

# Sfanta Biblie



Portions of the Holy Bible in the Bayash dialect of the  
Romanian language

# **Sfanta Biblie**

## **Portions of the Holy Bible in the Bayash dialect of the Romanian language**

Copyright ©

Language: Bayash (Romanian)

Dialect: Bayash

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-03-10

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 22 Mar 2025  
6d0af671-5a31-553e-9e66-9d1144a55c6d

## Contents

Luka . . . . .	1
----------------	---

## Evandjelje dă pă Luka

Asta Evandjelje u skris unu om Luka kari are doktor misionar kari u putovulit ku apostol Pavle (vejs Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11) kari nu are židov. Asta kenvijă opisilešči kum su avut Isus, kustu aluj, ânvăcâla, čudesur, morče pă krušji, uskrsnuce dăm morc, unesenje âm nor. Una dăm mari merc, dăm asta Evandjelje âj kă Isus ispunulešči obečanje kari Dimizov u dat alu Izrael âm Stari zavjet šă kă radosna vijest nuj numa dă židovur mar šă dă židovur kari nus. Âm asta Evandjelje Isus spunje dă mulči temur molitvur, Duh Svânt, fălušăjă, zahvalnost šă banj. Asta kenvijă arată kum Isus u izliječilit šă u jărtăt alu mulc ominj, alu ominj kari as re tari bičež ili opsjednuti ku demonur, sărašj, grešnici, mulči mujer. Luka asta u skris, 65. aj dă pă Krist.

*Luka skrijă karči pântru Teofil dă kustu alu Isus*

<sup>1</sup> Ka kum šćijec mulc su apukat să skrijă dogadajur šje Dimizov u obečalit a su dogodulit ântri noj.

<sup>2</sup> Oriki as re svedoci dăm kap dă šje ur skris šje ur văzut šă šje svite Isus, jej âs skisurlje alu vorba.\*

<sup>3</sup> Aša šă ju mam ângăndit dăm elši pă rând să skruv kutotu pântru činji, glavni Teofile.

<sup>4</sup> Aša să fij siguran šă să poc arăta šă să spuj dă ânkriđală dă vorbilje dă šje u fost ânvăcat kă âj aje anume.

*Ândalu spunji alu Zaharija kum su ave Ivan Krstitelj*

<sup>5</sup> Âm zăljiljelje kănd kralj Herod vladale âm Judeja, are unu popă šje să čima Zaharija dăm svečenički rodu alu Abiji,<sup>†</sup> šă mujere aluj isto are dăm pleme alu Aron. Je să čima Elizabeta.

<sup>6</sup> Amăndoj âs re âm oči alu Dimizov făr dă durină, pravedni kă jej cănje toči zapovjedurlje šă pravilurlje alu Domnu anostru.

<sup>7</sup> Jej asre făr dă kupij, dăje kă Elizabeta nu puče să ajvi kupij, šă amăndoj asre tari bătărnj.

<sup>8</sup> Kănd una ză, Zaharija služule ka popa alu Dimizov âm Hram, u vinjit vreme pă grupa aluj să služulaskă.

<sup>9</sup> Dă pă običaju ântri pop lu izabralit ku kockă să mergă âm svetište alu Domnu să prinusulaskă miomirosur.‡

<sup>10</sup> Šă ântreg narodu aščipta afară âm udvar šă să aruga âm vreme dă mirosur.

<sup>11</sup> Atunšje ândalu alu Domnu su năstămit âm Hram alu Zahariji dădănenčí pă desna parčí§ dă žrtvenik hundi are miomiris.

<sup>12</sup> Zaharija kănd u văzut pă ândal tari su ânfrikušatăsă.

<sup>13</sup> Daje ândalu ju zăs: “Nuči sprije, Zaharija! Arugală ata u fost auzătă. Mujere ata Elizabeta u ave fišjor, šă tu vi da numi Ivan.

<sup>14</sup> Vi ave fălušăje šă slavlje šă mulc sur âm făluša la fătala aluj.

<sup>15</sup> Kă jăl anume u fi mari âm oči lu Domnu anostru. Vin šă tari butură no be. Mar âm injma alu mumăsa jăl u fi umpljet ku Duhu Svânt.

<sup>16</sup> Mulc fišjori kari âs Izraelci sur ântoršji dă rând dă la jăl âm napoj la Domnu Dimizovu alor.

<sup>17</sup> Jăl u meržji âm nenče alu Domnu ka vjesniku âm duhu šă âm pučere alu Ilija kari are dă kănva prorok să pomirilaskă pă kupiji ku tatusurlje, să ântorkă pă eje kari âs nevjerni să apušji mudrost dă la heje kari âs pravednă, să pripremalaskă narod pântru Domnu.”

<sup>18</sup> Ali u zăs Zaharija alu ândalu Gabrijel kari stăče âm nenče alu Dimizov: “Dă pă šje uj šči kă aje âj anume? Tu vejs kă mes aku om bătărň să băsăca ame âj isto âm aj.”

<sup>19</sup> Ândalu ju ântors vorba: “Numilje amnjov âj Gabrijel šă ju mes ku Dimizov\* să askultă šje mu spunji, aša mes mânat să svitesk ku činji šă săc aduk Hir fălos.

<sup>20</sup> Punji mă ureči, kănd mar nu maj ânkrizut dă vorbasta šje cam spus, tu njimika nu vi puče sviti păn šje no su dogoduli asta šje cam spus. Vorbilje šje cam spus ur fi âm pravă vremi.”

<sup>21</sup> Lume aščipta afară pă Zaharija, šă să čudule šje fašji atita dobă âm svetište.

<sup>22</sup> Kănd u vinjit afară nu puče să svitaskă. Jăl svite âm znakovur šă nu puče să svitaskă njimika păn šje nu ju su ave kupilu. Šă atunšje ur prišjepi kă u avut vizijă âm svetište.

<sup>23</sup> Kănd u završălit vreme dă služba aluj âm Hram, Zaharija u fužjit akasă.

\* **1:2** jej âs slugurlje alu vorba Ili “služule alu Dimizov aša spunje alu ominj dă poruka aluj.” † **1:5** Abija are poglavar kari ave grupă dă pop a toc jej asre potomci alu Aron, kari are elši pop dă Izrael (vedi 2 Ljet 24). ‡ **1:9** Svečenići trăbuje să acăci tamjan kari are dulšji mândru miros, dăde prinos alu Dimizov âm tota điminjaca šă dă sara pă poseban oltar âm nontru âm Hram. § **1:11** desna parčí lok hundi ândalu are pă lok dă čast \* **1:19** ju mes ku Dimizov âm original skrijă: “kari stă la Dimizov”. Asta âj zăs ka ukor alu Zaharija. Prisutnostu alu Gabriel, kari vinji direktno dă la Dimizov, ar trăbuji să fijă dovoljan dokaz alu Zahariji. † **1:24** Dă pă šinšj lunj, toc u vide kă âj gărjonă. Atunšje ominji nu su akăca dă Elizabeta kă inka âj nerotkinjă. ‡ **1:25** Asta âj daje kă sămce rušănji kă je nu ave kupij.

<sup>24</sup> Atunšje maj dā pā zāljlje bāšāca aluj u rāmas gārjonā, šā nu jāšā afarā šinšj lunj.† Elizabeta u zās:

<sup>25</sup> “Domnu āj ala kari u fākut asta aku: Dimizov su ujtat pā minji ku milā šā u lot āndārāt rušanje dām oči alu ominj.”‡

*Andalu spunji alu Marija kum su ave Isus, Fišjoru alu Dimizov*

<sup>26</sup> Šasā lunj dā kānd Elizabeta are gārjonā, Dimizov u mānat pā andalu aluj pāšči Gabrijel ām varuš ām Galileja kari sā čamā Nazaret.

<sup>27</sup> Jāl u vinjit la fatā ām pār kā su zaručulit ku Josip kari are potomku alu Kralju David. Je sā čima Marija.

<sup>28</sup> Gabrijel u vinjit šā u zās: “Ānfālušeščići tu kari ješć izabralitā! Domnu āj ku činji! Blagoslovulitā ješć tu āntri mujer!”

<sup>29</sup> Marija are uznemirenā dā pozdravu aluj šā je u ānšjirkat sā sā āngāndaskā šje značalešči.

<sup>30</sup> Andalu ju zās alji: “Nuc fijā frikā, Marija! Tu aj aflat la Dimizov milā.Š

<sup>31</sup> Punji ureći, vi rāmānje gārjonā, vi fāta fišjoru šā tu ji punji numi Isus!

<sup>32</sup> Jāl u fi mari, šā u fi čimat Fišjoru lu Hāl Maj Mari! Šā Domnu Dimizov ju da autoritet sā vladalaskā ka kralju ka kum āj predaku aluj David.

<sup>33</sup> Šā jāl u vladalit ām familija lu Jakov dā erikeš, šā kraljevstva aluj nu ave kralj!”

<sup>34</sup> Marija u āntribat atunšje pā andal: “Kum poći asta fi kā ju mes fatā ām pār!”

<sup>35</sup> Andalu ju āntors vorba: “Duhu Svānt u vinji pā činji, šā pučere dā Hāl Maj Mari ču astupa ku umbrā. Dām ala rānd Kupilu Svānt šje u fi fātat dā la činji u fi čimat Fišjoru alu Dimizov.

<sup>36</sup> Punji ureći: Rodākinja asta Elizabeta āj bātārnā šā isto u ave fišjor, kā je nu puče sā ajvi majmult, ali aku āj mar ām šasā lunj dā kānd āj gārjonā.

<sup>37</sup> Kā njimika nuj nemoguće alu Dimizov!”

<sup>38</sup> Atunšje u zās Marija: “Da ju mā ligizesk ku asta sā fjuv ropkinja alu Domnu. Lasā fijā aša kum tu zāšj.” Atunšje andalu u fužjit dā la je.

*Elizabeta u kunuskut pā kupilu alu Marija dām injimā kā jāl āj Mesija*

<sup>39</sup> Dovā tri zālji dā pā aje Marija su gātat šā u mers pā kalji, je su āngribit ām unu sat ām Judeja pā dal.

<sup>40</sup> Akulo are kasa lu Zaharija. Je u tunat ām nontru šā su pozdravalit ku Elizabeta.

<sup>41</sup> Kum u auzāt Elizabeta pozdravu lu Marija u sāmčāt pā kupilu alji kum tari su miškat ām injimā, šā Elizabeta are pljinā ku Duhu Svānt.

<sup>42</sup> Elizabeta tari u mužjit lu Marija: “Maj tari ješć blagoslovulitā tu āntri mujer, šā blagoslovulitā āj kupilu atov!”

<sup>43</sup> Adišje mes aša bitnā, kā tu mama lu Domnu amnjov vinji sā mā posjetilaskā?

<sup>44</sup> Kā dām momentu šje am auzāt pozdravalala ata, kupilu amnjov tari su miškat dā fālušājā ām injima ame!

<sup>45</sup> Blagoslovljenā daje kā tu aj ānkrizut kā šje Domnu cu igirit sigurno u fi!”

*Marija slavalešči pā Dimizov ām kāncit*

<sup>46</sup> Atunšje Marija u zās: “Duša ame āl slavalešči pā maj mari Domn, <sup>47</sup> šā duhu amnjov sā ānfālušešči ām Dimizov Spasitelju amnjov,

<sup>48</sup> daje kā jāl su ujtat ku milā pā minji pā poniznā ropkinja aluj, aku toći generacijurlje mur čimamā blagoslovljenā,

<sup>49</sup> daje kā svemogući Dimizov u fākut mari djelur ku minji,

šā numilje aluj āj svānt. <sup>50</sup> Pālāngā totā sāmānca, Dimizov āj milos pālāngā eje kari āl poštivalešči.

<sup>51</sup> Ku mānā aluj jāl u fākut pučernjišji lukrur. Jāl u arunkat afarā pā eje kari asre ponosnā ām sufljičilje alor šā pā eje kari asre umišljjeni.

<sup>52</sup> Pā heje bālour vladar lju vārļi dā pā prijestolje, a pā heje kari ās ponizni lju ričikatulji.

<sup>53</sup> U rānjit pā flāmānz ku mānkari bunā, a pā gāzdašji lju māna ku mājilje golji.

<sup>54</sup> Jāl u ažutat pā Izrael sluga aluj su āngānditūsā dā milā aluj,\*

<sup>55</sup> ka kum u obečalit alu preci anoštri dā kānva

sā fijā pljinj dā milā pālāngā Abraham šā pālāngā potomku aluj dā erikeš.”

<sup>56</sup> Marija u rāmas ku Elizabeta tri lunj atunšje su āntorsāsā akasā.

*Ivan Krstitelj su avutāsā*

<sup>57</sup> Kānd u vinjit vreme alu Elizabeti sā ajvi kupil, je u fātat fišjor.

<sup>58</sup> Šā kānd ur auzāt susjedi šā njamu kā Domnu are bun pālāngā je, jej ur vinjit una la je šā sā ām fāluše ku je una.

<sup>59</sup> Kupilu trābuje sā fijā obrezalit pā optā (8) zuva, šā kānd or vinjit una sā fakā asta, jej gānde sā āj ģe numi Zaharija dā pā tatusu.

<sup>60</sup> Mumāsa u odbijilit šā u zās: “Nu, jāl su čima Ivan.”

Š **1:30** Tu aj aflat la Dimizov milā Idiomi “aflā milost” značalešči kā benji ješć apukat dā la šjinjiva: “Dimizov u odlučulit kā cu da mila” ili “Dimizov cu arāta bunjeme aluj.” \* **1:54** Dimizov nu poći āmuja. Kānd āš dušji ām firi, Dimizov sā āngādešči, aje značalešči kā Dimizov djeluvulešči dā pā obečanje šje u dat. Asta svitešči dā obečanje aluj: “u obečalit alu preci anoštri kā u fi milosrdan.” **1:55** Gal 3,16

<sup>61</sup> Ali jej ur zäs: “Njime däm njamuc nu u fost čimat dā pä numiljala!”

<sup>62</sup> Ša aša jej äntriba ku znakur pä tatusu alu kupilula, kum su čima.

<sup>63</sup> Zaharija u šjirut pločičä dā skris ša u skris: “Ivan äj numilje aluj!” Toc asre ämirac.

<sup>64</sup> Šä däm ala šas Dimizov u däs väkut gura alu Zaharija ša poči sä svitaskä. Šä jäl däde slavä alu Dimizov!

<sup>65</sup> Atunšje frika u vinjit pä tot susjedu šä äm totä parče dä Judeja pä m dälur šä spunje šje su dogodulit.

<sup>66</sup> Toc kari ur auzät dä aje cänje äm firi šä sä ängände: “Šje u fi däm ala kupil? Anume mäna alu Domnuluj\* are ku kupilula Ivan.”

*Zaharija prorokuvulešči šjini äj Mesija šä Ivan*

<sup>67</sup> Zaharija, tatusu alu Ivan are pljin dä Duhu Svänt, atunšje prorokovale šä zäšje:

<sup>68</sup> “Slava alu Domnu Dimizov alu Izrael, Kä jäl u vinjit šä sä otkupilaskä pä narodu aluj!

<sup>69</sup> Jäl u räčikat päntu noj pä spasitelju silni!# Däm potomstva lu sluga amnjov la kralj David. §

<sup>70</sup> Asta nju fost spus däm gurälje dä proroci aluj svänc dä känva:

<sup>71</sup> spasenje dä la dužmanji anoštri

šä däm mänj\* kari toc nji märzälešči.

<sup>72</sup> Are milosrdan pälängä preci anoštri, šä u ispunulit savezu aluj svänt.

<sup>73</sup> Äm zakletvä kari u dat lu Abraham, alu predaku anostru:

<sup>74</sup> sä nji izbavalaskä däm mänj alu dužmanj, sä pučenj poslužulenj pä jäl fär dä frikä,

<sup>75</sup> šä sä kustänj svänt šä dirept äm toči zäljilje dä kustu anostru.

<sup>76</sup> Šä tu Ivan fišjoru amnjov, tu vi fi čimat proroku alu Maj Mari Dimizov,

kä tu vi meržji äm nenče alu Domnuluj šä sä äj direš kalje aluj,

<sup>77</sup> Tu vi da alu lume lu Dimizov, Hir fälös dä spasalala

šä dä jirtala dä grehurle alu.

<sup>78</sup> Kutotu asta äj dä ränd dä sfljitu milos alu Dimizovu anostru,

ka sorilje kari svitlizešči u vinji afarä däm nor pä noj sus†

<sup>79</sup> u da luminä alu eje kari šađi äm tunjerik,‡ šä äm umbra alu morči.

Nju punji pišjorilje anoštri pä kalje dä putuljalä.”§

<sup>80</sup> Ivan u kriskut šä su ämbälurit äm duh. Kusta äm pustinjä pä n šje nu su arätat javno alu Izrael.

## 2

*Isus su avut äm Betlehem (Mt 1,18-25)*

<sup>1</sup> Äm aje vremi dä pä šje su avut Ivan, zapovjed u fost mänatä dä la car August sä fakä skritura dä stanovništvo äm äntragä cara.

<sup>2</sup> Aje are elši skritura dä stanovništvo kari u fost känd Kvirinije are vladar dä Sirija.

<sup>3</sup> Aša toc ur mers sä sä prijavalaskä äm varušu hundi preci alor u kustat.

<sup>4</sup> Aša Josip däm mik varuš Nazaret äm Galileja, u mers äm varuš Betlehem äm Judeja hundi su avut David daje kä jej as re njamu alu kralj David.\*

<sup>5</sup> Josip u mers akulo sä sä jivaskä dä skritura una ku Marija zaručnica aluj, kari are gärjonä.

<sup>6</sup> Šä kum asre däm Betlehem akulo vreme u vinjit sä sä äjvi kupilu.

<sup>7</sup> Je u avut elši fišjor, lu änvälitälü šä lu pus äm hištalov† daje kä nu are soba päntu jej äm fugadov.‡

*Anđalu najavalašči alu pastiri kä Isus Spasitelj su avut*

<sup>8</sup> Äm ala lok dä apropi dä Betlehem asre pastirur kari rämänje afarä pä otvoreno šä päze stadurlje alor totä nopče.

<sup>9</sup> Šä däm turdatä su pojavalit anđalu alu Domnuluj! Anđalu u stat äm nenče alor, šä slava alu Domnuluj lju svitlüzät pä jej. Šä pastiri u gälbänjit äm ubraz dä frikä.

<sup>10</sup> Ali anđalu lju zäs: “Nu vä fijä frikä! Ju vjuv sä vä aduk Hir fälös, dä mari fälušäjä päntu totä lume.

<sup>11</sup> Äm varušu hundi su avut Kralj David, astäs su avut Spasitelj. Jäl are Krist, Domnu!

† **1:66** mäna alu Domnuluj äj pučere alu Domnu: “pučere aluj are ku jäl”. ‡ **1:69** Äm original skrijä: “rog dä spasenje päntu noj”. Rog dä životinjä are simbol dä pučere alji sä sä potä branalaskä. Dä Mesija sä svitešči ka kum ar fi jäl rog kari ari pučeri sä spasalaskä Izrael ka “šjinjiva ku pučeri sä nji spasalaskä.” § **1:69** äm original skrijä: “äm kasa alu sluga aluj David”. Kasa alu David predstavalešči familija aluj, potomci aluj.

\* **1:71** Vorba “mäna” predstavalešči pučeri kari rej ominj koristilešči protiv dä ominji alu Dimizov. † **1:78** Asta äj metaforä dä diriptači. Äjišje sä svitešči dä duhovna diriptači kari Spasitelj u da ka kum sorilje vinji afarä kari svitlizešči pä pämänt. Vede Mal 4,2. ‡ **1:79** eje kari šađi äm tunjerikasta äj metaforä hundi nuj duhovna diriptači. Alu heje ominj kari lji falalešči duhovna diriptači svitešči kä jej šađi äm tunjerik: “ominji kari nu ščijä diriptači”.

§ **1:79** kalje dä putuljalä äj metaforä dä kust kari osoba ari putuljalä ku Dimizov: “sä kustänj kust ku putuljalä” ili “sä umblänj pä kalji kari nji dušji la putuljalä”. \* **2:4** Betlehem are mik varuš, akulo David su avut, a u fost zäs kä akulo su ave šä Mesija (Mih 5,2). † **2:7** hištalov are čist, molji šä uskat ka fänu, sä fijä molji päntu kupil mik. Marija šä Josip as re una äm aje prostorijä hundi as re živadur. ‡ **2:7** nu are soba päntu jej äm fugadovdaje kä ur vinjit mulc ominj äm Betlehem sä sä prijavalaskä pä skritura dä stanovništvo.

12 Asta aj znak dā pā kari sǎ āl šćijec: voj vic aflu pā kupilu ānvālit ām hištalov.”

13 Atunšje dām turdatā lāngā parće dā andal u vinjit mulc andej dām nor kari hvalale pā Dimizov. Šā jej slavale:

14 “Slava alu Dimizov ām nor

šā pā pāmānt putuljalā alu eje ominj kari lju izabralit.”

15 Dā pā šje ur fužit andelji dā la pastir ām nor, pastiri ur zās una la alt: “Haj aku am Betlehem, šā sǎ viđenj aje dā šje Domnu nju spus!”

16 Aša sur āngribit ām Betlehem šā ur aflat pā Marija, šā pā Josip, a kupilu are ām hištalov.

17 Šā kǎnd pastiri ur vāzut pā kupil, jej sur apukatāsā sǎ spujā šje lju fost spus dā la andej dā kupil.

18 Toc eje kari ur auzāt šje pastiri ur spus, jej toc asre āmirac.

19 Ali Marija cānje toći vorbilje alor ām suflijcilje alor šā mult su gāndit dā jelji. Š

20 Atunšje pastiri ur fužjit la stadurlje alor šā jej dāde hvalā šā slavā lu Dimizov dā kutotu stvarurlje šje ur auzāt šā šje ur vāzut, točno kum lju fost najavalit alor.

21 Osma zuva kǎnd kupilu su avut u fost obrezalit,\* šā u fost čimat Isus, numilje u datā aluj dā la andal majnti dā šje Marija u rāmas gārjonā.

### *Isus šā Marija trābā sǎ mergā ām Hram*

22 Šā kǎnd u vinjit vreme alu Marija obred dā čistilā kum are zapovjedālalā dā la zakon u alu Mojsije, Marije šā Josip ur dus pā Isus am Jeruzalem sǎ āl posvetilaskā la Domnu,

23 kǎ āj skris ām zakonu alu Domnu: “Tot elsi fišjor u fi posvetilitā la Domnu.”

24 Jej trābā isto sǎ adukā žrtvā: “Dovā grlicur ili doj tājirā puomb,” kum āj zapovjedalit dā la zakonu alu Domnu anostru.

### *Šimun u prepoznulit pā Mesija*

25 Atunšje are om ām Jeruzalem šje sǎ čima Šimun. Jāl are pravedan šā svet sǎ aščipta pā Mesija sǎ izbavalaskā pā Izrael† šā Duhu Svānt are ku jāl.

§ 2:19 Marija cānje dā vorbilje alor šje ur spus dā kupilu alji, kutotu ji are dragocjeno: “ām fālušājā cānje aje”. \* 2:21 obrezalit Zakonu kari Dimizov u dat alu židovski vjernici zāšji kǎ obrezanje dā fišjor āj žrtva dā roditelj kari trābā sǎ adukā (Lev 12,1-4). 2:23 Izl 13,2 2:24 Lev 12,8 † 2:25 pā Mesija sǎ izbavalaskā pā Izrael Ām original skrijā: “aščipta utjehā dā Izrael” ‡ 2:27 ām Hram “ām udvaru dā Hram.” Numa svećenici puće tuna ām zgrada dā Hram. § 2:30 spāsenje ata “Spasalala” spunji dā osobā kari u adušji spas-kupil mik kari āj Isus-kum Šimun cānji: “Spasitelj kari tu aj mānat”. \* 2:32 lumina Asta metaforā značalešči kǎ kupilu u ažuta alu ominj sǎ vadā šā sǎ prišjepi pā ista način ka kum lumina ažutā alu ominj benji sǎ vadā. † 2:34 ur kǎde šā su ridikasā Ešče vorbi značalešči: “asta kupil u fašji kǎ mulc ur kǎde ili ur vinji dā apropi la Dimizov”. ‡ 2:35 MačAsta metaforā spunji dā tuga mari kari Marija u sāmca: “Tuga ata u fi aša tari dā ču dure ka kum maču čar āmpunžji ām suflijit.” § 2:37 “osamdeset patru aj”: poči fi 1) aste are vādoja 84 aj ili 2) are vādoja kari are bātārnā 84 aj. \* 2:38 sǎ otkupilaskā pā Jeruzalem Asta značalešči: “ala kari u otkupili Jeruzalem” ili “jāl kari u adušji blagoslov alu Dimizov a naklonost napoj ām Jeruzalem”. (vedi Iz 52,9).

26 Šā Duhu Svānt majnti ju spus aluj kǎ no mori majnti dā šje no vide pā Mesija alu Domnu anostru.

27 Aša Duhu Svānt lu dus pā Šimun ām Hram‡ kǎnd ur adus roditelji pā kupilu Isus ām nontru šā sǎ fakā obred kum are običaju dā zakonu alu Mojsije.

28 Šimun lu apukat ām mājnilješ pā Isus, slavale pā Dimizov, šā u zās:

29 “Aku lasā pā sluga atov sǎ morā ām putuljalā, Domnu,

kum tu aj zās,

30 kǎ oči amej ur vāzut spāsenje ata. §

31 Asta tu aj fākut dā totā lume.

32 Asta āj lumina dā ominj \* šā lji svitlizaskā alu ominj kari nus Židov, slava alu lume dā Izrael!”

33 Tata šā mama alu Isus asre umpljec ku āmiralā dā kutotu šje Šimun u zās dā jāl.

34 Atunšje Šimun u blagoslovulit pā jej šā u zās lu Marija: “Dimizov u odredilit pā ala kupil kǎ pāntru jāl mulc Izraelc ur kǎde šā su ridikasā.† Jāl āj odredilit sǎ fi jā znaku alu Dimizov, ali mulc lur odbacililā

35 aša u vinji pā luminā gāndurlje askunšā alu mulc, a maču či āmpunžji ām duša ata.”‡

### *Ana u prepoznulit pā Mesija*

36 Are isto aša proročica Ana fatā alu Fanuel kari āj dām pleme alu Ašer. Ana are tari bātārnā mujeri, je are šapči aj ām brak

37 šā aku āj vādojā, mar hundiva osamdeset patru aj. § Ana nu fužje dām Hram, nego služule akulo zuva šā nopce ām post šā ām aruguminči.

38 Baš pā aje vremi Ana u vinjit, hvalale pā Dimizov, šā je spunje dā kupilu Isus alu toc kari aščipta pā Dimizov sǎ otkupilaskā pā Jeruzalem.\*

39 Dā pā šje ur fākut Josip šā Marije kutotu šje zakonu alu Domnu u šjirut dā la jej, jej ur mers ām napoj ām varušu alor Nazaret ām Galileja.

40 Kupilu u kriskut šā su āmbaluritāsā, are pljin dā mudrost, šā blagoslovurlje alu Dimizov asre ku Isus.

### *Isus svitešči ku učiteljji ām Hram*

<sup>41</sup> Roditelji alu Isus māržeje ām tot anu ām Jeruzalem sǎ fijǎ akulo pǎ blagdan dǎ Pasha.

<sup>42</sup> Aša kǎnd are Isus dvanaest aj dǎ bǎtǎrn jǎl una ku jej u mers pǎ blagdan ka kum stalno māržeje.

<sup>43</sup> Šǎ kǎnd u trikut blagdanu jej sur gǎtatǎsǎ akasǎ, ali fǎr dǎ šcučilje alu roditelji, kupilu Isus u rǎmas ām Jeruzalem.

<sup>44</sup> Jej gǎnde kǎ āj hundiva ām grupǎ. Jej ur trikut mari kalji totǎ zuva, kapu sur apukatǎsǎ sǎ āl koči āntri njamu šǎ āntri jej kari āl kunošci.

<sup>45</sup> Kum nu lor aflat, jej ur mers ām napoj ām Jeruzalem šǎ āl koči.

<sup>46</sup> Tri zǎlji dǎ pǎ aje jej lor aflat. Isus are ām Hram, šǎde āntri učitelji dǎ zakonu alu Mojsije, punje ureče šǎ lji āntriba.

<sup>47</sup> Toc kari āl punje ureče asre āmirac la fire aluj, šǎ la odgovurlje aluj.

<sup>48</sup> Roditelji aluj isto aša asre tari āmirac kǎnd lor vǎzutǎlǎ akulo šǎ mumǎsa ju zǎs: "Fišjoru amnjov adǎšje njaj fǎkut asta anovǎ? Tata atov šǎ ju as renj ām mari brigur dǎ činji, pǎšci tot či kutanj!"

<sup>49</sup> Isus u āntors vorba: "Ali adǎšje mǎ kutac? Nu šcijec kǎ ju as trǎbuji sǎ fjuv ām kasa† alu Tata amnjov?‡"

<sup>50</sup> Jej nur prišjiput šje gǎnde sǎ lji spujǎ.

<sup>51</sup> Ali Isus u mers ām napoj ku roditelji ām Nazaret, šǎ jǎl lju u pus ureci. Šǎ mumǎsa aluj u cǎnut kutotu vorbilje ām suflijtu.Š

<sup>52</sup> Šǎ ām aje vremi Isus u kriskut ām gǎnd šǎ ām telǎ\* šǎ ku milǎ dǎ la Dimizov šǎ dǎ la lumi.†

### 3

† **2:49** *kasa alu Tata* Isus svitešci dǎ Hramu alu Dimizov ‡ **2:49** *Tata amnjov* Roditelji aluj trǎbuje sǎ šcji dǎ svrha aluj kari Tata aluj lu mǎnat. Ku 12 aj, Isus, Fišjoru alu Dimizov, šcije kǎ Dimizov āj pravi Tata aluj (nu Josip, bǎrbatu alu Marija).

Š **2:51** u *cǎnut kutotu vorbilje ām suflijtu* Dǎ kutotu šje Marija u auszǎ, zǎšji kǎ āj ka blago kari je cǎnje tari ām suflijtu alji, pǎze, šǎ cǎnje dǎ aje. \* **2:52** u *kriskut ām gǎnd šǎ ām telǎ* are maj kufiri šǎ maj bǎlor. † **2:52** *ku milǎ dǎ la Dimizov šǎ dǎ la lumi* Asta svitešci kum krišće duhovno šǎ ām telǎ: "Dimizov āl blagoslovule maj mult šǎ maj mult a ominji āl plǎšje maj mult šǎ maj mult." \* **3:1** 27 ili 28 aj dǎ pǎ Krist † **3:1** Herod, Filip Lizanije as re "tetrarsi". Izraz "tetrarh" are dužnosnik alu vladǎ kari re dio alu Rimsko carstvo. Tot tetrahu are pod autoritetom dǎ rimski car. Kraljevstvo dǎ Herod "Mari", kari are kralj ām vreme dǎ rođenje alu Isus, are podijeljeno pǎ patru djelur dǎ pǎ morče aluj a akulo vladale fišjori aluj ka "tetrarsi" ili "vladari četvrtine". Tot kraju ave unu ili mišj djelovur kari sǎ čima provincije ka kum as re Galileja šǎ Samarija. ‡ **3:2** *Ana šǎ Kaifa asre mar popur* Ili "kǎnd Ana šǎ Kaifa služule una ka mari pop." Ana are mari popǎ a Židovi ur nastavalit sǎ āl prepoznulaskǎ čak šǎ kǎnd Rimljani lu pus sǎ fijǎ žinjiru aluj, Kaifa, sǎ āl zamjenilaskǎ ka pǎ mari pop. § **3:4** Ivan u ispunulit vorbilje kari prorok Izaija u skris ām kenvija aluj. \* **3:4** Ominji asta fašji sǎ sǎ pokajalaskǎ dǎ grehurlje alor: "Pripremilecǎvǎ sǎ auzec poruka alu Domnu kǎnd vinji." † **3:5** Ili "jej u maknuli tota gropa dǎ pǎ drik." ‡ **3:5** Kǎnd ominji pripremilešci driku pǎntru kralj kari vinji, jej ravnalešci kutotu šje āj ridikat Ili šje āj ānžjos punji sus sǎ fijǎ kutotu ravno. § **3:6** Iz 40,3-5 § **3:7** Ivan fiše dǎ njimik pǎ ominj daje kǎ tražale pǎ jej sǎ lji bučazǎ sǎ lji kaznalaskǎ Dimizov a jej nur stat ku grehurlje: "Nu pučec sǎ skǎpec dǎ la gnjevu alu Dimizov numa dakǎ vic fi bučuzac". \* **3:8** Ām original skrijǎ: "avec plodovur kari ās vredni dǎ ānkǎjalǎ." Ām asta usporedbǎ ponašanja alu om sǎ usporedulešci ku plod. Ka kum dǎ la biljkǎ sǎ ašcptǎ sǎ ajvi plod kari āj bun primjer dǎ aje biljkǎ aša dǎ la om kari zǎšji kǎ su ānkǎjit, sǎ ašcptǎ dǎ la jǎl sǎ kušci kum Dimizov svitešci. † **3:8** Ili "Noj šcjenj potomci alu Abraham daje Dimizov nu nju kaznali." ‡ **3:9** Sǎkure āj usporedba dǎ kazna kari maj šjeva su apuka: "Dimizov āj ka omu kari u punji sǎkure pǎ korjenu dǎ ljemn."

*Služba alu Ivan šje bučazǎ*  
(Mt 3,1-12; Mk 1,2-8; Iv 1,19-28)

<sup>1</sup> Kǎnd are vladavina alu car Tiberija, trajale skoro 15 aj, \* Poncije Pilat are upravitelj ām Judeja, Herod vladale ām Galileja a Filip, fračilje aluj dǎ pǎ tata alor, vladale ām Itureja šǎ ām Trahonitida a Lizanije vladale ām Abilena,†

<sup>2</sup> Ana šǎ Kaifa asre mar popur,‡ Dimizov u mǎnat porukǎ alu Ivan, fišjoru alu Zaharija, kari kusta ām pustinjǎ.

<sup>3</sup> Šǎ aša Ivan u mers ām toci lokurlje pǎ lǎngǎ rijeka Jordan sǎ propovjedǎlaskǎ daje kǎ toc kari u grešalit, a heje kari su pokajalit sǎ lji jarči Dimizov grehurlje a Ivan atunšje lju bučaza.

<sup>4</sup> Ka kum Prorok Izaija svite ām kenvije aluj dǎ ešce vorbi:§

"Graju alu unu kari mužžešci ām pustinjǎ šǎ sǎ auze:

pripremile kalje pǎntru Domnu;  
ravnalecǎ kalje!\*

<sup>5</sup> Lasǎ totǎ dolina sǎ fijǎ umpljetǎ

šǎ totǎ planina sǎ fijǎ ām tokmǎ ku alčilje,†

šǎ kǎljilje krivǎ sǎ fijǎ pravǎ,

šǎ kǎljilje kari nus ravnǎ sǎ fijǎ ravnǎ‡

<sup>6</sup> atunšje totǎ lume u vide Spasenje dǎ la Dimizov."

<sup>7</sup> Alu gǎrma dǎ lumi kari ur vinjit la jǎl sǎ sǎ bučazi, Ivan zǎšje: "Voj leglo alu otrovni šarpi, šinji vu upozorulit sǎ ānšjirkǎc sǎ skǎpec dǎm kazna šje u vinji pǎ voj?§

<sup>8</sup> Arǎtǎc plodur dǎ ānkǎjalǎ!\*" Nu vǎ apukǎc sǎ vǎ zǎšjec una lu alt: Abraham āj tata anostru!† Ju vǎ zǎk: Dimizov poči dǎm petrilješce rǎdika pǎ kupij alu Abraham!"



<sup>9</sup> Mar aku sákure dá sudu alu Dimizov áj pusá sus sá taji dâm korjen ljemnu.† Tot ljemnu kari nu adušji bun plod u fi tijet ándrärät šá vârljit ám fok.

<sup>10</sup> Gärmadâ lu ántribat pâ jâl: “Šje sâ fášjenj atunšje?”

<sup>11</sup> Ivan u zäs: “Dakâ avec dovâ kâmasâ atunšje ámpärcáčävâ ku ala kari nari njiš una. Dakâ avec mänkari isto aša trábâ sâ vâ ámpärcáč.”

<sup>12</sup> Akulo asre isto šá carinici kari ur vinjit sâ sâ bučežâ šá jej lor ántribat: “Učitelju, šje sâ fášjenj?”

<sup>13</sup> Ivan u ántors vorba: “Nu maj akuljižec majmult dá kitâ šje avec pravo sâ locâ!”

<sup>14</sup> Šá kätänjilje isto lor ántribat: “A noj? Šje trábâ noj sâ fášjenj?”

Alor lju zäs: “Nu loc ku sála dá njime banj, njiš nu svedočulec krivo protiv dá šjinjiva Š sâ fiječ zadovoljni ku plata avostrâ!”

<sup>15</sup> Lume asre aku plinj dá aščiptalur, šá sâ ántriba ám sufličilje alor, nar puče Ivan sâ fižâ Mesija.

<sup>16</sup> Ivan lju ántors vorba alu toc: “Ju vâ bučež ku apâ, ali unu kari u vinji kari áj maj bälour da minji šá lu kari nu mes vredan sâ áj ljeg žnirancurlje aluj.\* Jâl vu bučuza ku Duhu Svânt šá ku fok.†

<sup>17</sup> Jâl cänji furka‡ ám mäna aluj, šá jâl u čistili teleku§ temeljito. Jâl u akulježi fájna ám skladišta aluj, ali jâl u arđi jarba uskatâ ám fok šje nu sâ aščinžji.”\*

<sup>18</sup> Šá ám mulči poticajur svite alu lume šá alu carâ dá Hir fâlos.

<sup>19</sup> Ivan lu fákut dá njimik pâ car Herod dá ränd kâ jâl su lot una ku Herodijada bâšáčâ alu fračisuš† isto aša šá dá alci stvarur relji šje u fákut Herod.

<sup>20</sup> La kutotu stvarurlje relji šje u fákut jâl u pus maj una: jâl u ánkujet pâ Ivan šje bučazâ ám čemičâ.

*Ivan bučuza pâ Isus*

*(Mt 3,13-17; Mk 1,9-11)*

<sup>21</sup> Känd asre totâ lume bučuzac dá la Ivan, Isus isto are bučuzac. Känd Isus su arugat su dásvákut noru,

<sup>22</sup> Šá Duhu Svânt u vinjit žos pâ jâl am formâ dá purombu šá graj dâm nor u svätit:

“Tu ješč Fišjoru amnjov pläkut! Tu ješč fu-lušuja ame!”

*Isus fišjoru alu Dimizov šá alu Adam*

*(Mt 1,1-17)*

<sup>23</sup> Aku Isus are hundiva trideset aj dá bätärn känd su apukat javno sâ propovjedälaskâ. Isus are cänut dá fišjoru alu Josip.

Josip are fišjoru alu Eli,

<sup>24</sup> Eli are fišjoru alu Matat,

Matat are fišjoru alu Levi,

Levi are fišjoru alu Malki,

Malki are fišjoru alu Janaj,

Janaj are fišjor alu Josip,

<sup>25</sup> Josip are fišjoru alu Matatija,

Matatija are fišjoru alu Amos,

Amos are fišjoru alu Naum,

Naum are fišjoru alu Hesli,

Hesli are fišjoru alu Nagaj,

<sup>26</sup> Nagaj are fišjoru alu Mahat,

Mahat are fišjoru alu Matatija,

Matatija are fišjoru alu Šimij,

Šimij are fišjoru alu Joseh,

Joseh are fišjoru alu Joda,

<sup>27</sup> Joda are fišjoru alu Johanan,

Johanan are fišjoru alu Resa,

Resa are fišjoru alu Zerubabel,

Zerubabel are fišjoru alu Šealtiel,

Šealtiel are fišjoru alu Neri,

<sup>28</sup> Neri are fišjor alu Malki,

Malki are fišjoru alu Adi,

Adi are fišjoru alu Kosam,

Kosam are fišjoru alu Elmadam,

Elmadam are fišjoru alu Er,

<sup>29</sup> Er are fišjoru alu Jošua,

Jošua are fišjoru alu Eliezer,

Eliezer are fišjoru alu Jorim,

Jorim are fišjoru alu Matat,

Matat are fišjoru alu Levi,

<sup>30</sup> Levi are fišjoru alu Šimun,

Šimun are fišjoru alu Juda,

Juda are fišjoru alu Josip,

Josip are fišjoru alu Jonam,

Jonam are fišjoru alu Elijakim,

<sup>31</sup> Elijakim are fišjoru alu Meleja,

Meleja are fišjoru alu Mena,

Mena are fišjoru alu Matata,

Matata are fišjoru alu Natan,

Natan are fišjoru alu David,

§ 3:14 nu svedočulec krivo protiv dá šjinjiva Ili “nu optužulec pâ njime ku mišjuna numa sâ kâpätáč banj dá la jej.” \* 3:16

Dázljigat žnirancurlje dá sandalur are lukru alu rob. Ivan svite kâ ala kari vinji áj maj mari, dá Ivan nuj vredan sâ fižâ robu aluj. † 3:16 ku fok “Foku” áj usporedba ili dá 1) sud ili 2) dá čistolala ‡ 3:17 vijača. Asta áj alat dá arunkala dá pšenicâ ám zrak a zrna dá pšenicâ su odvojuli dâm pljevâ. Zrnurlje ás grelji šá kadí đos a pljeva kari nuj bunâ dušji vântu. Asta alat áj slično ka furka. § 3:17 “Teleku” áj lok hundi pšenicâ áj tari mult sâ sâ apušji šje trábâ. “Čistolala” teleku značalešči kâ áj gata ku žito: “sâ završälaskâ ku žito”. \*

3:17 Ivan svitešči dá Krist kari u vinji sâ sudulaskâ ka kum jâl ar fi lukroju pâ pämant kari áj spreman sâ odvujskâ zrnurlje dá pšenicâ dá la pljevâ: “jâl cänji furka daje kâ áj spreman” ili “jâl áj spreman sâ sudulaskâ ka kum lukroju pâ pämant áj spreman sâ vijačaskâ pšenicâ”. † 3:19 car Herod dá ränd kâ jâl su lot una ku Herodijada bâšáčâ alu fračisuš Herod Antipas su lásat dá la elši mujer aluj, su lot una ku nečakinja aluj Herodias kari are mujere alu Filip fračilje máščoj (vedi Mt 14,3; Mk 6,17). Zakonu alu Mojsije u Lev 18,16; 20,21 zabranalit alu om sâ fižâ una ku mujere alu fračisu dakâ jâl inka kustâ.

<sup>32</sup> David are fišjoru alu Jišaj, Jišaj are fišjoru alu Obed, Obed are fišjoru alu Boaz, Boaz are fišjoru alu Sala, Sala<sup>‡</sup> are fišjoru alu Nahšon, <sup>33</sup> Nahšon are fišjoru alu Aminadab, Aminadab are fišjoru alu Admin, Admin are fišjoru alu Arni, Arni<sup>§</sup> are fišjoru alu Hesron, Hesron are fišjoru alu Peres, Peres are fišjoru alu Juda, <sup>34</sup> Juda are fišjoru alu Jakov, Jakov are fišjoru alu Izak, Izak are fišjoru alu Abraham, Abraham are fišjoru alu Terah, Terah are fišjoru alu Nahor, <sup>35</sup> Nahor are fišjoru alu Serug, Serug are fišjor alu Reu, Reu are fišjor alu Peleg, Peleg are fišjor alu Eber, Eber are fišjor alu Sala, <sup>36</sup> Sala are fišjoru alu Kenan, Kenan are fišjor alu Arpakšad, Arpakšad are fišjor alu Šem, Šem are fišjor alu Noa, Noa are fišjor alu Lamek, <sup>37</sup> Lamek are fišjoru alu Metušalah, Metušalah are fišjoru alu Henok, Henok are fišjoru alu Jered, Jered are fišjoru alu Mahalalel, Mahalalel are fišjoru alu Kenan, <sup>38</sup> Kenan are fišjoru alu Enoš, Enoš are fišjoru alu Šet, Šet are fišjoru alu Adam, a pa Adam Dimizov u stvorulit.

## 4

*Draku ănšjarkă pă Isus  
(Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)*

<sup>1</sup> Isus, pljin dă Duh Svânt su ăntors dăm rija-jeka Jordan, šă ăl dušje Duhu păm pustinjur\*  
<sup>2</sup> ătrdeset zălji, hundi u fost ănšjirkat dă la draku. Ăm zăljielje nu u mănkat njimika, šă kănd u vinjit do kraja jăl are flămănd.

<sup>3</sup> Draku ju zăs atunšje: “Dakă ješć tu Fišjoru alu Dimizov zapovijedalešći alu petrilješće să să fakă pită.”  
<sup>4</sup> Isus ju ăntors vorba: “Skris ăj ăm svântă kenvija: ‘Lume nu kustă numa dăm pită.’”  
<sup>5</sup> Draku lu dus pă jăl pă planină naltă, šă ăm unu moment draku ju arătat aluj kutotu kraljevstvo dă svet.

<sup>6</sup> Šă draku ju zăs aluj: “Ju cuj da kutotu pučeresta šă măndremesta kari ăj dată mijă, šă ju pot da alu šinji găndesk.

<sup>7</sup> Kănd ăj klanjali la minji, ju caš da kutotu cijă.”

<sup>8</sup> Isus ju ăntors vorba: “Skris ăj ăm svântă kenvija: ‘Alu Domnu, Dimizovu atov numa klanjalešći šă pă jăl služulešćil!”

<sup>9</sup> Dă pă aje draku lu dus ăm varuš Jeruzalem šă lu pusălă pă maj nalt lok dă Hram. Atunšje ju zăs aluj: “Dakă ješć tu Fišjoru alu Dimizov, seri žos!

<sup>10</sup> Kă ăj skris ăm svântă kenvija: ‘Jăl u zapovjedali alu ăndelji aluj să ći păzaskă’,

<sup>11</sup> šă ‘ču dušji pă mănă să nu ći luvešć ku pišjorilje ăm petră.’”

<sup>12</sup> Isus ăntoršji vorba: “U zăs ăj ăm svântă kenvija:

‘Nu ănšjirka pă Domnu Dimizovu atov!’”

<sup>13</sup> Atunšje kănd u trikut draku ku toći ănšjirkalurlje, lu lăsat pă jăl pă una vreme.

*Isus să ăntoršji napoj ăm Galileja  
(Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)*

<sup>14</sup> Isus meržji ăm napoj ăm lok dă Galileja ăm pučere lu Duh, šă vorbi dă jăl sor apukat să kružulaskă păšćitot ăm aje regijă.

<sup>15</sup> Jăl ănvăca ăm sinagogurlje alor šă toc ăl slavale.

*Isus are mănăt dăm sinagoga  
(Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)*

<sup>16</sup> Jăl u vinjit ăm varuš dă Nazaret, hundi jăl u kriskut šă pă običaju aluj, jăl u mers sămbăta ăm sinagogă. Šă su skulat să ăitalaskă.

<sup>17</sup> U dată la jăl svitak<sup>†</sup> dă la proroku Izaija, a jăl u dăsvkut svitku šă u aflat lok hundi skrijă:

<sup>18</sup> “Duhu alu Domnuluj ăj pă minji dasupra. Dăm ala rănd jăl mu izabralit<sup>‡</sup> pă minji să vă propovjedalaskă Hir fălos la sărašj.

Jăl mu mănăt pă minji să spuj alu hej šje ăs ljiġac kă poći să fijă dăsvăkuc šă lu orb kă poći să vadă šă să đe slobodă alu hej tlaćalic,

<sup>19</sup> šă să proglasalesk anu pljin dă milă alu Domnuluj.”

<sup>20</sup> Isus u ăncis svitku šă u dat ăm napoj la pomoćniku šă u šăzut. Šă toc ku oći ăm sinagoga u mucăt pă jăl.

<sup>21</sup> Su apukat să ănveci: “Astăs asta svântă karçi, kari ac auzăt ku urečilje avoštři, su ispunulităsă.”

<sup>22</sup> Jej toc să ămira la toći vorbilje dă milă šje kăđe dă pă gura aluj. Šă jej su ăntribat: “Nuj jăl fišjoru alu Josip?”

<sup>‡</sup> **3:32** *Sala, Sala* Oriġic ave grċki rukopis kari skrije: “Salmon, Salmon”. **§ 3:33** *Admin, Admin ... Arni, Arni* Oriġic ave grċki rukopis kari skrije numa “Aram, Aram”. \* **4:1** “Pustinjă” ăj lok hundi nuj apă nus ljemnji; njime nu kustă akulo.

**4:4** Pnz 8,3 **4:8** Pnz 6,13 **4:11** Ps 91,11-12 **4:12** Pnz 6,16 <sup>†</sup> **4:17** “Svitak” znaćalešći kă ăj skris karçi pă pelji dă vakă. <sup>‡</sup> **4:18** Toćno znaćalešći “pomazalit ku uloj”. **4:19** Iz 61,1-2

23 Jäl lju zäs: “Äj una izrekä kari sigurno ac pripunji pä minji. A šä meržji: ‘Doktoru, änrämäčči pä činji sängur!’ Kutotu aj fäkut, kum anj auzät, äm varuš dä Kafarnaum, fä šä aišje, äm kraju atov!”

24 Šä jäl u zäs: “Anume, ju vä zäk niti unu prorok nu u fost äm benji apukat äm kraju aluj.

25 Anume, ju vä zäk, känd äm doba alu proroku Ilija äm Izrael, noru are äncis a ploje nu käde tri aj šä šinšj lunj šä are mari fomi pä m totä pä mäntu šä asre mulči vädojur äm Izrael.

26 Tot Ilija nu u fost mänat la njišj unu däm jej osim la vädoja äm Sarfata dapropi dä varušu Sidon.

27 Isto aša äm vreme dä prorok Elizeja asre mulc gubavcur äm pämäntu dä Izrael. Šä njiš unu däm jej nor fost čistilic osim Naamana Sirijaca.”

28 Känd ur auzät, toc äm sinagogä asre tari mirgiš,

29 jej sur skulat sus šä lur mänatulä afarä däm varuš. Jej lur dus pä jäl pä maj nalt dal pä kari are varušu fäkut, äm namjerä sä äl ämpingä žos sä äl amori.Š

30 Ali jäl u fužjit äntri jej šä u mers pä kalje aluj.

*Isus u mänat afarä pä drak däm omula  
(Mk 1,21-28)*

31 Jäl u mers žos äm Kafarnaum äm varuš dä Galileja. Šä akulo sämbäta änväca.

32 Lume asre ämirac la änväcalä aluj daje kä vorba aluj asre pljinji dä pučeri.

33 Unu däm ominjije äm sinagogä ave rov duh äm jäl, aje are drak. Šä jäl u mužjit ku graju glasnik:

34 “A! Tu Isus däm Nazaret, šje gändešči dä la noj? Aj vinjit sä nji uništilec? Ju ščuv benji šjinji ješč tu, tu Sväntu alu Dimizov!”

35 Isus lu lot pä frikä šä ju zäs: “Fi putuljit! Hajde afar däm omusta odma!” Drakula lu värljit pä omula žos äm nenče alu toc šä u jäšät afarä, šä njimik nu ju fäkut.

36 Eje kari ur väzut asre tari ämirac šä zäšje una lu alt: “Šjefäldä vorba äj asta? Ku autoritet šä ku pučeri šä relji duhovur jašä afarä pä vorba aluj!”

37 Hiru dä jäl u mers äm tot kotu dä regijä äntragä.

*Isus ozdravalešči pä sokra alu Petar  
(Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)*

4:26 1 Kr 17,8-16 4:27 2 Kr 5,1-14 § 4:29 Lume däm Nazaret asre tari uvredljivi daje kä Isus lji spunje däm karče sväntä hundi Dimizov lji ažuta lu hej šje nu kunušči karče sväntä dä kit numa la židovur. \* 4:40 Sämbäta sä apukä dä jer känd sorilje kađi žos pä näm adauza känd sorilje kađi žos. † 4:41 Točno značalešči “pomazalit ku uloj” šje značalešči “Izabralit”. ‡ 4:43 Kraljevstvo značalešči pä asta lok äj hundi ominji änkredi äm Dimizov. § 4:43 Dimizov u dat zadatak sä spuji dä jäl šä lu mänat pä Isus pä pämänt \* 5:1 Genezaretsko jezero äj isto šä Galilejsko jezero.

38 Känd u fužjit däm sinagogä jäl u mers la Šimun akasä. Akulo asre sokra alu Šimun äm pat bičagä ku fok mari äm je. Šä jej lor äntribat pä jäl sä äj ažuči.

39 Isus u mers la je u lot pä frikä pä foku šä foku u läsatu. Je odma su skulatäsä šä su apukat sä lji poslužulaskä.

*Isus ozdravalešči pä mulc*

40 Mar känd sä släbuzes sorilje žos\* toc kari ave njam šä urtaš däm mulči bičišugur ljoj adus la jäl. Šä jäl lju äntribat aša dä jäl punje mänjilje aluj pä jej unu pä kiči unu.

41 Mulc däm jej ave drašj äm jej šä kum jäše afarä, drašjije däm jej mužje: “Tu ješč Fišjoru alu Dimizov!” Ali jäl lju räspitä šä nu lji däde sä svitaskä kä jej ščije ka jäl äj Krist.†

*Hir fälos sä širelešči pä m Judeja  
(Mk 1,35-39)*

42 Mar kum vinje zuva jäl u fužjit däm kasä pä lok pustulot. Gärmadä dä lumi äl kuta, šä känd lor aflatä gände sä äl cäjä sä nu fugä dä la jej.

43 Ali Isus lju zäs: “Ju träbä sä mä duk äm alčilje varušur sä spuj Hir fälos dä kraljevstva alu Dimizov.‡ Däm asta ränd äm fost mänat pä pämänt.”§

44 Šä äša u mers sä propovjedalaskä pä m sinagogur äm Judeja.

## 5

*Isus u čimat pä Šimun, Jakov šä pä Ivan  
(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)*

1 Äm una zä Isus stäče längä Genezaretsko\* jezero, känd gärmadä sä astränžje la jäl sä audä vorba alu Dimizov.

2 Jäl u väzut doj čamcur kum asre pä mal räžamac, kari u läsat ribari känd äš čistile mrežurlje.

3 Jäl u tunat äm čamac kari are alu Šimun, šä lu äntribat sä äl ämpingä maj äm sus dä la mal. Atunšje jäl u šäzut žos šä su apukat sä änveci pä gärmadä dä lumi.

4 Känd u fost gata ku änväcala, jäl u zäs alu Šimun. “Ämpinži äm maj adänkä apä šä släbuzäc mrežurlje äm apä.”

5 Šimun ju äntors vorba aluj: “Domnu luj, anj lukrat totä nopče šä njimik nanj apukat: ali pä vorba ata ju uj släbuzä mreža äm napoj äm apasta.”

6 Känd u fäkut aša jej u apukat mari boglä dä pešč, atit dä mreža kit nu puknje.

<sup>7</sup> Jej ur mužjit la urtašji alor dā pā alčilje čamcur sā lji ažući; jej ur vinjit, šā umpljet dovā karur dā pešč dā maj šjeva sā āntupe.

<sup>8</sup> Kānd u vāzut Šimun Petar aje jāl u kāzut la pišjorilje alu Isus šā u zās: “Maknalešči dā la minji, Domnu, kā ju mes grešnā om!”<sup>†</sup>

<sup>9</sup> Frikā delj svāntā u kāzut pā jej šā pā ominj šje ur vinjit sā lji ažući, kānd ur vāzut kic pešč ur apukat.

<sup>10</sup> Isto aša asre āmirac Ivan šā Jakov, jej asre Zebedejevi fišjori šā urtašji alu Šimun. Ali Isus u zās alu Šimun: “Nuc fijā frikā. Dā aku, maj menkulo tu vi apuka pā ominj!”<sup>‡</sup>

<sup>11</sup> Aša jej ur adus karurlje dā apā pā mal, ur lāsāt kutotu šā lor sljedilit pā jāl.

*Isus ozdravalešči pā om ku gubā*  
(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)

<sup>12</sup> Isus are ām unu dām varušurljelje. Om pljin dā gubā lu vāzutulā pā jāl šā su arukānt pā đinućiš ām nenće aluj šā sā aruga la jāl: “O Domnu, dakā numa tu vuješć, tu mā poc āntrima.”

<sup>13</sup> Isus u mēcāt māna aluj šā lu taknult, šā u zās: “Ju gāndesk. Fi čistilit!” Šā dānturdata guba lu lāsāt.

<sup>14</sup> Atunšje lu purnušjitulā sā nu spujā alu njime, čar asta sā fakā: Elši sā mergā la popā šā sā sā areći, dā pā aje, dā dokaz dā vrazā, vi trābujī sā adušj žrtvā dā čistilalā ka kum Mojsije u zapovjedāilit.

<sup>15</sup> Svat dā jāl su širilit maj pā dāparći, aša dā gārmađā dā lumi ur vinjit sā pujā ureći la jāl, šā sā fijā ozdravalic.

<sup>16</sup> A jāl sā tārāje pā lok pustulot šā sā posvetilaskā la aruguminći.

*Pučeri alu Isus sā jerći grehurlje*  
(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)

<sup>17</sup> Ām una zā, Isus ānvāca, ave ām nenći pā mulc farizej šā učitelj dā zakonu alu Mojsije kari ur vinjit dām toći kumpānjilje dā Galileja šā Judeja šā dām Jeruzalem. Pučere alu Domnuluj are ku Isus sā ozdravalaskā pā bičež.

<sup>18</sup> Atunšje šjeva ka ominji ur vinjit šā adušje pā om kari nu puće sā umblji. Šā jej gānde sā āl adukā la Isus.

<sup>19</sup> Ali nu are lok pā hundi sā āl adukā ām nontru dā gužva mari. Aša jej sur urkatāsā pā krov šā lor slābuzāt ām nontru pām krov ku pat dā tot la dā dā nenće alu Isus.

<sup>20</sup> Kānd u vāzut ānkrīđala alor; jāl u zās aluj: “Omulji, grehurlje atelji ās jirtaći.”

<sup>21</sup> Pā ešće vorbi farizeji šā učitelji dā zakonu alu Mojsije sā gānde: “Šjinji āj omusta

šje svitešči aša protiv dā Dimizov? Šjinji osim dā Dimizov poći sā jerći grehurlje?”

<sup>22</sup> Isus šćije šje sā gāndēšći, šā jāl lju zās: “Adāšje vā āntribāc ešće stvarur ām sufljičilje avoštiri?”

<sup>23</sup> Šje āj maj ušuri dā zās: ‘Grehurlje cis jirtaći’, ili sā zāšj: ‘Skolāći šā umblā?’

<sup>24</sup> Ali numa sā šćijec kā Fišjoru alu Omu ari autoritet aišje pā pāmānt sā jerći grehurlje. Dakā zāk alu fišjoru kari nu poći sā umblji: “Skolāći, jec patu šā dući akasā!”

<sup>25</sup> Šā odma su skulatāsā šu lot patu pā šje are pā košći, šā u fužjit akasā, šā pā kalji slavale pā Dimizov.

<sup>26</sup> Šā toc akulo asre āmirac, šā jej slavale pā Dimizov. Šā ku āmiralā svite: “Astās anj vāzut šjeva tari mari!”

*Levi (Matej) sljedilešči pā Isus*  
(Mt 9,9-13; Mk 2,13-17)

<sup>27</sup> Dā pā aje Isus u jišāt afarā šā lu vāzutulā pā carinikš šje sā čima Levi,<sup>\*</sup> jāl šāđe ām carinarnicā. Isus u zās: “Sljedilešči mā pā minji!”

<sup>28</sup> Šā jāl su skulat u lāsāt kutotu, šā lu sljedilit.

<sup>29</sup> Atunšje Levi ām kasa aluj u fākut mari slavālālā pāntru jāl; ku jej šāđe mulc carinici šā alci la masā.

<sup>30</sup> Farizeji šā učitelji dā zakonu alu Mojsije, sur apukat sā gumunjaskā kapu su apukatā sā svitaskā alu ućenikurlje alor: “Adišje mānkāc šā bijec ku carinici šā ku grešnici?”

<sup>31</sup> Isus u āntors vorba: “Eje kari ās sānātoš nu trābā pā doktor, numa aluje kari ās bičež.

<sup>32</sup> Ju nam vinjit sā čem šā sā āntork pā pravedni, nego pā grešnā.”

*Usporedbur dā post*  
(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)

<sup>33</sup> Jej atunšje jarā u zās: “Ućenici alu Ivan šā alu farizejilor postulešči mulći rāndur šā sā arogā, ali ućenici atej mānānkā šā be. Adāšje āj aša asta?”

<sup>34</sup> Isus u āntors vorba: “Pučec sā punjec pā gošč dā nuntā sā postulaskā kānd āj mladoženja ku jej?”

<sup>35</sup> Ali u vinji zā kānd mladoženja u fi lot āndārāt dā la jej, šā kānd u vinji vreme jej ur postuli.”

<sup>36</sup> Jāl lju spus dā una usporedbā: “Njime no rupi um dārab dā la novā colā šā su kārpaškā pā bātārnā, kānd ar fašji aje, pā haj novā colā ar ave gaurā, a alu haj bātārnā nar pasali dārābu dā la novā col.

<sup>†</sup> 5:8 Šimun u vāzut ku Isus āj svānt. <sup>‡</sup> 5:10 Šimun u sviti dā Isus la ominj. 5:14 Lev 14,2-32 <sup>§</sup> 5:27 Židovi mrzāle pā poreznici daje kā poreznici asre Židovi kari ās izdajnici una ku Rimljani kari ur okupirilit pā Izrael. Ešće poreznici as re nepoštēni ur furat banj alu Izraelci. \* 5:27 Levi āj ista osobā šje āj šā Matej. <sup>†</sup> 5:37 Čturica āj pelji dā la birkā ili dā la kečā hundi sā bagā strugur šā atunšje sā fašji vin.

<sup>37</sup> Njime nu varsă nov vinu ăm bătărnă șă mari čturica;† nov vinu ar puknji ăm čturica șă sar vărša vinu, a čturica ar propadnuli.‡

<sup>38</sup> Nov vinu trăbă să fiěj văršat ăm novă čturicaŠ.

<sup>39</sup> Šă njime dă pă šje u be vin bătărn nu gāndešci să be nov, kă zășji: ‘Bătărn aj dăstul dă bun.’\*’

## 6

*Isus aj Domnu dă sāmăbăta*  
(Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)

<sup>1</sup> Un dată pă zuva dă sāmăbăta Isus trășje pām šjeva ka poljă dă pšenică. Učenici aluj ur skos pšenică šu u ribile ku mājilje šă mănka.

<sup>2</sup> Ali orikic dă farizej ljuur zăs alor: “Adășje fășjec šjeva šje nu aj ku zakonu ăm tokmă pă zuva dă sāmăbăta?”\*

<sup>3</sup> Isus ju ăntors vorba: “Nac čitalit ăm Svântă kenvija, šje u făkut David kând are jăl šă učenici aluj flămănš?”

<sup>4</sup> Kum ur tunat ăm kasa alu Dimizov, David šă u lot pita kari are pusa ăndărăt dă žrtvă, kari čar poči popa să mănășji, šă su umpărcăt dām pite ku urtașji?”

<sup>5</sup> Atunșje jăl lju zăs alor: “Fișjoru Omuluj aj Domnu dă sāmăbăta.”

*Isus u ozdravalit mănă njimurogă*  
(Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)

<sup>6</sup> Pă alta zuva dă sāmăbăta jăl u mers ăm sinagogă șă su apukat să ănveci. Akulo are om alu kari are mănă njimurogă.†

<sup>7</sup> Šă učitelji dă zakonu alu Mojsije šă farizeji să ujta pă jăl să vadă dakă lu ăntrimală jăl pă zuva dă sāmăbăta. Šă jej dabe šjeva ašcipta să fakă krivo să potă să svitaskă protiv dă jăl.

<sup>8</sup> Jăl šcije šje să gāndešci, šă u zăs alu omuluj ku mănă njimurogă: “Skolăci šă hajd dă dă nenči.” Jăl su skulat šă stăce akulo.

<sup>9</sup> Isus atunșje u zăs alor: “Ju gāndesk să vă ăntreb, aj benji să fașj benji pă zuva dă sāmăbăta, ili relji? Să spasalaskă kustu ili să uniștilaskă?”

<sup>10</sup> Atunșje su ujtat okolo pă tot omu, šă jăl u zăs alu omuluj: “Măcešic mănă!” Jăl u făkut aša, šă mănă ju fost sănătosă ka haje-lantă.

<sup>11</sup> Ali jej asre tari mirgiš šă sur apukat să svitaskă šje să fakă alu Isus.

*Isus aș akulježi pă apostoli aluj*  
(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)

‡ 5:37 Kând nov vinu su ănăkrit ar krišce, ar rupe bătărnji čturicurlje kă nar puće maj să să măcaskă.

Š 5:38 Strugulje

kând să punji ăm čturica atunșje krešci una ku pelje dă životinjă šă atunșje să fașji ăm vin.

\* 5:39 Asta svat spunki

dă ănvăcala kum bătărnji ănvăca ku hej kari vodulešci să ku Isus kum ănvăca.

† 6:1 Pnz 23,25

\* 6:2 Farizeji cānje kă maj mik lukru ku mājilje să trljălešc fān ăm zuva dă sāmăbăta aj protiv zakon.

‡ 6:6 Mănă alu njimurog are desna.

<sup>12</sup> Una ză u mers pă planină să să arožji, šă jăl u fost akulo totă nopce ăm aruguminči la Dimizov.

<sup>13</sup> Haje zua jăl u čimat pă dvanaest (12) učenikur la jăl pă kari lju akuljes šă lju čimat apostoli.

<sup>14</sup> Ešce asre:

Šimun pă kari lu čimat Petar, šă

fračisu Andrija,

Jakov šă

Ivan,

Filip šă

Bartolomej;

<sup>15</sup> Matej šă

Toma,

Jakov fișjoru alu Alfej šă

Šimun čimat Revan,

<sup>16</sup> Juda fračisu lu Jakov šă

Juda Iskariot, kari u fi izdajica.

*Isus svitešci dă nagradur šje u fi*  
(Mt 4,23-25; 5,1-12)

<sup>17</sup> Kum vinje ku jej ăm napoj žjos, jăl u stat pă čistină dă dal hundi asre grupa dă učenici aluj šă mari gărmađă dă lumi sur akuljesăsă, jej ur vinjit dām Judeja šă dām varuș Jeruzalem šă dām Tir šă Sidon varușurlje lāngă more.

<sup>18</sup> Jej ur vinjit šă ăl punje ureci, šă să fiěj ozdravalic dām bičișugurlje alor. Isto aša u ozdravalit pă heje kari ave relji duhovur ăm jej.

<sup>19</sup> Mulc gānde să puěj mănă pă jăl daje kă pučeri fužje dām jăl šă puće pă toc să lji iscjelilaskă.

<sup>20</sup> Atunșje su ujtat ăm oć pă učenici aluj šă u svătit:

“Ănfălușăcāvă voj kari șcec sarașj  
kă kraljevstva alu Dimizov aj avostră.

<sup>21</sup> Ănfălușăcāvă voj kari șcec flămănž,  
kă vic fi sătuj.

Ănfălușăcāvă voj kari plănžjec,  
kă voj vic rădi.

<sup>22</sup> Ănfălușăcāvă voj kari șcec mărzălic,  
rușunac šă mănac ku relji  
dă rându alu Fișjoru Omuluj.

<sup>23</sup> Kând u vinji zue, ănfălușăcāvă šă sărec pām sus dă fălușăjă. Kă sigurno nagrada avostră u fi mari ăm nor: Haleluja! Nus are aša šă proroci tretiralică dă la moșurlje alor!

<sup>24</sup> Ali jao avovă, kari șcec gāzdașj,  
kă ac apukat utjehă!

<sup>25</sup> Jao avovă kari șcec sătulj,  
kă voj vic fi flămănž.

Jao avovă kari aku rădec,

6:1 Pnz 23,25

6:3 1 Sam 21,1-6

\* 6:2 Farizeji cānje kă maj mik lukru ku

6:4 1 Sam 21,1-7

† 6:6 Mănă alu

kā voj vic žalali šā plānžji!

<sup>26</sup> Jao avovā dā kari toc benji svitešči, aša isto fišjec pā mišjinjoš prorokur, mošurlje alor kari aša fišjec.”

*Isus ānvacā sā plāšjenj pā dužmanji anoštri (Mt 5,38-48; 7,12)*

<sup>27</sup> “A voj kari mā punjec ureči, vā zāk: ‘Plāšjecāvā pā dužmanji avoštri. Fāšjec benji alor kari vā māržalešči.

<sup>28</sup> Blagoslovulec pā eje kari vā blastāmā! Arugācāvā dā eje kari relji vā kivinješči.

<sup>29</sup> Hāl kari čī luvešči pāšči una parči dā ubraz, āmbijā šā haje parči atunšje. Šā alu hāl kari ac je šuba nuj branalec sā āc je šā kāmašā.

<sup>30</sup> Dā alu toc, šje šjeri dā la činji. Dakā je šjinjiva šjeva šje āj atov, nu šjire sā ac de ām napoj.

<sup>31</sup> Aša maj, fāšjec alu alora kum ac gāndī sā vā fakā avovā.

<sup>32</sup> Dakā plāšjec numa pā eje kari vā plašji pā voj, šjefāldā hvalā vic kāpāta? Ka šā čak šā grešnici plašji pā eje kari lji plašji pā jej.

<sup>33</sup> Šā dākā fāšjec numa benji alu eje kari fašji vovā benji, šjefāldā hvalā vic kāpāta? Čak šā grešnici fašji aje.

<sup>34</sup> Dakā dādec kečinj alu alor dā la kari ašcriptāc sā vā āntorkā ām napoj, šjefāldā hvalā vic kāpāta? Čak šā grešnici dā kečinj alu grešnici sā potā ām napoj sā kepiči kit lju dat.

<sup>35</sup> Plāšjec pā dužmanji avoštri, ažutācālji šā dādec kečinj, ali nu ašcriptāc sā vā āntorkā ām napoj. Atunšje voj vic kāpāta mari nagradā šā voj vic fi čimac fišjori alu Maj Mari<sup>‡</sup> Dimizov<sup>§</sup> daje kā jāl aj bun alu nezahvalni šā alu ubraznijiš.

<sup>36</sup> Fijec mišoš kā jāl Tata dām nor āj pljin dā milā.”

*Isus nji ānvacā kum sā izabralenj bun učitelj*

*(Mt 7,1-5)*

<sup>37</sup> “Nu sudulec pā njime, šā njime nu vu suduli pā voj. Nu osudulec pā njime, šā njime nu vu osuduli! Jirtāc šā vu fi jirtat.

<sup>38</sup> Dādec šā vu fi dat bunā merā astrānsā, zdrānšinatā šā tari multā u fi vārsatā ām saku avostru.\* Kā ku ista mjerā šje voj dādec vu fi datā.”

<sup>39</sup> Jāl lju spus izrekā: “Poči unu orb sā adukā dā mānā pā altu om orb? Nar kāde jej amāndoj ām gropā?

‡ **6:35** Maj Mari Dimizov značalešči kā jāl āj tari mari šā glavni. § **6:35** voj vic fi čimac fišjori alu Maj Mari Dimizov dakā čī ponašalešči ka Dimizov. \* **6:38** Isus dā primjer kum kānd kumpir šjeva hāl kari vindi cu da maj mult dā kit šje aj pāličit. Kit tu daj alora, Dimizov cu da maj mult. † **6:40** Omu trābā sā fijā tari opezran kānd āš je pā učitelj, kā jāl u fi atunšje kā učitelj. Dakā učitelj krivo ānvacā daje kā āj duhovno orb, u fi prevaren šā učniku. ‡ **6:44** Ponašalala alu om aratā šjefāldā āj om, šjefāldā aj suflijtu alu.

\* **7:2** Stotnik āj rimski vojniki kari zapovjedalešči alu 100 vojniki. † **7:3** Stotnik u auzāt kā Isus u iscjelilit pā mulc ominj, šā kā aj dapropi, kā sā āntors ām Kafarnaum. ‡ **7:3** Isus are Židov a stotnik nu are, a stotnik gānde kā Isus ar punji ureči la molbā dakā Židovi lor āntriba. Anume, Židovi šā rimski vojniki asre neprijatelji.

<sup>40</sup> Učeniku nu poči fi maj mari dā učitelj. Jāl u fi ka učitelj alu j känd su vježbāli dāstul dā benji.†

<sup>41</sup> Adāšje vā ujtāc tot la cupljigā ām oču alu urtaku, a ām oču atov nu ves dārab dā ljemn?

<sup>42</sup> Kum poc zāšji alu urtaku: ‘Lasāmā sā skot cupljigā dām oču’, kānd nu ves dārabu mari dā ljemn ām oču atov? Licemjeru, elši skočec dārabu dā ljemn dām oču, kapu vi puče maj benji sā skoc cupljigā dām oču alu urtaku.”

*Isus ānvacā šje svitenj āj ām suflijit (Mt 7,17-20; 12,34-35)*

<sup>43</sup> “Tot bun ljemnu ari bun plod, šā tot ljemnu kari nuj bun, fašji nu bun plod.

<sup>44</sup> Tot ljemnu āj kunuskut dā pā plod šje fašji. Aša lume nu akulježi smokvur ili strugur dām māršunj.‡

<sup>45</sup> Om bun fašji bunji stvarur daje kā ari bunā suflijit, ali hej rov fašji stvarur relji daje kā suflijitu lji rov. Gura svitešči, dām šje ci suflijitu pljin.”

*Om kari āj mudar askultā šje Isus ānvacā (Mt 7,24-27)*

<sup>46</sup> “Šā dāšje mā čimac: ‘Domnu! Domnu!’, a nu fāšjec šje vā zāk?

<sup>47</sup> Ju vuj spunji kum āj om kari vinji la minji sā puji ureči la vorba ame, šā askultā:

<sup>48</sup> Jāl āj ka omu šje u gradalit kasa šā u kapalit adānkā sā puja temeljurlje pā petrā. U vinjit poplava šā u luvit apa ām kasa šā njiš nu su zdrānšinat daje kā are benji gradalitā.

<sup>49</sup> Ali ala kari auzāt šje am zapovjedalit a nu fākut aje ka omu šje u gradalit kasā pā pāmānt fār dā temelj. Atunšje u luvit apā ām kasā, nu rāšāpit dām turdatā šā u fost rāstunatā dokraja šā čar gunojā u rāmas.”

## 7

*Isus u ozdravalit pā sluga alu stotnik (Mt 8,5-13; Iv 4,43-54)*

<sup>1</sup> Känd u fost gata ku svatu šje svite alu lumi, jāl u mers ām varuš dā Kafarnaum.

<sup>2</sup> Akulo are stotnik\* kari ave sluga pā kari āl cjenile šā kari are aša bičag dā are pā morči.

<sup>3</sup> Stotnik u auzāt da Isus† sā u mānat pā orikic Židov‡ kari asre glavni la jāl, šā sā sā arožji, sā vijā šā āntremi pā sluga alu.

<sup>4</sup> Jej ur vinjit la Isus šā sā aruga tari la jāl sā vijā. Jej u zās: “Omusta anume zaslužulešči sā fašj aje pāntru jāl

<sup>5</sup> daje kã plašji pã narodu anostru, šã jãl aj ala kari u fãkut sinagogã pãntru noj.”

<sup>6</sup> Isus u mers ku jej. Šã jãl nu mers dãparcí dã la kasa, kãnd stotnik u mãnat pã urtašji aluj sã zãkã: “Domnu, nu çi činji sã vij ãm kasa ame kã ju nu mes vreden sã vijã tu dãsüp krovu amnjov!\$

<sup>7</sup> Kã njiš ju nu mã smatralãsk kã mes vreden sã vjuv la činji. Aša numa zã vorba dã pã loku hundĩ ješć šã sluga amnjov u fi ãntrimat.

<sup>8</sup> Kã šã ju mes kãtãnã kari trãbã sã apukã zapovjedur dã la vođa amnjov, ka kum am kãtãnj dãsüpã minji kari trãbã sã mã askulci. Ju kãnd zapovijedalaskã alu unu: ‘Dući!’, šã jãl merži, šã alu aluje: ‘Hajdi!’, šã jãl vinji, šã alu sluga amnjov kãnd aj zãk: ‘Fã asta!’, šã jãl fašji.\*

<sup>9</sup> Kãnd Isus u auzãt aje šje u zãs, jãl su ãmirat, šã su ãntors la gãrmadã šje ãl sljedile šã jãl lju zãs: “Ju vã zãk kã njiš pã unu Židov dãm Izrael nam aflat ku dãstafel vjerã!”†

<sup>10</sup> Kãnd heje mãnac dãla stotnik su ãntors akasã, jej or aflat pã sluga sãnãtos.

### *Isus u skulat pã om mort*

<sup>11</sup> Dã pã aje, Isus u mers ãm varuš šje sã çamã Nain.‡ Uçenici aluj šã gãrmadã dã lumi umbla dã pã jãl.

<sup>12</sup> Ali kum ur vinjit dã apropi la uša dã varuš, u vãzut kum dušje pã om mort sã ãl ãngropi. Mumãsa alu omula mort are vãdoja, šã je ave çar unu fišjor. Šã la mãrmãnci mãržeje multã lumi.

<sup>13</sup> Kãnd u vãzutu Domnu, jãl ave milã, šã ju zãs: “Nu plãnzji.”

<sup>14</sup> Atunšje jãl u pus mãna pã kãrpašo,\$ šã ominji šje ãl dušje u stat. Atunšje jãl u zãs: “Fišjorulji, ju ac zãk: ‘Skolãci!’”

<sup>15</sup> Šã omu mort su skulat šã su apukat šã svitaskã šã Isus lu datãlã la mumãsa.

<sup>16</sup> Mari frikã u kãzut pã jej toc šã su apukat sã hvalalaskã pã Dimizov, šã zãšje: “Mari prorok u vinjit ãntri noj! Dimizov u vinjit sã ažuçi alu lume aluj.”\*

<sup>17</sup> Šã hiru dã asta u mers ãm Judeja šã okolo.

### *Ivan Krstitelj ãntriba dakã u vinjit Mesija (Mt 11,2-11)*

<sup>18</sup> Uçenici alu Ivan† ãj spunje dã kutotu šje sã dogaďale. Kapu Ivan u çimat pã doj uçenikur aluj

<sup>19</sup> Šã lju mãnat la Domnu sã ãl ãntrebi: “Ješć tu ala kari Dimizov u zãs kã trãbã sã vijã ili trãbã sã ašçiptãnj pã altu?”‡

<sup>20</sup> Kãnd u ažuns jej la Isus, jej u zãs kã Ivan šje buçazã nju mãnat sã çi ãntribãnj: “Ješć tu ala kari Dimizov u zãs kã trãbã sã vijã ili trãbã sã ašçiptãnj pã altu?”

<sup>21</sup> Isus baš ãntrima atunšje pã multã lumi dãm biçišugur, mukur šã lji oslobođule dãm rov duh, šã alu mulc ominj orb lji dãđe sã vadã dãm tot sflujitu.

<sup>22</sup> Isus lju ãntors vorba: “Dušjec ãm napoj la Ivan šã spunjecãj šje ac vãzut šã ac auzãt, šje ãm fãkut: kã orbi ãs ãntrimac, šã poçi viđe, šlagãrzãci poçi umbla, gubavci sã çistilešçi, šã surži poçi sã audã, morci sã skolã ãm kust, šã alu sãrašj propovijedalešçi Hir fãlos.\$

<sup>23</sup> Šã blagoslovulit ãj om kari nu aflã njimika ãm minji šje poçi uvredãlaskã.”

### *Mudrã ãnvãcala alu Isus šã alu Ivan šje Buçazã*

*(Mt 11,12-19)*

<sup>24</sup> Kãnd u fužjit glasnici alu Ivan ãndãrãt, Isus su apukatãšã sã spužã alu gãrmadã dã Ivan: “Šje ac mers sã viđec ãm pustinjã? Trskã kum sã ljagãna pã vãnt? Naravno kã nu!

<sup>25</sup> Ili šje ac mers sã viđec? Atunšje ac mers sã viđec kum ãj ãmbãrkatã ãm šjefelj colji delj mãndri? Naravno kã nu!† Eje kari ãs mãndru ãmbrãkac šã kustã ãm luksuz, pã eje lji pućec afla ãm palaçur dã kraljur.

<sup>26</sup> Atunšje šje ac mers sã viđec? Pã prorok? Naravno kã da! Ju vã zãk, šã maj mult dã prorok!

<sup>27</sup> Jãl ãj om dã kari aj skris ãj ãm svãntã kenvija:

‘Ujtãcãvã, asta ãj amnjov glasnik mãnat sã pãpãremalaskã ãm nençi kalje ata.†

§ 7:6 Židovi nar tuna ãm kasa alu hej kari nus Židov sã nu fijã neprihvatljivi la Dimizov. \* 7:8 Aša ka stotnik kum ari autoritet sã naredilaskã alu kãtãnjilol, Isus ari autoritet sã naredilaskã alu biçišug sã nestalaskã. † 7:9 Isus oçekivãle dã la Židov sã ajvi dãstafel vjerã alu nu ave. Jãl nu oçekivãle dã la hej kari nus Židov sã ajvi dãstafel vjerã a anume, asta om ãve.

‡ 7:11 Asta ãj lok dapropi hundĩ prorok Elizej u ridikat dãm morc pã unu fišjor alu una mamã majnti sto aj dã kãnva (ujtãçi la 2 Kr 4,8-37). § 7:14 Kãnva kãrpašo are dãsvãkut šã are tari ušuri. \* 7:16 Ominji gãnde kã Isus are mari prorok ka Ilija ili ka Elizej, numa doj ominj ãm Kenvija bãtãrnã u ridikat dãm morc (1 Kr 17,17-24; 2 Kr 4,18-37). † 7:18 Ivan Krstitelj u fost ãm çemicã. ‡ 7:19 Židovi oçekivãle kã Mesija u fi kralj kari u vinji sã lji spasalaskã dã la rimska vladavina, a nu numa sã fijã duhovni Spasitelj. Ivan kunušçe proroçãnstva dã Mesija ka kum šçije šã Iz 42,7; 61,1-2 (ujtãçi Lk 4,18-19). Aša u oçekivalit Isus sã fijã kralj, a pã Ivan šã pã alci ominj kari ãs pravedni sã lji laši afarãd ãm çemicã, a sã lji kaznalaskã pã ominj kari u odbacalit pã Mesija (ujtãçi kum Ivan propovijedalešçi ãm Lk 3,9, 16-17), ãl njimika inka nu su dogudulit. § 7:22 Ešçe stvarur kari Isus u fãkut, arãta kã jãl ãj Mesija, kum ãj ãm kenvija alu proroku Izaija, poc viđe ãm asta stih: Iz 29,18-19; 35,5-6; 61,1-2. \* 7:25 Ivan purta urãçi colji (Mt 3,4). † 7:27 Dimizov u zãs kã glasniku alu Isus kari u pãpãremilã kalje alu Isus ãj Ivan. 7:27 Mal 3,1

28 Anume vă zăk, dăm toc ominj kari su avutăsă, nu are maj mari dă kit dă Ivan. Ali majnikă ăm kraljevstva alu Dimizov ăj maj mari dă jăl!”<sup>‡</sup>

29 Toc kari u auzăt ur priznalit kă ŝje Dimizov ănvacă ăj benji, čak ŝa carinici. Eje ăs kari Ivan lju bučuzat.

30 Ali farizeji ŝa učitelji dă zakonu alu Mojsije ur odbjilit planu alu Dimizov ŝje ave pântru jej. Jej ur odbjilit să lji bučeži Ivan.

31 Isus u zăs atunŝje: “Ku ŝje să usporedilenj pă eŝce ominj ăm asta vremi? Kum samănă jej?”

32 Jej ăs ka kupiji miŝj ŝje njimik nu lji pasaleŝci, kari ŝadi pă trg, ŝă să čamă una pă alt:

‘Känd anj kântat pântru voj,  
voj nac žukat,  
ŝă känd anj kântat triŝč kändiŝi pântru voj,  
voj nac plăns!’

33 Aŝa känd u vinjit Ivan ŝje bučază jăl nu mănka pită njiŝ nu bije vin, mar voj ac zăs: ‘Jăl ari drak ăm jăl!’

34 ŝa ju, Fiŝjoru alu Omu, am vinjit, ŝă ju mănkam ŝă bjem, ali voj zăŝjec: ‘Ujtăčavă! Flământ ŝă butor, urtaku lu carinici ŝă alu greŝnici!’

35 Ali mudrostu alu Dimizov su arătăt kă ăj anume dă la toc kari u apukat.”<sup>§</sup>

*Isus ănvacă: alu ŝinji ăj maj mult jirtat, ala maj mult u plaŝji*

(Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Iv 12,1-8)

36 Unu dăm farizej ŝimun, lor čimatulă pă jăl pă večeră, aŝa Isus u mers la farizejula akasă ŝă ŝu aflatuŝă lok la masă.\*

37 Dăm turdată u vinjit una tari greŝnă mujeri, kari u saznalit kă jăl ăj akulo ŝă kă mănănkă la farizej,<sup>†</sup> ŝă je u vinjit akulo, u adus tari skumpă uloj ku miros ăm skumpă ujağă dăm petră.

38 Je u stat dănapoju aluj, la piŝjorilje aluj, ŝă su apukat să plăngă. Atunŝje su apukat să ăj spelji piŝjorilje aluj ku lăkrmilje alji, ŝă să aŝčargă piŝjorilje ku păru alji. Je ăj săruta piŝjorilje aluj, ŝă ku uloj mănže.

39 Känd u văzut aje farizeju ŝimun kari lu čimatulă pă večeră, jăl să ăngănde ăm jăl săngur: “Să fiğă omusta anume prorok, jăl ar ŝci kă je ăj tari greŝnă mujeri.”

40 Isus ju zăs: “Ju am ŝjeva să ac zăk cijă ŝimun.”

ŝă ŝimun u zăs: “Učitelju ză.”

<sup>‡</sup> 7:28 Ivan u ispunulit prorokstvo kă jăl u pripremlit kalje alu Isus. Jăl nu văzut kă kraljevstvo su ispunulit, daje kă lu amurut majnti dă ŝje Isus u uskrsnulit, atunŝje hej kari su obratalit dă pă ŝje Isus u uskrsnulit ari maj mari blagoslov dă kit Ivan. **7:33** Mt 3,4 **§** 7:35 Hej kari u apuka pă Ivan ŝă pă Isus su arătă kă ănvăcala ăj mudră. \* **7:36** Are običaj pă gozbă ka pă asta večeră numa bărbec ŝăde đos känd jej as re pă koŝci lji are mândru la masă. <sup>†</sup> **7:37** Are običaj ăm aje vremi kă alci puče să ŝă uči känd jej asre la večeră a jej nu mănka. <sup>‡</sup> **7:41** Unu banj dăm aržjint = una dnevnică alu radnik. **§** **7:44** Ăm aje vremi känd vij la domačin am kasa trăbuje să lji spelji piŝjorilje kă jej umbla pă drikur kari asre pljin dă praŝină.

41 Isus u vorbit: “Are om kari dăde kečinj ŝă jăl ave doj daturăŝ. Unu ji are dator petsto banj dăm aržjint a halalănt pedeset banj dăm aržjint.”<sup>‡</sup>

42 Njiŝ unu dăm jej nu u dat a nu ave dăm ŝje să ăj ăntork, ŝă omula u jirtat alu amăndo. Aku spunjec kari ar trăbuji să ăl plakă maj tari?”

43 ŝimun ju ăntors vorba: “Kă ar trăbuji să fiğă ala alu kari ju jirtat maj mult.”

Isus ju zăs: “Benji aj prosudulit.”

44 Atunŝje su ăntors la mujere ŝă jăl u zăs alu ŝimun: “U vejs pă mujereŝta? Ju am vinjit ăm kasa ata ali nu maj dat apă pântru piŝjorilje amelji, ŝ a je mu lju spălat ku lăkrmilje ŝă lju aŝčers ku păru alji.

45 Nu maj sărutatămă pă minji, ali je mu surătăt piŝjorilje dă känd u vinjit ăm nontru, no stat să mă săruci.

46 Tu nu maj unŝă kapu ku uloj ali je mu unŝă kapu amnjov ku uloj ku parfem.

47 Dăm asta ränd ju ăc zăk cijă: ‘Mulči grehur jiŝă jirtaci, daje kă mu plăkut tari. Alu ala kari ari maj pucănj dă jirtat, ala maj pucănj mu arătăt plăkătură.’”

48 Atunŝje u zăs alu mujere: “Grehurlje atelji ăs jirtaci.”

49 Atunŝje eje kari asre la masă ku jăl sur apukat să svitaskă una ku alt: “ŝinji ar puče asta să fiğă kari ŝă grehurlje jartă?”

50 A jăl u zăs alu mujere: “Ănkriđala ata ču spasalit. Duči ăm putuljală.”

## 8

*Isus propovjedaleŝci păm mulči lokur*

1 Dă pă aje, Isus u mers păm alčilje varuŝur ŝă satur, să propovjedălăskă ŝă să svitaskă dă Hir fălos dă kraljevstva alu Dimizov. Dvanaest (12) učenikur umbra dă pă jăl,

2 ŝă ŝjeva ka mujerilje kari Isus lju oslobodulit dăm rov duhur ŝă dăm bičiŝugur: Marija (kari are dăm varuŝ Magdala, kari u mănăt sedam draŝj dăm je),

3 Ivana (băŝăca alu upravitelj Kuza a jăl are upravitelj pântru Herod), Suzana, ŝă mulči alčilje cāngăŝj. Jelji lji služule ku benjilje ŝje ave.

*Om ŝje samănă*

(Mt 13,1-17; Mk 4,1-12)

4 Mari gărmadă să akuljiže ŝă lume inka vinje la Isus dăm tot varuŝu. Isus u svătīt alor ku usporedbă



5 “Om šje samănă u mers să seminji sămănca aluj. Šă kum sămăna orikiči dăm sāmancurljeje u kăzut pă kalji. Šă sămănce are kălkată, păn šje nor vinjit vrabujilje šă lju mănkalji.

6 Šă orikiči ur kăzut ăntri petri šă jelji ur kriskut friš, ali sur uskat kă lji ibize vlagă.

7 Šă orikiči sāmăncur ur kăzut ăntră măršunj šă u kriskut ku jej una, ali lji šăguša măršunji.

8 Šă orikiči u kăzut pă bun pămănt, šă u kriskut šă u avut sto rândur majmult.” Kănd Isus u fost gata ku uspredba u mužjit: “Punjec ureči voj kari avec ureči să auzăc!”

*Isus objasnalešči šje značalešči uspredba dă om kari samănă*  
(Mt 13,10-23; Mk 4,10-20)

9 Učenici aluj lor ăntribat pă Isus atunšje, šje značale uspredbe.

10 Isus u zăs: “Avovă Dimizov u dopustulită să prišjipec tajnurlje dă kraljevstva alu Dimizov, ali alu alci trăbă să să spujă âm uspredbur; ka kum u zăs prorok Izaija:

Ăs eje kari să ujtă

ali nu veđi,

kari audi

ali nu prišjepi.

11 Aku uspredba značalešči asta: Sămănca aj ka Vorba alu Dimizov.

12 Sămănca kari aj pă kalji, ăs ka eje ominj kari audi Vorba, ali draku u vinji šă lji je vorba ănđărăt dăm sufličiije alor; să nu potă ănkradă să nu să spasalaskă.

13 Aje sămănca ăntri petri ăs la ominj kari audi Vorba šă u apukă ku fălušăjă ali nari korjen. Jej ănkređi nu dă lungat šă atunšje âm vreme dă ănšjirkală jej kađi ănđărăt.

14 Sămănca kari u kăzut ăntri măršunj šă ka ominji kari audi Vorba, ali kum vreme fužji jej să astrănži ku brigurlje âm kust, šă dă găzdăšije, šă žăndur âm kust, šă eje nu adușji bun plod.

15 Ali sămănca kari kađi pă bună pămănt aje eje ominj \*kari audi Vorba šă u cănji âm sufliitu bun, jej ăs ustrajni šă u adușji bun plod.”

*Kum prišjipenij istina alu Dimizov*  
(Mk 4,21-25)

16 “Njime nu acăcă lampă să u pujă dăsup ter ili dăsup pat. Nu, jăl u punji pă sviječnjak aša toc u vide lumină kănd vinji âm nontu

17 atunšje kutotu šje aj aku askuns, šă šje aj pă askuns făkut, kutotu u jăšă afară.

18 Daje păzec kum auzăc. Kă šinji ari ju fi dat maj mult, šă šinji gođ nari njimika, dă la jăl u fi lot čak šă aje cară šje samănă kă ari.”†

*Familija alu Isus ăs eje kari kustă vorba alu Dimizov*

(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)

19 Alu Isus u vinjit mumăsa šă fraci să ăl posjetilaskă pă Isus ali jej nu puče să vijă apropi dă jăl dă rând dă gărmadă.

20 Šinjiva u javalit alu Isus: “Mumăta ata šă fraci atej stă afară či aščaptă.”

21 Isus lju u zăs: “Mama eme šă fraci amej ăs eje kari audi Vorba alu Dimizov, šă u kustă.”

*Isus putulješči oluje*

(Mt 8,23-27; Mk 4,35-41)

22 Una ză Isus šă učenici aluj ur tunat âm čamac šă să mergă pă alta parci dă galilejsko jezero. Isus u zăs: “Hajd pă haje parči!” Aša sur makuilit dă la mal.

23 Ali kum plovule jej, pă Isus lu furat somnu. Atunšje oluja ku vântu una su slăbuzăt pă jezero šă jej asre âm opasnost, daje ka karu să umplje ku apă.

24 Jej ur mers la Isus šă lor skulatulă âm frikă šă mužje: “Domnu, Domnu, noj nji ăntupenj!”

Aša su skulat šă u zapovjedalit alu vântu šă alu valuvurljelje să să putuljaskă. Oluja su putuljit šă are putuljală.

25 “Hunđi vi ănkriđală?”, Isus lju ăntribat pă jej.

Ali jej asre pljinj dă frikă šă ămirală, šă u zăs una la alt: “Šinji aj asta čak šă vântu šă valuvurlje ăl punji ureči pă jăl kănd zapovijedalešči?”

*Isus mănă pă drașj dăm om*

(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)

26 Jej ur plovulit păn la malu dă Gerasa, kari aj pă alta parci dă Galileja.

27 Kum Isus u pus pișjorilje pă pămănt, ju vinjit dădănenči om dăm varuș kari are mar da multă dobă ku drașj âm jăl. Jăl nu purta colji, šă nu kustă âm kasă mar âm grupur.

28 Kănd lu văzutulă pă Isus, jăl u mužjit tari šă u kăzut dădănenči la jăl šă dăm tot graju u mužjit: “Šje găndešč dă la minji, Isuse Fișjoru alu Dimizov, Maj Mari? Ju mă arog la činji să nu mă mučulešč!”

29 Draku ăl cănje mar multă vreme. Majnti ominji ku lancurlje ăl ljiğa šă ăl paze, ali jăl tod daje rupe lancurlje šă draku lu mănăt âm pustinjă. Isus u dat zapovjed alu vor duhu să jeși afară dăm jăl.

8:10 Iz 6,9

\*

8:15 Bun sufliit: aj sufliit kari aj spreman să audă vorba alu Dimizov, šă să u askulči.

† 8:18 Jasno

aj dăm kontekst kă Isus svitešči dă prišjipală šă dă ănkriđală. Asta značalešči: “Šinji gođ ari prišjipală šă ănkriđală ju su da maj mult prišjipală. Šinji gođ nu ari prišjipală u zgubi šă haj šje ari šă prišjipala šje u ari u zgubi šă prišjipala šje jăl găndešči kă ari”, ili “Dimizov u fașji alu hej kari ănkređi âm istină ur prišjipe šă maj mult. Dimizov u fașji dă hej kari nu ănkređi âm istină, jej nu u prišjipe istina niși haj pucun šje jej găndešči kă jej prišjepi.”

<sup>30</sup> Isus lu äntribat: "Kum či čem?" Jäl u zäs: "Legija", daje kâ mulc drašj asre äm jäl.

<sup>31</sup> Šä jej sur arugat la Isus sä nu lji de zapovjed sä mergä äm gropä fär dä dno.\*

<sup>32</sup> Äkulo are mari stadä dä poršj šje mänka pä parče dä ðal, šä jej sur arugat sä dozvolu-laskä sä tunji äm jej, šä Isus lju dazvolulit.

<sup>33</sup> Drašji däm omula u fužjit äm gärmadä poršj, šä stada dä poršj ur arljigatä dä pä ðal äm jezero šä äkulo sur äntupit.

<sup>34</sup> Ominji šje päze stado u skäpat känd u väzut aje, šä jej ur dus hir äm varuš šä äm sat.

<sup>35</sup> Šä lume ur vinjit sä vadä šje u fost aje. Känd ur vinjit la Isus, jej ur aflat pä omu šje are ku drašj äm jäl are ämbräkät, šä šäde la pišjorilje alu Isus ku fire säntosä. Šä känd u väzut aje kutotu jej sur änfrikušat.

<sup>36</sup> Hej kari ur väzut or spus kum Isus u oslobodulešči pä omu ku drašj.

<sup>37</sup> Ali tota lume däm lok äm Gerasa ur zäs alu Isus sä fugä däm äkulo kâ asre tari änfrikušac. Isus u tunat äm kar šä gände sä fugä äm napoj.

<sup>38</sup> Omu däm kari Isus u mänat afarä däm drašj sä aruga la Isus: "Pot sä fug ku činji?", ali Isus lu mänat šä ju zäs:

<sup>39</sup> "Duči äm napoj akasä, šä spunji alu toc kutotu šje Dimizov u fäkut dä činji." Aša u mers akasä šä u širilit äm varuš kutotu šje Isus u fäkut päntju jäl.

#### *Mujere kari are bičagä u fost säntosä*

<sup>40</sup> Gärmadä are äkulo sä äl pozdravalaskä pä Isus känd su äntorsusä pä alta parči dä jezero, jej toc tari älä aščipta pä jäl.

<sup>41</sup> Atunšje su pojavaalit om kari sä čima Jair vođa dä sinagogä. Jäl u vinjit la Isus šä u kâzut žos la pišjorilje aluj šä sä aruga la jäl sä vijä la jäl akasä daje kâ

<sup>42</sup> jedina fata aluj dä dvanaest aj (12) dä bätärnä are pä morči.

Isus u mers dä pä Jair känd mulc sä ämpinžje sä fijä dapropi dä jäl.

<sup>43</sup> Äm gärmade are mujeri kari kärvarale dvanaest (12) aj šä je u čilitit kutotu šje ave pä doktor ali no aflat pä njime kari ar puče sä u ozdravalaskä.

<sup>44</sup> Je u vinjit pä dänapoj šä su apukat pus dä cola alu Isus, šä sänzilje u stat sä kuri.

<sup>45</sup> "Šinji u pus mäna pä minji?", u äntribat Isus.

Toc zäšje kâ nu ur pus. Atunšje Petar u zäs: "Domnu, tu vejs kum sä ämpinži toc ominji la činji!"

<sup>46</sup> Isus u zäs: "Šinjiva u pus namjerno mäna pä minji kâ am sämcät pučere kum jašä afarä däm minji."

<sup>47</sup> Känd u väzut mujere kâ majmult nu poči cänje äm je, je u vinjit äm nenči trämuränt dä

frikä, u kâzut äm njenče alu Isus šä u spus la toc adäšje u pus mäna pä jäl, šä kum u fost ozdravalitä däm turdatä.

<sup>48</sup> Isus u zäs: "Fato, änkričala ata ču ozdravalit. Duči äm putuljalä!"

#### *Isus u skulat däm morči pä fata alu Jair*

<sup>49</sup> Känd Isus svite ku mujere, glasniku däm kasa alu vladaru dä sinagogä u vinjit šä u zäs: "Fata ata äj mortä. Nu älä gnjavalu pä učitelji!"

<sup>50</sup> Känd u auzät Isus aje, jäl u zäs alu Jair: "Nuc fijä frikäl! Numa änkredi mijä šä je u kusta!"

<sup>51</sup> Känd ur vinjit jej la kasa, Isus nu läšä sä mergä äm nontru ku jäl osim Petar, Ivan, Jakov šä mumäsa šä tatusu alu fate haje.

<sup>52</sup> Šä toc äm kasa plänžje šä u žalale, aša jäl u zäs: "Nu plänžjec. Je nuj mortä, numa sä kulkat!"<sup>§</sup>

<sup>53</sup> Jej älä räde pä Isus, kâ jej asre sigurni kâ je äj mortä.

<sup>54</sup> Isus atunšje u apukatu dä mäna šä däm tot graju u mužjit: "Skoläci kupilu amnjov!"

<sup>55</sup> Šä duhu alji su äntorsäsä šä je su skulat däm turdatä. Isus u dat zapovjed atunšje sä äj de šjeva sä mänäšji.

<sup>56</sup> Roditelji alji asre ämirac a Isus lju pu-runšjit pä roditelji sä nu spujä alu njime šje u fost.

## 9

### *Isus mänä pä dvanaest (12) apostolur (Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)*

<sup>1</sup> Isus u čimat pä dvanaest apostolur la jäl šä jäl lju dat pučeri šä autoritet pä toc drašj, šä pučeri sä äntremi bičišugur.

<sup>2</sup> Atunšje Isus lju mänat afarä šä sä pro-glasalaskä kraljevstva alu Dimizov šä sä ozdravalaskä pä bičež.

<sup>3</sup> Isus lju zäs alor: "Nu loc njimika ku voj pä kalje avosträ, njiš botä, njiš taškä, njiš mänkari, njiš banj. Njime sä nu je maj una kamašä ku jäl.

<sup>4</sup> Äm kari gođe kasa märžjec, fijec äkulo pän šje nu fužjec däm varuš.

<sup>5</sup> Hundi gođe nu vä punji ureči, fužjec däm ala varuš šä äm znak dä upozorenje kâ äläš la sudbina aluj, skutäräčävä prašina dä pä pišjori."

<sup>6</sup> Aša jej sur lot afarä sä mergä däm sat äm sat sä propovjedalaskä Hir fälos šä ozdravalaskä pä bičež pä hundi gođ meržji.

### *Herod gände sä vadä pä Isus (Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)*

<sup>7</sup> Vladar Herod<sup>\*</sup> u auzät dä kutotu šje Isus u fäkut, šä are zäbunjit kâ orikic zäšje kâ Ivan Krstitelj u uskrnulit däm morc.

† 8:31 Gropä fär dä dno dä drašj § 8:52 Isus ščije kâ je äj mortä älä jäl ščije kâ ju da kust äm napoj.

\* 9:7 Vladar

Herod jäl vladale äm Galileja kari are una parči dä Izrael.

<sup>8</sup> Ša orikic zășje kă prorok Ilija su arătat pã pãmănt kănd alci gânde kă unu prorok dă kănva u vinjit ăm kust.

<sup>9</sup> Ali Herod u zăs: “Ju am tijet kapu alu Ivan, ali šinji aj omusta dă kari aud dăstafele vorbi?” Jăl da be šćipta sã vadã pã Isus.

*Isus u rănjit pã majmulc dă pet hiljada dă ominj*

(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)

<sup>10</sup> Kănd sor ăntors apostoli ur spus alu Isus kutotu šje ur făkut. Atunșje Isus lju dus pã lok pustulot apropi dă varuș Betsaida.

<sup>11</sup> Lume ur saznalit ša ur sljedilit pã Isus. Aša lju apukat la jăl ša lju spus dă kraljevstva alu Dimizov ša u ozdravalit pã eje kari asre bičež.

<sup>12</sup> Mar kitrã dă sara Dvanaest apostolur ur vinjit la Isus ša ur zăs: “Mănã pã lumi ăndărãt, aša sã mergã sã ăș aflji lok dă kulkat šã dă mănkat kă noj šcenj ăm pustinjã ajișje.”

<sup>13</sup> Isus lju zăs: “Voj dădecãlji šjeva dă mănkat.”

Jej ur ăntors vorba: “Noj avenj čar pet darabur dă pitã ša doj pešč. Noj sãngur sã mărženj šã sã kumpărãnj mănkari dă totã lumesta?”

<sup>14</sup> Jej ur unărãt hundiva pet hiljada dă bãrbec,<sup>†</sup> Isus u zăs alu učenici aluj:

“Punjecãlji sã šadã ăm grupur po pedeset lumi sã šadã una.”

<sup>15</sup> Ša apostoli ur făkut kum lju zăs, lju pus pã toc sã šadã žjos.

<sup>16</sup> Atunșje Isus u lot pet dărabur dă pitã šã doj dărabur dă pešč šã su ujtat sus ăm nor, Isus u blagoslovulit šã u ruptã ăm dărãbelji, atunșje u dat alu učenici aluj sã puja dădãnenći alu lumi.

<sup>17</sup> Šã jej toc ur mănkat šã asre sãtulj. Šã jej ur akuljes dvanaest košarur dă dărãbelji šje ur rãmas.

*Petar priznalešći kă Isus aj Krist*

(Mt 16,13-16; Mk 8,27-29)

<sup>18</sup> Undatã kănd su ăntors Isus pum parći sã šã aroži, učenici asre ku jăl šã Isus u ăntribat: “Šje zășji lume šinji mes ju?”

<sup>19</sup> Jej ur ăntors vorba: “Ivan šje Bučazã, makar orikic zășji Ilija prorok a hejelanc kă ješč prorok dă kănva kari u uskrsnulit dãm morc.”

<sup>20</sup> Isus u ăntribat: “A voj? Šje zășjec voj, šinji mes ju?”

Petar u ăntors vorba: “Tu ješč Krist kari aj mănãt dã la Dimizov!”

*Isus lji spunji alu apostoli kă jăl u muri, šã u uskrsnuli*

(Mt 16,1-23; Mk 8,31-33)

<sup>21</sup> Isus u dat atunșje zapovjed mari, šje lji branale sã spujã asta alu šjinjiva kă jăl aj Mesija.

<sup>22</sup> Atunșje Isus u zăs: “Ju, Fișjoru alu Omuluj trãbã sã pãc mulći patnjur. Bãtãrnji kari ăș glavni ăntri židovur, mari popur šã učitelju dă zakonu alu Mojsije mu odbacali. Jej mur amurã, a ju treći zuã uj uskrsnuli.”

*Kum sã fijenj učenici alu Isus Krist*

(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)

<sup>23</sup> Atunșje Isus u zăs alu toc: “Dakã šinjiva gãndešći sã mã sljedãlaskã pã minji, elši trãbã sã odbijalaskã sã kušći dă pã žãndurlje aluj, jăl sãngur sã ăș je krușje aluj totã zua šã sã mã sljedãlaskã pã minji.<sup>‡</sup>

<sup>24</sup> Šinji gođ gãndešći sã ăș spasalaskã kustuș ala lu perđi do kraja, šã šinji gođe šu perđi kustuș pãntru minji ala su spasalisã vječno.

<sup>25</sup> Šje ari benji om dãm aje dakã kapãtã celi svet, a jăl aj uništilit ili pãrdut?

<sup>26</sup> Dakã aj alu šjinjiva rușunji dã minji ili dã vorbilje amelji, šã ju Fișjoru alu Omuluj ju fi rușãnji dã ala om, kănd uj vinji ăm slava aluj, ăm slava alu tatusu šã ăm slava alu svãnc ăndejji.

<sup>27</sup> Anume ju zãk, ăș orikic kari stã ajișje kari nor muri majnti dã šje nor viđe kraljevstva alu Dimizov.”

*Isus aratã slava aluj*

(Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)

<sup>28</sup> Hundiva osam zãlji dã pã ešće svatur Isus u lot pã Petar, Ivan šã pã Jakov ku jăl, šã u mers sus pã đal sã sã aroži.

<sup>29</sup> Atunșje kum sã aruga, ubrazu aluj u ščimbat tari, šã coljilje aluj sur ščimbat am alb dã svitlãze.

<sup>30</sup> Doj ominj su pojavalit, svite ku Isus. Eje asre Mojsije šã prorok Ilija.

<sup>31</sup> Jej u arãtat ăm slavã šã jej svite dã morćiš aluj šje u fi ăm Jeruzalem.

<sup>32</sup> Pã Petar šã pã urtași aluj lju furat somnu ali jej sur skulat šã lor vãzut pã Isus ăm slava aluj ku doj ominj šje stãće ku Isus.

<sup>33</sup> Kănd jej fužje, Petar u zăs alu Isus: “Domnu, anovã nji benji ajiše! Lasã fãšjenj tri koljibur: unu pãntru činjji, šã unu pãntru Mojsije šã unu pãntru prorok Ilija.” Jăl nu šćije šje svitešći, sãmãna kã bulunzešći.

<sup>†</sup> 9:14 Nu asre numa bãrbec, nego šã mujer šã kupij (vedi Mat 14,21) <sup>‡</sup> 9:23 Zloćinac kari are osudulit sã mori pã krușji trãbuje sã dukã krușje pãn la lok hundi u fi amurãt. Ku asta svat, Isus gãnde sã zãkã dakã gãndenj sã fijenj učenici aluj, trãbujenj sã fijenj morc la željurlje anoštri, la voja anoštrã, trãbujenj sã fijenj poslušni šã spremni sã punjenj ureći la Isus.

Š 9:31 morćiš Vorba kari aj prevodilitã “morćiš”, pã ljimba dã grćki aj Jãšalã, šje aratã kum Isus u muri. Ăm kenvija bãtãrnã “Jãšalã” znaćešći kum Dimizov u oslobodulit pã Izraelci dãm ropstvã ăm Egipat. Morće alu Krist pã krușji aj “Jãšalã” daje Dimizov nju otkupilit dãm ropstva dã grehur.

<sup>34</sup> Šā känd Petar svite, oblak u vinjit dasupra pā Petar šā pā urtašji aluj šā jej su ānfrikušat.

<sup>35</sup> Atunšje su āuzāt graj dām oblak: “Asta āj Fišjoru amnjov, ju lam izabralit! Punjec ureći la jāl!”

<sup>36</sup> Känd graju su auzāt, Isus are sāngur. Učenci ur tākut šā nor spus alu njime šje ur vāzut.

*Isus u mānat afarā pā drak dām kupilula  
(Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)*

<sup>37</sup> Hajelantā zā Isus šā učenci aluj ur vinjit žjos dā pā đal šā āl ašćipta gārmadā dā lumī.

<sup>38</sup> Ām gārmade are om kari mužje: “Učitelju, ju mā arog, ujtāci pā fišjorum daje kā jāl āj jedini kupilu amnjov!”

<sup>39</sup> Ujtāci, duh āl napadalešći šā jāl dām turdatā cāpā, āl skutārā ām gārčur šā fašji spumi la gurā šā dabe fužji dā la jāl, ku mukā ām āl baći.

<sup>40</sup> Ju mam arugat la učenci atej kari as re ku noj dakā ar puće jej sā mājā pā draku afarā ali jej nu puće.”

<sup>41</sup> Isus u āntors vorba: “O voj nevjernā šā ubraznikā generacijāl! Kitā dobā trābā sā fjuv ku voj? Kitā dobā trābā sā vā trpālesk? Adāl pā fišjoric ajišje!”

<sup>42</sup> Känd kupilula u vinjit la Isus, draku lu vārļjit žjos šā āl skutura am gārčur. Isus lu mužjit pā duhu rov šā pā kupilu lu ozdravalit, šā ām napoj lu dat la tatusu.

<sup>43</sup> Jej asre toc āmirac la autoritetu aluj šā kit āj dā mari Dimizov.

*Isus jarā spunji dā morče aluj  
(Mt 17,22-23; Mk 9,30-32)*

Atunšje känd inka toc sā āmira šje u fākut, Isus u svātīt ku učenci aluj:

<sup>44</sup> “Zapamtalecā vorbilješce, šā āngāndecāvā dā jelji.” Isus u zās: “Ju, Fišjoru alu Omuluj uj fi dat ām mājilje alu omuluj.”

<sup>45</sup> Jej nor prišjiput šje u gāndīt jāl ku aje sā zākā. Značenje are askunsā dā la jej, a alor lji are frikā sā āl āntrebi pā jāl dā aje.

*Šinji āj maj mari ām kraljevstva alu Dimizov*

*(Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)*

<sup>46</sup> Učenci su apukat sā raspravļjalaskā šinji dām jej ar puće sā fijā maj mari.

\* **9:53** Samaritanci šā Židovi jej dām tri jej sā mrzāle. Daje Samaritanci nu gānde sā ažući alu Isus pā kalje aluj ām Jeruzalem-glavni varuš ala židov. † **9:54** Jakov šā Ivan u dā osudā kā jej šćije kā jej ās proroci ka proroku Ilija kari u odbacalit pā Dimizov. 2 Kr 1,10-12 ‡ **9:58** Isus spunji ku izrekā sā ānveci pā om kum sā fijā učeniku aluj. Isus gāndešći dakā ala om lu sljedili, njiš ala om nar ave domu aluj. § **9:59** Nuj jasno kā tata alu omula u murit, a jāl trābā sā āl āngropi odma, ili omula gāndešći sā rāmāji maj du lungat pān šje omula no u muri kapu atunšje lu ungrupa. Poanta āj ām aje kā ala om gāndešći elši šjeva sā fakā majnti dā šje u sljedili pā Isus. \* **9:60** Isus nu gāndešći doslovno kā morci ur ungrupa pā alci morc. Šje ar puće sā fijā “morc” ās: 1. asta āj metaforā dā hej kari maj šjeva u muri ili 2. asta āj metaforā dā hej kari nu sljedilešći pā Dimizov, kari ās duhovno morc. Poanta āj ām aje kā učeniku nu slobud sā dopustulaskā njimik šje lar zadržali sā nu sljedilaskā pā Isus.

<sup>47</sup> Isus lji šćije gāndu ām sufljičilje alor atunšje Isus u lot pā kupil mik šā lu pus lāngā jāl

<sup>48</sup> atunšje lju zās: “Šinji gođe apukā pā kupilusta mik ām numilje amnjov apukā pā minji. Šā šinji gođe apukā pā minji, apukā isto šā pā ala kari mu mānat. Daje kā maj mik āntri voj āj maj mari.”

*Šinji nuj protiv dā voj, ala āj dā voj  
(Mk 9,38-40)*

<sup>49</sup> Ivan u zās: “Domnu noj anj vāzut pā unu om kari ām numilje atov mānā drašj afarā dām ominj šā noj anj zās sā nu fakā aje, daje kā jāl nu āj unu dām noj.”

<sup>50</sup> Isus u zās aluj: “Nu āj branalec, kā šinji gođe nuj protiv dā voj, āj dā voj.”

*Samaritanci nu apukā pā Isus a jāl nu lji uništīlešći*

<sup>51</sup> Vreme are apropi känd Isus trābuje sā fijā dus napoj ām nor, atunšje tari su odlučulit sā mergā ām Jeruzalem.

<sup>52</sup> Isus u mānat glasnišj ām nenci la jāl a jej ur vinjit ām unu sat ām Samarija sā pripremalaskā lok pāntru jāl.

<sup>53</sup> Ali lume akulo nu lu apukat ām benji, daje kā are pā kalje dā Jeruzalem.\*

<sup>54</sup> Känd ur vāzut učenci Jakov šā Ivan ur āntribat: “Domnu, gāndešć sā čimānj fok dām nor sā lji uništālaskā?”†

<sup>55</sup> Isus su āntors la jej šā lju fākut dā njimika pā Jakov šā pā Ivan.

<sup>56</sup> Šā jej ur mers ām altu sat.

*Nuj lako sā fijenj učenci alu Isus  
(Mt 8,19-22)*

<sup>57</sup> Kum māržje Isus šā učenci pā kalji, šjeva ka omu u zās alu Isus: “Ju uj meržji ku činji hundi god vi meržji šā tu!”

<sup>58</sup> Isus u zās: “Lisicurlje ari sklonište šā vrābujilje ari gnjezdurlje alor, ali Ju Fišjoru alu Omuluj nam lok hundi sā ām puļj kapu.”‡

<sup>59</sup> Isus alu altuje u zās: “Sljedilešći mā!”

Omu u zās: “Domnje, lasāmā elši sā mā dukā sā āngrop pā tata amnjov.”§

<sup>60</sup> Isus u zās aluj: “Lasā pā morc sā āš āngropi pā morc,\* ali tu dući šā propovjedalešći kraljevstva alu Dimizov!”

<sup>61</sup> Akulo are inka unu om kari zășje: "Ju čuj sljedili pä činji, Domnu ali elši lasămă să mă pozdravalesk ku toc akasă."

<sup>62</sup> Šă Isus ju äntors vorba: "Njime kari punji măna pä plug šă să ujtă äm napoj dä pä jăl,† nuj bun dä kraljevstva alu Dimizov."<sup>‡</sup>

## 10

*Isus spunji alu sedamdeset doj učenikur kum să spuži dä kraljevstva dä Dimizov (Mt 11,21-27; 13,16-17)*

<sup>1</sup> Dä pä ešče stvarur Domnu u odredilit sedamdeset doj učenikur šă lju mănat äm nenči, doj pä doj la tot varušu šă lok la kari jăl isto aščipta să mergă.

<sup>2</sup> Isus u zäs alor: "Žetva äj mari ali pucänj äs lukroj, däm ala ränd arogäči la stäpănu dä žetva să mäji maj mulc lukroj äm polja aluj.\*

<sup>3</sup> Aku duči ali punji ureči. Ju vä mäjä pä voj ka pä birkä mikä äntri lup!

<sup>4</sup> Nu loc ku voj đibularuš ili taškä ili cipiliš, šă nu sta dä lungat äm svat ku ominji pä kalji să nu zgubec vreme.

<sup>5</sup> Elši stvar šje trăbă să zășjec känd vinjec la kasa äj: 'Putuljalä fijä la kasasta!'

<sup>6</sup> Dakä om kari gändėšči putuljalä kustä äm kase putuljala u fi ku jăl, ali dakä nu, putuljala u vinji äm napoj la voj.

<sup>7</sup> Rămänji äm aje ista kasa, mänänkä šă be šje ari jej, kä lukroju äj vredan dä šje u lukrat. Nu vä selilec däm una kasa äm alta.†

<sup>8</sup> Dakä măržjec äm bilo kari varuš šă jej vä apukä äm benji voj mänkac šje vä punji dädänenci

<sup>9</sup> šă ozdravalecä pä bičež kari ar fi akulo, šă spunječälji kä Kraljevstva alu Dimizov äj apropi.

<sup>10</sup> Ali däkä vinjec äm varuš hundi nu vä apukä, atunšje dušjecävä pä ulicir šă zășjec:

<sup>11</sup> Čak šă prašina däm varušu avostru kari su apukat pä pišorilje anoštri, brisälec dä pä

noj, protiv dä voj!<sup>‡</sup> Ali šă voj ac trăbuji šă ščijec kä kraljevstva alu Dimizov äj apropi.

<sup>12</sup> Ju vä zäk kä pä zuve dä sudulalä u fi maj ušuri lu varušu Sodoma dä kitä dä varušula."<sup>§</sup>

*Isus lji fašji dä njimik pä heje kari nu askultä*

*(Mt 11,20-24)*

<sup>13</sup> Isus u zäs: "Jao avovä ominjilor däm Korazine! Jao avovä ominjilor däm Betsaido! Kä să vi fəst dastafel čudo äm varuš Tira šă am Sidon\* ka kum su dogodulit la voj äm varušu avostru, jej dä kånva sar vi änkäjtit, šäzut äm colji dä kecă, šă äm šjinušä znak dä änkäjalä.†

<sup>14</sup> Anume äm zuve dä sudulalä Tira šă Sidonija maj benji ur trešji dä tu!

<sup>15</sup> Šă voj ominji däm Kafarnaum! Pänäm nor voj vic räđika? Äm podzemlje vic fi arunkac.

<sup>16</sup> Šinji gođe audi pä voj, mă audi pä minji, a šjinji odbacalešči pä voj, pä minji odbacalešči, šă šjinji gođe odbacalešči pä minji, odbacalešči pä Dimizov kari mu mănat!"

*Dä šje să nji änfälušänj*

<sup>17</sup> Sedamdeset doj učenikur su äntors ku fälušäjä. Jej ur zäs: "O Domnje, čak šă drašji nji punji ureči äm numilje<sup>‡</sup> atov."

<sup>18</sup> Jäl lju zäs alor: "Ju mä ujtam la Sotona kum kađi ka munje däm nor.§

<sup>19</sup> Aku punjec ureči! Ju vam dat autoritet să kälkac pä šarpi šă pä škorpionur\* šă ku kutotu pučere pä säla dä dužmanj, † šă njimik nu vic päčä rov.

<sup>20</sup> Tot daje nac trăbuji să vä änfälušac kä duhovur vä punji ureči. Fijec fäloš la aje kä numilje avoštri äs skrišä äm nor."<sup>‡</sup>

*Numa Fišjoru otkrilešči pä Dimizov*

*(Mt 11,25-27; 13,16-17)*

<sup>21</sup> Äm ala šas Isus u änfälušät äm Duhu svänt šä u zäs: "Tata, Domnu pä pämänt šä

† **9:62** Njime kari să ujtä dä napoj känd kapalešči, nu poči să vadä plug hundi trăbă să mergä. Aje osobä trăbă să fijä koncentriranä să să uči äm nenči să potä benji kapali. Aša značalešči kä trăbă să nji ujtänj ravno dä kraljevstva alu Dimizov. Nu slobud să punjenj familija pä loku alu Dimizov. Nu značalešči kä trăbujenj sä nu nji brinulenj dä familija anosträ. † **9:62** Isus odgovaralešči ku izreka să äncevi pä om kum să fijä učeniku aluj. Isus podrazumijevalešči kä

osobe nuj bunä dä kraljevstvo alu Dimizov dakä nji ujtänj pä ominj äm prošlost äm lok să sljedilenj pä Isus. \* **10:2**

Isus zășji kä mulc ominj äs spremni să tunji äm kraljevstvo alu Dimizov ali nus dovoljno učenikur kari u änväca, šă să ažuči alu ominj. † **10:7** Isus nu svite kä jej trăbä să rămäji äm aje kasa totä zua, mar trăbä sä să kulši akulo äm totä nopče, kit gođ äs akulo; ku alčilje vorbi, nu vä kulkäc äm alta kasa. † **10:11** Asta äj simbol sä nji areči sä odbacalenj pä ominj däm

ala varuš; ku alčilje vorbi; "Aša kum voj ac odbacalit pä noj, aša Dimizov u odbacali pä voj do kraja pä voj." § **10:12** Sodoma: varuš (vedi Stv 19,24-28) \* **10:13** Ominji kari kusta äm Korazin, äm Betsaida as re Židovi kari trăbuje sä aščepči pä Mesija. Ominji kari kusta äm Tir, Sidon nus are Židovi jej nu očekivale pä Mesija kä u vinji. Šje Isus spunji ajišje svitešči čak kä šă eje kari nus Židovi trăbä prepoznulaskä pä Mesija daje kä u fäkut kutotu čudurlje. † **10:13** Äm aje kulturä, ominji trăbuje sä porči colji kari äs fäkuči däm kostrijet, kari are hrapav, tari are neudoban. Jej šäde äm šinušä, sä areči kä lji Žalji, šje u zgřešilit protiv dä Dimizov. † **10:17** Ajišje "numilje" aratä pučere alu Isus šä autoritet. § **10:18** Isus koristilešči usporedbä sä usporedilaskä kum Dimizov u pobjedilit pä Sotona känd 72 učenikur aluj u propovjedilit äm varušur. Sotona u kăzut dos däm nor, ka kum munja luvešči dos. \* **10:19** Šarpilje šă škorpioni äs metaforä dä relji duhovur. † **10:19**

Dušmanu äj Sotona. † **10:20** Dimizov u skris numilje alor pä skritura äm nor, a aje značalešči kä jej ari vječni kust.

pă nor, ju dov hvală cîjă daję kă tu aj askuns ešće dă la mărđoj șă dă la pârșjipuc, șă aj arătat alu hej 'mișj'š pă pămănt. Da, Tata, cîjă asta că să veđi."

<sup>22</sup> Șă Isus u zăs: "Kutotu mu fost dat ăm povjerenje dă la Tata amnjov. Njime nu kunoșci pă Fișjoru șă njime nu kunoșci pă Tata, numa Fișjoru kunoșci, șă alu heje kari Fișjoru găndeșci u kunoșci pă Tata."

<sup>23</sup> Atunșje kănd are jeje sângur, Isus su ăntors la učenici aluj șă u zăs: "Blago avovă kă oči avoștri asta veđi!

<sup>24</sup> Sigurno mulc proroș șă kraljur dă kănva gănde să vadă stvarurlje kari voj videc, ali jeje nu putut să vadă, șă să audă șje voj ac auzăt, ali nor auzăt."

*Isus sviteșci dă maj mari zapovjed  
(Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)*

<sup>25</sup> Șjeva ka učitelju dă zakonu alu Mojsije su skulat, să ăl iskușulaskă pă Isus șă lu ăntribat: "Učitelju șje trăbă să fakă să kapăt kust dă erikeș? Kum ăl pot kăpăta?"

<sup>26</sup> "Șje zășji zakonu alu Mojsije? Kum prișjep aje?"

<sup>27</sup> U ăntors vorba: "Plași pă Domnu Dimizovu ku tot sufljitu atov, ku dușa ata, ku pučere, șă ku kutotu găndu atov, pă susjedu atov kă pă činji sângur!"

<sup>28</sup> Isus u zăs aluj: "Benji aj zăs, așa fă șă vi kusta."

<sup>29</sup> Ali kum gănde să areci kă ăj pravedan, lu ăntribat pă Isus: "Ali šinji ăj susjedu amnjov?!"\*

*Usporedbă dă Samaritanac kari are mi-  
los*

<sup>30</sup> Isus u zăs: "Are om kari are pă kalji dă Jeruzalem, are sus ăm varuș Jerihon kari are žjos u fost pljačkalit șă lăpădat, bătut pă morci dă la pljačkaș șă lăsat pă druk.

<sup>31</sup> Popa dă židov slučajno măržje pă kalje șă kănd lu văzut, u fužjit pă lăngă jăl numa pă alta parci.

<sup>32</sup> Isto așa Levit, pomočniku alu popa u vinjit isto pă kalje haje. Kănd u vinjit pă lokula șă lu văzut, isto u mers pă alta parci dă kalji.

<sup>33</sup> Napokon †Samaritanac kum măržje pă kalji u vinjit pă lăngă jăl șă kănd lu văzut lu apukat mila dă jăl.

<sup>34</sup> Jăl u mers la jăl u vărsat uloj șă vin, șă ju ănvălit ranurlje. Atunșje lu pus pă magar șă lu dus ăm fugadov așa su brinulit dă jăl.

<sup>35</sup> Odma hajelantă điminjacă kum fužje ju dat lu gazda dă kasa șjeva ka banjiž șă u zăs: 'Je sama dă jăl, șă dakă asta nu u fi dăstul banj, dă kutotu șje u čilti, ju cuj plăci razlika kănd mă ăntorkă ăm napoj.'

<sup>36</sup> Dă pă ganđala ata șje găndeșc kari dăm ešće tri su arătat ka susjedu alu omusta kari u fost pljačkalit šjinji maj benji u azutat?"

<sup>37</sup> Jăl u ăntors vorba: "Ala pă kari lu apukat mila dă jăl."

Atunșje Isus ju zăs aluj: "Dući șă fă șă tu isto ka jăl."

*Dă șje trăbă să nji brinulenj*

<sup>38</sup> Kum ur mers maj menkulo, Isus u vinjit ăm unu sat hundi are mujeri șje să čima Marta kari lu apukat pă jăl ăm kasa alji.

<sup>39</sup> Marta ave soră șje să čima Marija kari u șăzut la pișjorilje alu Domnu șă punje ureci la kutotu șje jăl svite.

<sup>40</sup> Ali Marta are ăm brigur dă kutotu șje trăbă să fakă. Așa u vinjit la Isus șă ju zăs: "Nu či dori Domnu, kă sora ame mu lăsat pă minji sângur kutotu să poslužulesk? Șjeva zăj să vijă să ăm ažući."

<sup>41</sup> Domnu ju zăs: "Marta, Marta, tu či brinuleșc șă či uznemirileșc dă mulci stvarur.

<sup>42</sup> U biti numa una stvar trăbujă, șă Marija maj benji u akuljes, șă aje no fi lotă dă la je."

## 11

*Primjer dă aruguminči  
(Mt 6,9-13; 7,7-11)*

<sup>1</sup> Undată kănd Isus u fost gata ku molitva, unu dăm učenici aluj u vinjit la jăl șă ju zăs: "Domnu, ănvacănji să nji arugănj, kum ănvăca Ivan Krstitelj pă učenici aluj."

<sup>2</sup> Isus lju zăs alor: "Kănd vă arugăc zășjec: 'Tata, la să fiğă svănt numilje atov, la să vijă kraljevstva ata, ka kum ăj pă nor la să fiğă pă pămănt!'

<sup>3</sup> Pita\* anostră kari ăj ăm totă ză, dă nji astăs.

<sup>4</sup> Șă jartănji grehurlje anoștri, ka kum noj jartănj alu eje kari greșileșci protiv dă noj.

Nu nji da să kăđenj ăm ănșjirkalur.' "

*Isus nji ănvăcă kum să fijenj ustrajni ăm molitvă*

<sup>5</sup> Isus u zăs alor:† "Haj să zășjenj kă avec urtak la kari măržjec ăm miržuku dă nopci șă ăj zășjec: 'Urtaku amnjov, dăm kečinj tri dărabur dă pită.

Š **10:21** Asta ăj dă ominj kari nari iškuli, ali ăs spremni să apușji ănvăcala alu Isus ka kum kupiji mișj apukă șă slușaleșci pă hej lu kari lji ănkredi. **10:27** Pnz 6,5 **10:27** Lev 19,18 \* **10:29** Ali šinji ăj susjedu amnjov Asta om gănde să șčiji pă šjinji jăl trăbă să plakă: "Pă šjinji trăbă să smatrulesk pă bližnji amnjov șă să ăl plak ka pă minji sângur?" † **10:33** Samaritanici asre stranci kari židovi lji măržale. ‡ **10:35** Ăm original skrijă: "ăs doj denarur" \* **11:3** Pita are dostupnă akulo tota zua kari ominji mănka, aje nuj čar pită mar mănkar. † **11:5** Isus spunji asta puveșci să objasnalaskă kă urtaku avostru să nu vă odbilaskă mar să vă ažući dakă avec mari potreă șă dakă ăl ăntreb maj mulci răndur. Așa niși Dimizov pă noj nu nji odbili, mar nju da dakă unf j uporni.

<sup>6</sup> Urtaku u vinjit dă pă kalji la minji, šă nam ŝje să aj puj dădănenči.

<sup>7</sup> A jăl ăm nontru aj zăšji: ‘O nu mă gn-javali! Uša aj mar ănkujetă, kupiji amej šă ju aščenj ăm pat, šă jednostavno, nu mă pot skula să ac dov pită.’

<sup>8</sup> Ju vă zăk: šă dakă nu u meržji daje kă ăs urtašj, u fašji aje să nu să rušnj.

<sup>9</sup> Šă ju vă zăk: Arugăcāvă, šă vu fi dat! Kutăc, šă vic afla! Kukunjec, šă vu fi dăsvkut.

<sup>10</sup> Kă ŝjinji gođ să arogă, kapătă! Kari kotă, află! A ŝjinji gođ kukunješči aluje ju su dăsvašji.

<sup>11</sup> Kari aj tata ăntri voj: kănd kupilu ŝjeri pešči dali ăm lok dă pešči dă ŝarpi?

<sup>12</sup> Ili kănd ŝjeri să aj đe skorpion ăm lok dă ov?

<sup>13</sup> Dakă voj grešni ominj ŝcijec să dădec bunji stvarur alu kupiji avoštři, kit maj mult vu da Tata avostru dăm nor Duh Svânt alu alor kari ăl ăntrabă!”

*Isus u vărľjit afară pă drak ku pučere alu Dimizov*

(Mt 12,22-30, 43-45; Mk 3,22-27)

<sup>14</sup> Isus undată u vărľjit afară pă unu drak kari are mut, šă kănd u fost drakula vărľjit afară dăm ala om kari are mut, puče să svitaskă, šă alčilje ominji kari u văzut aje asre ămirac.

<sup>15</sup> A orikic dăm jej u zăs: “Jăl u vărľjit afară pă drašj afară ku ažutala alu Beelzebul<sup>‡</sup> princu dă demonur!”

<sup>16</sup> Akulo asre alci kari ănšjirka pă Isus, šă jej u ŝjirut znak dăm nor să đe.Š

<sup>17</sup> Ali Isus ŝcije găndurľje alor, šă lju zăs: “Totă kraljevstva kari să borulešči una ku alt, jej ur uništĭli kraljevstva alor. Dakă familija una ku alt să borulešči, jej ŝur uništĭli familija alor.

<sup>18</sup> Dakă Sotona să borulešči protiv dă jăl săngur, kum kraljevstvo aluj su cănje?\*, ŝje rământje dăm kraljevstva aluj? Kum voj zăšjec kă ju vărľjesk afară pă drašji dăm lume ku ažutala alu Beelzebul.

<sup>19</sup> Ali dakă ju vărľjesk pă drašji afară dăm lumi ku ažutala alu Beelzebul, atunšje učenici avoštři vărľješči isto afară pă drašj ku

ažutală alu Beelzebul? Jej săngur u dokazali kă nus točni.

<sup>20</sup> Ali dakă ju măj pă drašji afară ku žejtu alu Dimizov,<sup>†</sup> atunšje u vinjit kraljevstva alu Dimizov la voj.

<sup>21</sup> Kănd om bălour aj naoružan šă pazešči kasa hundi kustă, atunšje pământu aluj aj sigurnă.

<sup>22</sup> Ali kănd bălour om ăl napadalešči šă ăl mănănkă ku bătaje, aj je oružje dă kari ovisilešči, šă aj ămparcă ŝje u furat dă la slab om.<sup>‡</sup>

<sup>23</sup> Kari nu aj ku minji, ala aj protiv dă minji šă ŝjinji gođe nu akulježi ku minji, ala răsăpă.Š

<sup>24</sup> Pă lok făr dă apă rov duhu fužji afară dăm om, să lutulaskă\* šă să kočĭ lok să să odmaralskă. Dakă nu află njiš ŝjefălj lok, zăšji: ‘Ju uj meržji ăm napoj ăm kasa ame dăm ala om hundi am fužjit.’

<sup>25</sup> Kănd draku u vinjit ăm napoj u aflat kă aje kasa aj čistilită, šă măturată.

<sup>26</sup> Atunšje meržji šă adušji maj ŝapči rov duhur maj rej dă jăl săngur, šă jej u vinji napoj ăm om šă kustă akulo. Aša alu omula are tari urăt dă kit dăm elši.”

*Blagoslovu dă askultală*

<sup>27</sup> Kum Isus svite, mujeri ăm gărmadă dă ominj u mužit tari dăm tot graju šă su apukat să svitaskă: “Blagoslovulită aj aje kari ću purtat ăm injimă, kari ću rănjit šă ću păzăt!”

<sup>28</sup> Isus u ăntors vorba: “Anume, ali maj blagoslovulit ăs eje kari audi vorba alu Dimizov šă u cănji!”

*Isus aj maj mari dă Jona šă dă Salomon a tot daje ominji nu punje ureči*

(Mt 12,38-42; Mk 8,12)

<sup>29</sup> Kănd u vinjit tari mulc ominj akulo, Isus su apukat să svitaskă: “Voj ominj kari kustăc ăm asta vremi, voj ŝcec rej ominj. Kotă znak,<sup>†</sup> ali njišj ŝjefălj altu znak no fi dat ka kum u făkut Dimizov čudo păntru prorok Jona.<sup>‡</sup>

<sup>30</sup> Šje su dogodulit alu Jona aje are znak alu Ninivľjanur kari kusta ăm varuš Niniva,

<sup>‡</sup> 11:15 *Beelzebul* Beelzebul aj altu numi dă Sotona ili dă drak. Unjer să skrijă “Beelzebub”. Asta anume značalešči “gospodar dă mušć”, ŝje značalešči “vladar pă drašj”. Asta numi aj povezano ku numilje dă lažni dimizov “Baal-zebuba” dăm Ekron (vedi 2 Kr 1,2, 3, 6). § 11:16 Ili “Jej gănde dă la Isus să areči kă autoritetu aluj aj dă la Dimizov.” \* 11:18 Ajiše “Sotona” aj dă rănd dă demonur kari sljedilešči pă Sotona ka pă jăl săngur. Ku alčilje vorbi: “Dakă Sotona šă članovi dă kraljevstva alor să borulešči una ku alt kraljevstvo aluj nu su cănje.” † 11:20 *žejtu alu Dimizov* svitešči dă pučere alu Dimizov (vedi Izl 8,19). ‡ 11:22 Asta spunji dă Isus kari pobjedilešči pă Sotona šă pă demonurľje aluj. Isus aj bălour om kari je kutotu dă la om bălour. § 11:23 *ŝjinji gođe nu akulježi ku minji, ala răsăpă* Isus svitešči dă akuljĭžala dă učenikur kari ăl sljedilešči “ŝjinji gođ nu adušji pă ominj să vijă la minji să mă sljedilaskă, lji dušji dă la minji.” \* 11:24 “Lok făr dă apă” svitešči dă lok “lok pust” hundi draku lutalešči. † 11:29 Ku alčilje vorbi: “Jej găndešči dă la minji să fak čudo ka dokaz, kă ju am vinjit dă la Dimizov.” ‡ 11:29 *Jona* Jona are prorok ăm Stari zavjet (vedi Jon 1,7; 2,10; Mt 12,40). Dă pă tri zălji, vju u vinjit afară dăm injima mari alu peščilje, ka kum Isus u vinji afară dăm gropă.

kă Dimizov lu mânat. <sup>§</sup> Așa șje mu su dogoduli, ju uj fi znak kă pă minji, Fișjoru alu Om kari Dimizov u mânat alu asta narod.\*

<sup>31</sup> Pă zuva kănd Dimizov u suduli, kraljica kari dă kănva vladale pă pămănt dă jug ăm Seba, † su rădika una șă je u suduli pă heje kari kustă astăs. Je u vinjit dă pă kraju dă svijet, să slușulaskă pă Car Salomon kari are tari mudar. A aișje ăj șjinjiva maj mari dă Salomon a voj nu găndec să punjec ureči!

<sup>32</sup> Ăm zua kănd Dimizov u suduli, ominji kari kusta ăm varuș Niniva su rădika șă ljur suduli ominji kari aku kustă, kă jej nu sur ănkăjit kănd Jona lji propovijedale. A ajișje ăj șjinjiva maj mari dă kit Jona a voj nu vac pokajalit!”

*Șje Isus ănvacă aje ăj lumina alu ominj*

<sup>33</sup> Isus svitești: “Njime nu acăcă lampă șă atunșje u punji pă lok hundi nu să veđi ili dăsup koșară. Nu, jăl u punji ăm svijećnjak așa toc u viđe lumină kănd vinji ăm nontru. ‡

<sup>34</sup> Oču ăj ka lampa alu telă. Dakă oču atov ăj sănătos, atunșje tela ata ăntragă u fi ăm lumină, ali kănd ci oču bičag, tela ata ăntragă ăj ăm ăntunjerik.

<sup>35</sup> Bagă sama da aje șje smatraleșc kă ăj lumina ăm Ćinji să nu fiĵă făr dă lumină.”

<sup>36</sup> Dakă ăj ăntragă tela ata ăm lumină, njiș unu dio dă telă nu ăj ăm ăntunjerik, atunșje ăj kutotu ăm lumină, ka kum čar sveltăze lumina ata.

*Isus fașji dă njimik pă farizeji șă pă učitelji dă zakon alu Mojsije*

(Mt 23,1-36)

<sup>37</sup> Kănd Isus u svătiti, unu farizej lu Ćimat să mânănșji la jăl akasă. Isus u mers, șă u lot lok la masă.

<sup>38</sup> Kănd farizeju u văzut kă nu șu spălat mănĵilje majnti ka kum ăj običaj alu židov, su apukat să mânănșji a farizeju su začudulit. <sup>§</sup>

<sup>39</sup> Ali Domnu Isus ju zăs: “Aku voj farizeji pă dă nă afară cănjec kljiștaru șă teru Ćișc, ali

pă dă nontru voj șčec pljinj dă pulkučală șă relji.

<sup>40</sup> Voj făr dă fir! Nuj Dimizov kari u stvorulit vanjștina, u stvorulit șă nutrina?\*

<sup>41</sup> Maj benj dădec milostinja avostră dăm tot sufliju alu heje kari lji potrebno șje vojavec, atunșje vu fi kutotu Ćist.

<sup>42</sup> Ali jao avovă farizejilor! Kă voj tari vă trudulec să dădec desetina dăm tot začinurlje șă povrčur alu Dimizov, a nu băgăc sama dă pravdă șă ljubav alu Dimizov. Ana trăbă șă fașjec, a hajelantă să nu propustuleșc. †

<sup>43</sup> Ali jao avovă, farizejilor! Kă voj plășjec lokurlje glavniă pă sastankur ăm sinagogă, șă pozdravalală ku poștovanje ăm varuș pă trgur.

<sup>44</sup> Jao avovă, kă voj șčec ka askunsă gropă pă kari ominji umblă a nu șĳiĵă kă obredno ăs atunșje neĳisti.”\*†

<sup>45</sup> A unu dăm učitelj dă zakonu alu Mojsije u zăs alu Isus: “Učitelju, kănd sviteșc așa, tu nji vředăleșc șă pă noj.”

<sup>46</sup> Isus u zăs: “Jao șă avovă učitelji dă zakonu alu Mojsije, kă punjec pă ominj maj mult teret dă pravilurlje alu vjera dă kit șje poĳi om purta, a voj nu găndec njiș ku žježjitu mik să ažuțac dă teretula să dukă.

<sup>47</sup> Jao avovă! Kă voj gradalec spomenikur pă gropă alu proroci șă găndec kă ku aje fișjec benji, a preci avoștri lju amurăt.

<sup>48</sup> Așa voj svedočulec șă vă slagalec ku djela alu preci avoștri. Jej lju amurăt, a voj nastavalec ku lukru alor kănd gradalec spomenikur. <sup>§</sup>

<sup>49</sup> Dimizov ăm mudrostu aluj u zăs: ‘Ju uj mănă pă prorokur șă pă apostolur șă orikic dăm jej ur fi amurăt a alci u fi prognolic.’

<sup>50</sup> Daje dă la asta generaciĵă u fi trăzalită sănžilje dă la toc proroci kari u fost vărșată dăm elși dă kănd su stvorulit svetu:

<sup>51</sup> su apuka dă la sănžilje alu Abel pănă la sănžilje alu Zaharija,\* kari u fost amurăt

<sup>§</sup> **11:30** Alu ominj, kari Jona lju propovjedilit jej as re tari rej. Kusta ăm Niniva, varuș Asirija, jej as re mari neprijatelji alu Izrael (veđiJon 3).

\* **11:30** Ăm original skriĵă: “Ka kum Jona are znak alu Ninivljanur, așa Fișjoru alu Om u fi znak alu asta naraștaj.” † **11:31** Kraljica dă la Sabe (aku ăm Jemen) putuvule pășci 1.500 kilometru șă slușlaskă mudrostu alu Salomon. Kusta 1.000 aj majnti dă Krist (veđi 1 Kr 10,1-13; 2 Ljet 9,1-12). ‡ **11:33** Stihurlje 33-36 ăj metaforă kari Isus svitești dă ănvăcala aluj, ăj ka “lumina.” Jăl găndești uĳenici aluj să puĵă ureči șă să djelilaskă ku alci. Jăl svitești dă ominj kari nu șĳiĵă ili nu prihvatalești ănvăcala ka kum jej ar fi ăm “ăntunjerik”.

<sup>§</sup> **11:38** Farizeji ave pravilo kă ominji trăbă să spelji mănĵilje ka kum ar trăbuji să fiĵă obredno Ćișc la Dimizov. \* **11:40** Isus koristilești ăntribala numa să fakă dă njimik pă farizej șje nu prișjepi kă haj șje ăj ăm sufliĵ ăj bitno alu Dimizov. † **11:42** Trăbă să daj desetina alu nu slobud să zanamaraleșc șă alĳilje stvarur. ‡ **11:44** Eșce grop as re kapalici ăm pămănt hundi morĳi telurlje as re ămgrpăcej. Ju nu ave albi petri kum alci ominj punje pă grupur să vadă alci să nu umblji să pă jej. Kănd Židovi umbla sus pă grop atunșje jej as re obredno neĳisti. Eșce grop fășje aje să fiĵă aje sluĳajno.

<sup>§</sup> **11:48** Isus fașji dă njimik pă farizeji șă pă učitelji dă zakonu alu Mojsije. Jej șĳiĵă dă amurala dă prorok ali nu osudulești pă preci daje kă lju amurăt. Ku alĳilje vorbi: “ăm lok să lji osudulec, voj maj potvrďalec aje șă vă slagalec ku aje”.

\* **11:51** Abel are elși om kari are amurăt ăm Stari zavjet (Stv 4,1-16) șă Zaharija posljednji om kari are amurăt ăm Stari zavjet (2 Ljet 24,20-22). † **11:51** Jedini proroci kari poștivallești ăs proroci kari u murit! Ka kum preci alor nu askulta pă prorokur ăm Stari zavjet, așa farizeji șă učitelji dă zakonu alu Mojsije nu askultă pă Isus șă nu askultă pă apostolur kari Isus u mănă. Strpljenje alu Isus u fi gata, atunșje su suduli alu Izrael dă kutotu anĳilje kănd jej odbacale poruka aluj.



āntri žrtvenik šā ām svetinja dā Hram. Ju vā zāk: "Kā kutotu asta u fi tražalit dā la asta generacijā!"†

<sup>52</sup> Jao avovā učitelji dā zakonu alu Mojsije! Daje kā voj ac lot āndārāt čejilje dā kraljevstva alu Dimizov.‡ Voj sāngur nac mers ām nontru šā ac sprečilit pā alci sā tunji ām nontru kānd gānde."

<sup>53</sup> Dā pā šje u fužjit Isus dā pā lokula, učitelji dā zakonu alu Mojsije šā farizeji sur āngāndit sā mergā dā pā jāl sā āl ispi-tivāšlaskā.

<sup>54</sup> Gānde sā āl apušji pā Isus ām zamkā šje ar puče sā zākā protiv dā jāl numa sā āl dukā pā sud.

## 12

### *Isus upozoravalešči pā učenikur (Mt 10,26-27)*

<sup>1</sup> Aša mulc ominj su sakupilit dā mar kālka una pā alt kic as re pā lānga Isus. Ali Isus elši u zās alu učenici aluj: "Loc sama dā kvascu alu farizej! Ala kvas āj licemjerje.\*

<sup>2</sup> Njimika nuj akupirit šje no fi dāskupirit, njiš una tajnā kari no fi šcutā.†

<sup>3</sup> Aša dakā ac zās šjeva ām tunjerek su šči ām luminā, šā dakā ac šupunjit šjeva ām soba avostrā aje isto u fi mužjit pā krovur dā kāš."‡

### *Nu vā fijā frikā (Mt 10,28-33; 12,31-32; Mk 3,28-29)*

<sup>4</sup> Isus u zās: "Urtašji amej lasāčāmā sā vā zāk, nu vā fijā frikā dā eje kari numa vā poči amurā tela šā nu poči njimika sā vā fakā.

<sup>5</sup> Ju vuj zāšji dā šjinji trābā sā vā fijā frikā. Fijā vā frikā dā Dimizov kari poči sā amori, atunšje vā poči vārļji ām pakao. Da anume, dā jāl vā trābā sā vā fijā frikā.

<sup>6</sup> Nus šinšj (5) vrābuj vāndūci dā doj banj? Dimizov nu mujtā pā njime.

<sup>7</sup> A avovā čak šā pāru pā kap vi umārat.§ Nu vā fijā frikā! Voj ščec maj vredni dā gārmadā dā vrābuj."

### *Pā pāmānt trābujeni sā priznalenj pā Isus (Mt 10,32-33; 12,32; 10,19-20)*

<sup>8</sup> Isus u zās: "Šjinji gođ pā pāmānt mu priznali pā minji ām nenče alu ominj, Ju Fišjoru Omuluj isto uj priznali pā jāl ām nenče lu andelji alu Dimizov.

‡ 11:52 Isus svitešči dā istina alu Dimizov ka kum ar fi ām kasa hundi učitelji odbijalešči sā tunji ali nu lasā alu alci sā ajvi čejilje sā potā tuna ām nontru. Asta značalešči kā učitelji nu kunošči benji pā Dimizov, a jej maj nu lasā pā alci sā āl upoznulaskā. \* 12:1 Ka kum kvasu krešči ām alot, aša licemjerje krešči ām āntragā zajednica. Ku alčilje vorbi: "Pāzāčāvā dā la licemjerje alu farizej, kari āj ka kvasu" ili "Fijec opreznī sā nu fijec licemjerni ka farizeji. Reljilje alor ām ponašanje, utječalešči pā toc, baš ka kum kvasu krešči am alot." † 12:2 Ku alčilje vorbi: "Ne fijec ka jej, kā Dimizov u duskupira kutotu šje āj askuns. Dimizov u otkrili kutotu šje ominji aku askundi. Ominji kutotu u saznali na kraju šje toc askundi". ‡ 12:3 Kāšurļje alor ām Izrael ave ravni krovur, a ominji sā urkā sus šā šāde. § 12:7 Pučenj sā ānkrīdenj alu Dimizov. Jāl ščijā maj mult dā kit no ščijeni. Nu ščijeni čak njiš kit pār avenj pā kap, ali Dimizov ščiji asta kutotu. \* 12:20

"Duša" āj kustu alu aje osobā. Ku alčilje vorbi: "Vi muri asta nopči!"

<sup>9</sup> Ala kari pā minji nu mu priznali pā pāmānt ju muj odreknuli dā jāl la andeljilje alu Dimizov.

<sup>10</sup> Dakā bilo šjinji svitešči vorba protiv dā minji Fišjoru Omuluj aluje poči fi jirtat; ali dakā šjinjiva svitešči mišjunj dā Duhu Svānt, grehula no fi jirtat.

<sup>11</sup> Dakā vu adušji la sud ām sinagogur šā la poglavicur šā vladarur, nu vā brigalec kum šā ku šje muj branali, ili šje sā zāk.

<sup>12</sup> Kānd u vinji vreme, Duhu Svānt ću ānvāca šje trābā sā zāšj."

### *Isus svitešči alu ominj sā nu fijā pohlepņā*

<sup>13</sup> Unu dām ominj ām gārmadā u zās alu Isus: "Učitelju zā alu fračilje amnjov sā sā āmperci ku minji šje anj kāpātat."

<sup>14</sup> Isus u odbilit šā zāšje: "Omulji, šinji mu pus pā minji dā sudac, sā āmpārc āntri voj doj?"

<sup>15</sup> Atunšje kānd u svātit alu toc kutotu, Isus u zās: "Bāgāc sama šā pāzāčāvā dā pulkučalā! Dakā šjinjiva ari mult, tod daje kustu aluj nuj siguran bez obzira kā ari kutotu."

<sup>16</sup> Isus u spus maj una usporēdbā: "Are akulo om gāzdak fār dā firi kari ave tālek šā tālekula u adus mult plod.

<sup>17</sup> Šā jāl šu zās sāngur aluj: "Šje sā fak kā nam dāstul lok sā puj āndārāt šje mu kriskut?"

<sup>18</sup> Atunšje, jāl u zās: 'Aša uj fašji: Ju uj rāstuna skladišturļje amelji šā uj gradali maj mari, dāstul dā mari sā spremālesk kutotu šje mu kriskut.'

<sup>19</sup> Šā ju muj zāšji alu duša ame: 'Aj mulci bunji stvarur aku, šā dā mulc ej šje ur vinji. Odmoruleščići, mānānkā šā be, šā ānfulušeščići!'

<sup>20</sup> Ali Dimizov ju zās aluj: 'Tu omulje fār dā firi! Mar ām asta nopci uj šjire duša\* ata. Atunšje šjinji u ave korist dām stvarurļje šje caj pus āndārāt?'

<sup>21</sup> Aša pāce omu kari āš akulježi gāzdāšjilje pāntru jāl sāngur, a nu su gāzdašjit ām oči alu Dimizov."

### *Isus ānvācā sā nji rāzāmānj pā Dimizov (Mt 6,25-34)*

<sup>22</sup> Kapu u zās Isus alu učenici: "Daje vā zāk: voj nu trābā sā vā brigalec, dā kustu

avostru, šā sǎ fiječ ǎm brigur šje vic mǎnka, ili sǎ vǎ brinulec ǎm šje vic ǎmbrǎka.

<sup>23</sup> Daje kǎ kustu ǎj maj vrednǎ dǎ kit mǎnkare, šā tela maj mult dǎ kit colu.<sup>†</sup>

<sup>24</sup> Numa ujtǎcǎvǎ la gǎgǎrašć.<sup>‡</sup> Jej njišj nu samǎnǎ, njišj nu akulježi. Jelji nari skladište ili šupǎ, šā tod daje Dimizov lji rǎnješći. Nu šćec voj maj vredni dǎ vrabujrljelje?

<sup>25</sup> Poči šjinjiva dǎm voj ku brigurlje prođužuli kustu?

<sup>26</sup> Dakǎ, nu pučec sǎ fǎšjec niti maj mǎkǎčelji, adǎšje šćec ǎm brigur dǎ kutotu ostalo?

<sup>27</sup> Numa ujtǎcǎvǎ la flor ǎm telek! Jelji niti sǎ trudulešći niti fašji colji ali ju vǎ zǎk, kǎ njišj Car Salomon ǎm gǎzdǎšije alor nu are ǎmbrǎkat aša mǎndru ka florurlje ǎm telek.

<sup>28</sup> Ali dakǎ Dimizov dǎ dastafel mǎndremi alu jarbǎ kari kustǎ astǎs, šā sǎ bagǎ ǎm fok, kit atunšje maj mult u da jǎl avovǎ. O voj avec mikǎ ǎnkriđalǎ!

<sup>29</sup> Dǎm ala rǎnd nu vǎ gǎndec šje vic mǎnka šā šje vic be. Nu vǎ uznemirilec!

<sup>30</sup> Dǎ kutotu aje sǎ brinulešći ominj fǎr dǎ Dimizov. ǎngǎndecǎvǎ kǎ Tata avostru dǎm nor šćijǎ šje vǎ trǎbǎ.

<sup>31</sup> Šā anume tražalec kraljevstva alu Dimizov<sup>§</sup> elši sǎ kutotu ostalo vu fi dat.

<sup>32</sup> O mikǎ stadǎ,<sup>\*</sup> nuc fijǎ frikǎ, kǎ Tata avostru sǎ ǎnfǎlušešći sǎ vǎ apušji ǎm kraljevstva aluj.

<sup>33</sup> Vindec kutotu šje avec šā dǎdec alu sǎrašj. Aša adunǎcǎvǎ tǎšć kari nu su puče rupi, šā gǎzdǎšijǎ sǎ vǎ fijǎ ǎm nor kari nu propadalešći, hundi lotri nor puče vinji, niti gǎndašji sǎ mǎnǎšji!

<sup>34</sup> Daje kǎ sufljičilje avoštri u fi hundi ǎj blago avostru.”

*Trǎbǎ učenici sǎ fijǎ spremni sǎ ašćepći pǎ Dimizov*

(Mt 24,45-51)

<sup>35</sup> Isus u zǎs alu učenici: “Fijec spremni dǎ lukru, la sǎ fijec opremilicǎ<sup>†</sup> šā ǎm mǎnjilje avoštri lasǎ fijǎ luminjilje acǎcǎci.

<sup>36</sup> Aša u fi ka slugurlje kari u ašćiptat pǎ gospodaru aluj sǎ šā ǎntorkǎ dǎ pǎ nuntǎ, spremni sǎ ǎj dǎsvǎkǎ kum u kukunji pǎ ušǎ.

<sup>37</sup> Mǎndremi alu eje slugur kari u fi skulac, kǎnd u vinji gospodaru! Anume ju vǎ zǎk: Domnu šu punji sǎngur kintrinca sǎ lji

služulaskǎ šǎ lju punji sǎ šadǎ la masǎ šǎ lju dvoruli.

<sup>38</sup> Šǎ kǎnd u vinji gospodaru ǎm miržuku dǎ nopći ili dǎspru zua šǎ lju afla aša, mǎndremi u fi alu ala slugur!

<sup>39</sup> Služulecǎmǎ dǎ asta: ka sǎ šćijǎ gazda ǎm kari šas u vinji lotru, jǎl ar pǎzǎ šǎ nar lǎsa sǎ ǎj fijǎ provalalit ǎm kasǎ.

<sup>40</sup> Voj isto trǎbǎ sǎ fijec spremni, kǎ ju Fišjoru Omuluj uj vinji ǎm vremi kǎnd nu či nadali.”

<sup>41</sup> Petar atunšje lu ǎntribat pǎ jǎl: “Domnu spuj tu asta usporedbǎ pǎntru noj učenici, ili ǎj pǎntru toc?”

<sup>42</sup> Isus u zǎs: “Šinji ǎj ala vjernǎ šǎ kufiri upravitelj kari ǎl postavalešći dǎ gospodar pǎ kasa, šǎ ǎm pravǎ vremi u da mǎnkari alu toc ǎm kasa?”

<sup>43</sup> Mǎndremi alu ala sluga kari kǎnd u vinji gospodaru, u fašji aša.

<sup>44</sup> Dǎ anume, ju vǎ spuj kǎ gospodaru u odredilit alu ala sluga sǎ vodulaskǎ ku kutotu imanje kari ari.

<sup>45</sup> Ali dakǎ sluga šar zǎšji ǎm sufljituš: ‘Gospodar, nu su ǎntoršji aša pǎfriš’, šǎ atunšje sǎ apušji sǎ batǎ pǎ slugur šǎ sǎ be, mǎnǎšji šǎ sǎ ambeci?’

<sup>46</sup> Atunšje u vinji gospodaru alu sluga ǎm šjas kari nu šćijec. Šǎ atunšje fǎrd dǎ milost lu kaznali, ju da sudbinǎ ku alci una kari nus vjerni.

<sup>47</sup> Sluga kari šćijǎ šje gǎndešći gospodaru, šǎ dakǎ nu fašji šǎ nu sǎ pripremilešći dǎ dolaska aluj, jǎl u kǎpǎta mulci luvalur.

<sup>48</sup> Ali dakǎ sluga nu šćijǎ voje alu gospodaru, šǎ fašji šjeva šje zaslužulešći kaznǎ, atunšje u kǎpǎta pučǎnji luvalur. Kǎ alu toc kari mult u fost dat, mult su ašćipta dǎ la jej, šǎ alu eje alu kari u fost mult dat ǎm povjerenje, dǎ la eje šǎ maj mult u fi šjirut.”

*ǎnvǎcala alu Isus u adušji razdor ǎntri ominj*

(Mt 10,34-36)

<sup>49</sup> Isus u zǎs: “Ju am vinjit sǎ vǎrljesk fok dǎ sud pǎ pǎmǎnt,<sup>‡</sup> šǎ kum aš gǎndi sǎ sǎ apušji sǎ ardǎ!

<sup>50</sup> Trǎbǎ majnti sǎ mǎ bučec ku mukur. Kum mǎ mučulesk pǎ šje aje no trešji!

<sup>†</sup> 12:23 Daje kǎ Dimizov vu dat kust, šǎ telǎ avostrǎ, sigurno pučec sǎ ǎnkriđec kǎ Isus vu da šje vi potrebno dǎ kust.

<sup>‡</sup> 12:24 Hej kari slušalešći pǎ Isus, jej smatralešći pǎ gavranur kǎ ǎs fǎr dǎ korist, daje kǎ Židovi nu puče sǎ mǎnǎšji ešće živadur. § 12:31 tražalec kraljevstva alu Dimizov Asta značalešći: “ujtǎcǎvǎ la kraljevstva aluj” ili “tari tražalec kraljevstvo alu Dimizov”.

\* 12:32 mikǎ stadǎ Isus čamǎ pǎ učenikurlje aluj, stado. Stado ǎj grupǎ dǎ vašj ili kecur dǎ kari pastiru sǎ brinulešći. Ka kum pastiru sǎ brinulešći dǎ vašjilje alor, aša Dimizov sǎ brinulešći dǎ učenikurlje aluj. Ku alčilje vorbi, “Nu vǎ brinulec. Numa daje kǎ šćec mišj, slabi, ka stado delj mikǎ, tata dǎm nor ju su vǎzut dǎ voj sǎ kustǎc ǎm kraljevstva aluj.” † 12:35 ǎm original skrijǎ: “La coljilje avoštri fijǎ ljigatǎ ku kurova.” Ominji purta lunžji haljinur. Jej punje kurovǎ sǎ nu lji smetilaskǎ haljina kǎnd jej lukra. Ku alčilje vorbi: “Punjec haljina avostrǎ ku kurova sus sǎ fijec spremni sǎ služulec.” ‡ 12:49 Asta ar puče sǎ fijǎ: 1) Isus u vinjit sǎ sudulaskǎ pǎ ominj, ili 2) Isus u vinjit sǎ čistilaskǎ pǎ ominj kari ǎnkredi, ili 3) Isus u vinjit sǎ adukǎ razdor ǎntri ominj.

<sup>51</sup> Gândec kã am vinjit sã vã aduk putul-jalã pã pãmãnt ântri ominj? Nu, ju am adus podjelã!

<sup>52</sup> Dã aku maj menkuloãm kasa dã šinšj ominj ur fi ãmpãrcãc tri u fi pã parçe ame šã doj protiv dã tri.

<sup>53</sup> Tatusu u fi protiv dã fišjoruš, šã fišjoru u fi protiv dã tatusu, mumãsa protiv dã fataš, a fata protiv dã mumãsa, šã sokra protiv dã njivastaš, šã njivasta protiv dã sokraša.”

*Isus lji spunji kã trãbã sã fiji spremni kãnd jãl u vini napoj*

(Mt 16,2-3; 5,25-26)

<sup>54</sup> Kum svite alu gãrmadã, Isus u zãs: “Kãnd videc njegri oblakur kã sã rãdika dã pã more pã zapad, voj odma zãšjec: ‘Astãs u fi plojã’, šã voj šćec u pravu.

<sup>55</sup> Šã kãnd sã apukã sã batã vãntu dãm pustinja la jug, odma zãšjec: ‘U fi zuva tari kaldã’, šã ãj aša.

<sup>56</sup> Licemjerilor!Š Voj šćijec sã čitalec znakurlje pã pãmãnt šã pã nor. Kum dã nu prišjipec šje aku sã dogudulešći!\*

<sup>57</sup> Voj ac trãbuji dãm haje avostru sã šćijec šje ãj benji.

<sup>58</sup> Dãkã šjinjiva či optužulešći pãntu dugu kari nac plãit šã vã gãndešći sã vã adukã la sud, ãnšjarkã inka pã kalji sã vij la ligizalã majnti dã sud! Ar puçe sã či adukã la sudac, sudacu sã či ãe la oficir, šã oficiru či poçi bagã ãm čemicã.

<sup>59</sup> Ju vã zãk, kã akulo vi trãbuji sã rãmãj pãn šje no fi plãit toc banji.”†

## 13

*Isus čamã sã nji ãnkãjenj ku maj majnti*

<sup>1</sup> Pã aje vremi orikic dãm regija Galileja ur vinjit la Isus šã jur spus dã Galilejci, a Pilat kari are rimski upravitelj u dat zapovjed pã jej sã lji amori kãnd jej prinosome žrtvur alu Dimizov ãm Hramu alu Jeruzalem.

<sup>2</sup> Isus u zãs: “Voj gãndec kã Galilejci ãs maj grešni dã bilo kari alci Galilejc, numa dãm ala rãnd kã ur pãcãt jej asta?”

<sup>3</sup> Nu, uopće nu! Šã punjec ureći! Dãkã nu vic ãnkãji voj toc isto aša vic fi duhovno morc.

<sup>4</sup> Šã gãndec voj kã eje osamnaest lumi kari ur fost amurãc kãnd u kãzut tornju alu Siloam asre maj duvinj ominj ãm Jeruzalem?

<sup>5</sup> Nu, uopće nu! Dãkã nu vic ãnkãji, aša toc vic fi duhovno morc.”

*Isus ku usporedba dã neplodnã smokvã spunji kã avenj pucãn vreme sã nji ãnkãjenj*

<sup>6</sup> Isus lji spus asta usporedbã: “Are akulo unu om kari ave sãmãnat ãm vinograd ljemn dã smokvã šã jãl tot vinje šã sã ujtã dãkã ãj plod pã ljemn ali nu afla njimika.

<sup>7</sup> Šã aša u zãs alu omula šje lukrã ãm gard: ‘Ujtãci ajišje! Kã mar tri aj mã ujta pã ljemnusta sã afllu plod šã nikad nu am aflat njmik. Tajãl ãndãrãt! Adãšje ar čãlti pãmãntu?’

<sup>8</sup> Pã aje, omu šje lukra ãm gard u zãs: ‘Domnu, lasã maj unu aj sã fijã. Ju uj kapali pã lãngã jãl šã uj punji gnoj.

<sup>9</sup> Dar atunšje u ave plod. Dãkã nu, poc sã ãl taj ãndãrãt.’”

*Isus pã zuva dã sãmbãta iscjelilešći*

<sup>10</sup> Pã zua dã sãmbãta, Isus ãnvãca ãm una dã sinagogur.

<sup>11</sup> Akulo are mujeri kari patale mar osamnaest ej, dã rov duh ãm je kari izazavale bičišug. Je are apljikatã žjos šã nu sã puçe uspravali.

<sup>12</sup> Isus u skužulitu, šã ju zãs: “Mujeru, slobodnã ješć dãm bičišugu atov.”

<sup>13</sup> Atunšje Isus u pus mãnjlje aluj pã je, šã je dãm turdatã su uspravali šã su apukatã sã ãe hvalã alu Dimizov.

<sup>14</sup> Ali zapovjedniku dã sinagogã are mirgiš daje kã Isus u ãntrimatu pã zuva dã sãmbãta šã jãl su ãntors la eje ominj šã u zãs: “Ås šinšj (6) zãlji ãm una sãmptãmãna hundĩ trãbã sã lukri! Dakã gãndec sã fijec sãnãtoš hajde pã una dãm elje zãlji, a nu pã sãmbãta.”

<sup>15</sup> A Domnu Isus u zãs: “Licemjerilor! Voj fišjec kãnd dãzljãgec pã vašjlje šã pã mãgari avoštiri pã zuva dã sãmbãta šã lji dušjec la apã?”

<sup>16</sup> Ali asta mujeri, sãmãnca alu Abraham, kari Sotona u cãnutu ljigatã osamnaest ej šã nar ave pravo sã fijã dizljigatã dãm ala rãnd kã pã zuva dã sãmbãta?”

<sup>17</sup> Pã asta, toc eje kari sã protivile as rušãnac. Toc alci ãm gãrmadã sur ãnfãlušãt la toçi mãndri šã bunji stvarurlje šje Isus fãšje.

*Kraljevstvo alu Dimizov are ka sãmãnca kari krešći ka kvasu kari sã širilešći*

(Mt 13,31-33; Mk 4,30-32)

<sup>18</sup> Isus u ãntribat: “Alu šjinji are slično kraljevstvo alu Dimizov? Kum samãnã kraljevstva alu Dimizov? Ku šje sã usporidãlenj?”

<sup>19</sup> Kã kraljevstvo alu Dimizov aj ka gorušičino sãmãnca kari ãj tari mikã pã kari om u lotu šã u sãmãnat ãm garduš šã u krešći

12:53 Mih 7,6 § 12:56 Licemjerilor Eje ominj as re kufir sã prepoznulaskã znakovur kã vini ploje ili kã u fi tari kald. Ali jej u odbilit sã priznalaskã kã čudurlje alu Isus as re znakovur kari aratã kã jãl ãj ala pã kari Dimizov lu mãnat sã spasalaskã svetu. \* 12:56 Ku alčilje vorbi: “Anume sigurno ac trãbuji sã prišjipec šje značalešći šje Dimizov u fãkut pãšći minji ãm ešće zãlji” † 12:59 Isus u spus alu ominj asta usporedbã sã lji ãe upozorenje kã toc ar trãbuji sã sã pomirilaskã ku Dimizov majnti dã šje vini sud pã jej.

šā u fost mari ljemn šā vrābujilje u fākut skujbur ām granur.”

<sup>20</sup> Jarā u āntribat: “Ku šje sā usporidālenj kraljevstvo alu Dimizov?”

<sup>21</sup> Kraljevstvo alu Dimizov āj ka kum mujere ari kvasac sā misālaskā mari količinā dā fājnā,\* āša kutotu sā sā potā rādika.”

*Isus nji ānvacā kā āj teško sā tunānj ām kraljevstva alu Dimizov*

(Mt 7,13-14, 22-23; 8,11-12)

<sup>22</sup> Isus putuvule ām Jeruzalem, prošule ām mulci varušur šā satur šā pā akulo ānvaca

<sup>23</sup> Atunše šjinjiva lu āntribat pā jāl: “Domnu u spasali Dimizov čar pucānj ominj?”

Šā Isus u zās alor:

<sup>24</sup> “Uša dā nor āj uskā. Borulecāvā tari sā tunāc ām nontru. Ju vā pot zāšji kā mulc ur ānšjirka sā tunji ali nor puće.

<sup>25</sup> Vreme u vinji kānd gospodaru dā kasa su rādika šā u āncīzji uša atunše. Voj pā alta parči vic apuka sā kukunjec šā vic aruga: ‘Domnu, dāsvā pāntru noj.’ Šā vorba aluj u fi: ‘Ju nu šćuv dā hundī šćec voj.’

<sup>26</sup> Voj vic apuka sā zāšjec pā aje: ‘Ali noj anj but šā anj mānkat ku činji kānd ānvacaj pā ulicurlje anoštri.’

<sup>27</sup> Šā jāl u zāšji maj undatā: ‘Ju vam zās kā nu šćuv dā hundī šćec.† Fužjec dā la minji, voj ominjilor rej!’

<sup>28</sup> Da akulo vic plānžji šā vic kārcāji ku đinci šā vic fi mirgiš kānd vic viđe pā Abraham, Izak šā pā Jakov šā pā toc proroci ām kraljevstva alu Dimizov, ali voj vic fi vārljic afarā.

<sup>29</sup> Šā eje kari ur šāđe la masā pā nuntā ām kraljevstva alu Dimizov ur vinji dā pā Istok, Zapad, Sjever, šā dā pā Jug.‡

<sup>30</sup> Bāgāc sama kā orikic kari ās aku maj pucān važni ur fi maj mar, a hej kari ās aku maj mar ur fi maj mišj:”Š

*Isus plānžji pā Jeruzalem*  
(Mt 23,37-39)

<sup>31</sup> Orikic farizej ur vinjit la Isus ām aje ista zā, sā āl āmpurušjaskā. Šā ju zās: “Herod gāndešči sā či amori. Dām ala rānd lasā lokusta šā dući pā altu lok.”

<sup>32</sup> Isus u āntors vorba: “Dušjecāvā šā zāšjec alu liscurljelje:” \* ‘Ju mān pā drašj afarā šā

ozdravalaskā pā bičež. Ju uj fašji āša astās, šā mānži šā tek ām treča zuva uj zavāšāli.’

<sup>33</sup> Ali ju trābā sā fjuv pā kalje astās, mānži šā treča zuva, izgledalešči kā nu slobut pro-roku sā mori afarā dām Jeruzalem.

<sup>34</sup> O Jeruzaleme, Jeruzaleme tu kari aj amurāt pā proroc šā aj vārljit petri pā eje kari Dimizov vu mānat la činji! Kiči rāndur am gāndit sā branalesk pā kupiji atej ka gājna pā pujiš dāsup haripilješ, ali voj nu gāndec!

<sup>35</sup> Ujtāci aku! Kasa ata āj lāsātā sāngurā golā.† Šā nu mic viđe pān šje nu vic zāšji: ‘Blagoslovulit sā fiāj kari vinji ām numilje alu Domnu!’”‡

## 14

*Isus iscjelile pā zuva dā sāmābāta*

<sup>1</sup> Undatā Isus u mers sā večeralaskā la kasa alu vođa dā farizej. Are pā zuva dā sāmābāta šā jej sā ujta pā jāl tari ku sama.\*

<sup>2</sup> Om ku bičišug dā umflālā dām apā su pojavalit dādānenće aluj.

<sup>3</sup> Isus u āntribat pā učiteljur dā zakonu alu Mojsije šā pā farizeji šje asre akulo: “Āj zakonito dā pā zakonu alu Mojsije sā ozdravalaskā pā zuva dā sāmābāta ili nu?”

<sup>4</sup> Jej tāšje, Isus pā aje u pus mānjilje pā omula, šā lu ozdravalit šā lu lāsāt sā fugā.

<sup>5</sup> Isus lju āntribat: “Dākā šjinjiva dām voj ari fišjor ili pā vakā kari u kázat ām bunar adānkā nac skoči odma afarā, šā pā zuva dā sāmābāta?”

<sup>6</sup> Pā aje, jej nu puće sā uništilaskā vorba.

*Isus ānvacā dā poniznost*

<sup>7</sup> Isus u bāgat sama kum gošči kari asre čimac izabrale lokurlje helj maj ām centrā la masā. Isus lji ānvacā ku usporedbā pā jej:

<sup>8</sup> “Kānd ješc čimat dā la šjinjiva pā nuntā nu šādec pā lok dā časni gošč. Domačinu ar puće sā vi čimat pā šjinjiva maj važni dā voj pā ala lok.

<sup>9</sup> Domačinu ar puće sā vijā ku omula, šā sā ac zākā: ‘Urtaku amnjov, elši lokusta āj pāntru jāl’, šā atunše tu ješc ām rušānji. Vi trābujī sā či dušj pā zadnji lok.

<sup>10</sup> Aša kānd ješc čimat, dući šā akulježjic zadnji lok. Atunše Domačinu ar puće sā vijā šā sā ac zākā: ‘Urtaku amnjov, hajd maj ām sus.’ Atunše ām asta slučaj tu vi puće sā aj

\* **13:21** Ām original skrijā: “tri merur” kari ari 40 kila. † **13:27** nu šćuv dā hundī šćec Ku alčilje vorbi: “Njiš urtašji njiš njamu nus čimac pā gozba ame.” ‡ **13:29** Mulc Židovi kari pretpostavale kā jej ās dio alu kraljevstva alu Dimizov nas are uključenī. Ali mulc kari nu as re Židovi dām toči lokurlje dām svet ur fi uključenī ām kraljevstva alu Dimizov. § **13:30** ām original skrijā: “Zadnji ur fi elši”. “Elši” predstavljalešči važnost šā čast. Ku alčilje vorbi: “ur fi najvažni ... ur fi mišj važni”, ili: “Dimizov u počastali ... Dimizov lju rušuna”. \*

† **13:35** Ominji dām Jeruzalem u odbacalit pā Isus kā jāl āj Mesija. Domnu lju odbacali šā nu lju zaštitali. Dā pā aje kātānj dām Rim u uništili Jeruzalem (70. god. dā pā Krist). **13:35** Ps 118,26 ‡ **13:35** Isus u āntoršji ām napoj pā pāmānt. Atunše ominji dām Jeruzalem ur prepoznuli kā jāl āj Mesija. \* **14:1** sā ujta pā jāl tari ku sama gānde sā vadā dakā āl poči optuzili dā šjeva kā āj duvinā.

maj mult poštovanje ăm nenće alu urtašji atej šă gošč.

<sup>11</sup> A tot omu kari să răđika sângur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi răđikac."

<sup>12</sup> Su ăntors la Domačîn šă Isus u zăs: "Kănd pripremilešč večeră nu čima numa pă urtašjic, ili pă fracic, ili pă njamuc ili pă găzdašj susjedur, kă jej sigurno čur čimači pă činji isto šă aša cu fi ăntors.

<sup>13</sup> Maj benji kănd fašj feštă čamălji pă sărašj să vij šă pă invaliž, šă pă ulož šă pă orb.

<sup>14</sup> Tu vi fi blagoslovulit, kă jej nuc poči ăntoršji ali Dimizov ču nagradali ăm nor pă zuva dă uskrsnuće dă pravedni ominj."

*Isus svitešči dă mari feštă ăm kraljestva aluj*

(Mt 22,1-14)

<sup>15</sup> Kănd unu dăm ominjje la masă u auzăt, Jăl u zăs: "Blagoslovulit ăj ala kari u mănka pită ăm kraljestva alu Dimizov!"

<sup>16</sup> Isus u ăntors vorba: "Undată are unu om kari u dat mari večeră. Multă lumi are čimat akulo.

<sup>17</sup> Mar apropi dă večeră sluga u fost mănat la gošč să lji čemi: 'Hajdec', u zăs jăl: 'kă kutotu ăj spremno!'

<sup>18</sup> Ali jej toc dăm jej sor apukat să ăš aflji izgovorur. Unu u zăs: 'Ju am kumpărat telek, să trăbă să mă duk să u vąd. Mă arogă la činji, să zăšj săm jerći.'

<sup>19</sup> Alci u zăs: 'Ju am kumpărat šinšj (5) perez dă bikan šă trăbă să mă dukă să ănšjerkă. Mă arogă la činji, să zăšj săm jerći.'

<sup>20</sup> Treći om u zăs: 'Ju baš mam ănsurat šă dăm ala rând nu pot vinji.'†

<sup>21</sup> Sluga u mers ăm napoj la gazda aluj šă ju spus kutotu. Asta lu mirgišit pă gazda šă jăl u zăs alu sluga aluj: 'Ăngribeščici, dući pă ulicur šă ăm centru dă varuș šă adălji pă sărašj, ulož, invaliž šă pă orb să vjaj.'

<sup>22</sup> Kănd u făkut aje, gazda u javalit kă u făkut aje ali inka are maj lok.

<sup>23</sup> Atunšje ju zăs gazda alu sluga: 'Aku dući ăm kot pă ulicur šă čamăž šă fă să vijă, aša să fijj kasa ame umpljită.

<sup>24</sup> Kă njišj unu dăm eje elși kari asre čimac nor gusta dăm večeră ame."

*Učenci ar trăbuji să fijj tari predalic la Isus*

(Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)

<sup>25</sup> Mulc ominj ăl sljedile pă jăl. Isus su ăntors ăm napoj šă u svătit alor:

<sup>26</sup> "Bilo šinji dăm voj kari plašji maj tariš pă tatusu pă mumăsa pă băšăcaș, pă kupijiš pă fracic šă pă sorălješ šă čak pă kustu aluj maj mult dă kit pă minji, nu poči să fijj ăčeniku amnjov.

<sup>27</sup> Dakă šjinjiva găndešči să fijj ăčeniku amnjov, trăbă să dukă krușje aluj să mă sljedilaskă šă să fijj spremni să mori păntru minji."\*

<sup>28</sup> "Găndecăvă aku dakă unu dăm voj găndešči să făkă toranj, nu ac šăde elși žjos šă să videc dakă avec dăstul banj să ăl fășjec do kraja tornjula?

<sup>29</sup> Inače ar puće să fašj temeljurlje šă jej šje să ujtă la voj šar puće fašji sufă dăm voj daje kă nu avec dăstul banj să završălec.

<sup>30</sup> Jej ur zăšji: 'Asta om su apukat să gradalaskă ali no putut să završălaskă!'

<sup>31</sup> Ili ka kum kralju su spremili să mergă ăm bătajă ku altu kralj. Šă să nu šadă elși šă să găndăskă dakă ku zešji (10) hiljada dă kătănj poči să ăl savladalaskă ku protivnikuš kari ari doj speșj (20) hiljada?

<sup>32</sup> Atunšje dakă nu poči să ăl savladalaskă u măna pă pregovarač kită ăj inka neprijateljlu dă parci să ăntrebi dă uvjetur dă putuljală.

<sup>33</sup> Šă aša toc dăm voj dakă nu vic lăsa kutotu šje avec, nu poči să fijj ăčeniku amnjov."†

*Učenci alu Isus ăs ka sare*

(Mt 5,13; Mk 9,50)

<sup>34</sup> Isus u zăs: "Sari ăj bună stvar ali dăkă perđi izu, ku šje poc ăntoršji bălureme?

<sup>35</sup> Nuj bună atunšje njiš dă pământ njiš dă šrot. Lume numa u vărlešči ăndărăt. Punjec ureći voj kari avec ureći să auzăc!'"

## 15

*Usporedbă dă birka kari su pirdut*

(Mt 18,12-14)

† **14:20** Eje ominj kari as re čimac pă nuntă jej fișje dă njimik pă kralj. Dă nuntă jej dă mult mar ščje, a kănd u vinjit vreme să vijă, jej ur izmisilit mișjunj, să izgovorur. Adăšje šjinjiva ar trăbuji să kumpiri telek kari nikad no u văzut ili să kumpiri bikan kari nu su ujtat ili ar trăbuji să rământi cjelo vrijeme akasă să fijji ku mujere aluj? Jej cănje dă udvaru alor, dă familja alor maj tari dă kit dă gospodaru. Isus u upozorulit kă banji, udvaru šă familija nu slobud să fijj maj bitni dă kit dă Dimizov (vejs retku 25-33 dos). † **14:23 ăm kot pă ulicur** ăm original skrijă: "pă kalji ili la ogradă" § **14:26** ăm original skrijă: "Dakă šjinjiva vinji la minji a nu mrzălășci pă tata aluj nu poči fi ăčeniku amnjov". Ajișje ăj "mrzălălă"

preuveličavanje dă pucăn ljubav kari ominji ar trăbuji să areči numa alu Isusu. \* **14:27** Isus nu zăšji kă krščanu ar trăbuji să fijj pă krușji. Rimljani stalno mănă pă ominj să dukă krușje aluj majnti dă kit as re sus pă krușji să fijj znak kă su pokorulit la Rim. Asta metaforă značălășci kă jej trăbă să să pokorulaskă la Dimizov să fijj spremni să patalaskă numa să fijj ăčenici alu Isus. † **14:33** Benji ăj să găndeșc să fijj ăčeniku alu Isus, ali dakă šjinjiva găndeșci să sljedilaskă pă Isus a să nu dukă krușje aluj, šă să nu odbacalaskă kustu, jăl ăj făr dă korist ka graditeljlu kari nu putut să završălăskă tornju ili ka kralju kari nu putut să pobjedilaskă.

1 Pälängä Isus su okupulit tari mulc carinici šä tari mari grešnici sä pujä ureci la vorba aluj.

2 Farizeji šä učitelji dä zakonu alu Mojsije sur apukat sä äl gumunjaskä, šä jej zäšje: "Asta om sä družulešci ku grešnici, šä mänänkä ku jej."\*

3 Daje Isus lji spunji asta usporedbä:

4 "Dakä šjinjiva däm voj ari sto birš šä sä perdi una däm jelji, nac läsa pä ešče devedeset devet äm pustulot,† šä ac meržji dä pä aje una su kutäc pän šje nac afla?"

5 Šä känd vic afla, aj dušji pä umirilje ku fälušjä.

6 Atunšje ac meržji akasä, vic čima pä urtašjic šä pä susjedi avoštri šä ac zäšji: 'Änfälušäčävä ku minji, kä am aflat pä birka ame kari are pirdutäl!'

7 Ju vä zäk, ku fi maj mari fulušjä pä nor känd su änkäji unu grešnik, nego dä devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji träbä änkäjalä, aša jej gände."‡

#### *Usporedbä dä banji pirduc*

8 Isus maj zäšji: "Ili haj sä zäšenj kä una mujeri ari zešji (10) banj däm aržjint§ šä atunšje unu däm jej perdi. Nu acäcä lumina šä mätura podu šä u kuta banj, pän šje nu afla?"

9 Šä känd u afla banj däm aržjint pärdut, je šu čima pä urtašji je alji šä pä susjedurlje una, šä u zäšji: 'Änfälušäčävä ku minji, kä ju am aflat banji kari am pirdut!'

10 Ju vä pot zäšji kä äj isto aša änrä ändelji alu Dimizov. Dakä sä änkäješci unu grešnik, jej sä änfälušešci."

#### *Usporedbä dä fišjoru pirdut*

11 Isus u zäs: "Are unu om kari ave doj fišjor.

12 Häl maj tänär u zäs alu tatusu: 'Tatä, däm dio šje äm pripadalešci.' Aša tata aluj u ämpärcät kutotu šje ave äntri jej.

13 Dä pä dovä tri zälji, fišjoru häl maj tänär u akuljes kutotu šje ave šä su pus pä kalji sä mergä däparci šä akulo u čiltit kutotu šje ave, čilte fär dä gänd.

14 Känd u čiltit kutotu, mari fomi u vinjit pä pämäntu hundi are jäl, šä su aflat äm särašjijä.

15 Aša u mers la unu om äm pämäntula kari lu mänat äm telek sä aj ränjäskä poršji.\*

16 Aluj ji are aša fomi dä šu kivinjit sä mänäšji däm ha šje† mänka poršji, šä njime nuj däde njimika.

17 Dä pä aje jäl šu vinjit äm firi. Jäl u zäs: Tata amnjov ari mulci slugur šä jej ari um boglä dä mänkari a ju ajišje mor dä fomi!

18 Ju muj skula šä uj meržji la tata amnjov šä ju zäšji: 'Tata amnjov, ju am zgřešilit protiv dä činji, šä alu Dimizov äm nor.'

19 Ju nu mes maj mult vredan sä fjuv čimat fišjoru atov. O lasämä sä fjuv radniku atov!'

20 Atunšje su skulat šä u mers la tatusu. Ali mar känd are inka däparci dä la kasa alu tata aluj, tatusu lu väzut šä lu apukat mila dä jäl. Tatusu u aljirgat la jäl, lu ängärgäjet šä äl surätat tari.

21 Fišjoru ju zäs: 'Tata amnjov, ju am zgřešilit protiv dä činji šä alu Dimizovu äm nor. Ju nu mes maj mult vredan sä fjuv čimat fišjoru atov.'

22 Tatusu u zäs alu slugurlje aluj: 'Dušjec friš šä aflac maj bunji colji šä punjec pä jäl, dädecäj virigä‡ dä mäna aluj, šä cipiliš dä pišjorilje aluj.§

23 Šä apukäc pä maj mändru ränjitä vakä šä amuräcu, atunšje lasä sä mänkänj šä sä fijenj fäloš.

24 Adäšje? Däm ala ränd kä astäs fišjoru amnjov are mort, a aku kustä äm napoj! Jäl are pirdut šä aku su aflat!' Aša jej sur apukat sä šä änfälušäskä.

25 Maj bätärn fišjor are äm telek. Jäl vinje akasä šä kum vinje maj apropi dä udvar, jäl puče sä audä muzikä šä žok.

26 Aša u čimat pä unu däm slugur šä u äntibat šje äj aje.

27 Šä ju spus: 'Fračitu atov su äntors akasä šä tatusu u amurät maj mändrä ränjitä vakä däm ala ränd kä su äntors säntätoš!'

28 Ali jäl are mirgiš šä nu gände sä tunji äm nontru. Šä äša u mers afarä, a tatusu sä aruga la jäl sä vijä äm nontru.

29 Ali jäl u äntors vorba alu tatusu: 'Numa gändšešci kä mulc ej šje am lukrat dä činji ka robu, šä uvek am fäkut šje maj zäs šä tot nu maj dä ntjš mikä kecä sä pot ave slavalala ku urtašji amej.

\* 15:2 šä mänänkä ku jej Farizeji nu mänka una ku eje ominj kari nu poštivale zakonurlje alor kari as re tari strogä, aje are kum su späla, desetina, kum u mänka šjeva ka mänkare. Alor lji are frikä kä Farizeji päntu aje u fi nečistä a Dimizov nu lju apuka. † 15:4 Aje are pašnjaku däšväkut hundi as re birkur. Dä apropi as are alti pascitirur kari lji päze. ‡ 15:7 devedeset devet (99) pravednikur kari nu lji träbä änkäjalä Isus koristilešci šodä numa sä zäkä kä farizeji nus u pravo kä jej nu träbä sä šä änkäjäskä. Ku alčilje vorbi: "devedeset devet (99) ominj ka voj gändšešci kä voj ščec pravedniš sä kä nu träbä sä vä änkäjec." § 15:8 Äm original skrijä: "deset drahmi". Atunšje una drahma are una dnevnica. \* 15:15 Zakonu alu Židovur zäšje kä porš äš nečistä Životinjur. Pängälä asta zakonu, Židovi nu are slobud sä mänäšji karnji dä pork. VejsLev 11,7. Židovi märzäle porš. † 15:16 däm ha šje Äm original skrijä: "Jluskur däm rogač". As re Jluskä däm mahunur kari krešci pä ljemnu dä rogač. ‡ 15:22 virigä Viriga äj znak dä čast sä dä autoritet. § 15:22 šä cipiliš dä pišjorilje aluj. Känd porc sandalur aje aratä kä ala om äj slobodan a nuj rob.

<sup>30</sup> Ali känd astäs fišjoru atov u vinjit akasä kari u mänkät kutotu šje aj dat gäzdäšije, ku bludnicur, atunšje tu či dušj šä amor ränjita vakä päntru jäll!

<sup>31</sup> Tatusu u zäs aluj: 'Fišjoru amnjov, tu ješč uvijek ku minji, šä kutotu šje am ju äj atov.'

<sup>32</sup> Isto aša benji äj aku sä slavalenj šä sä nji änfälušänj kä astäs fračilje atov are mort šä su äntors äm kust äm napoj, šä jäl are pirdut šä aku su aflat!' "

## 16

*Isus nji änvacä kum sä koristilenj gäzdäšije mudro šä ädrept*

<sup>1</sup> Asta uspredbä isto Isus u spus alu učenci: "Are om gäzduk kari u dat lukru alu unu upravitelj, šä ju fost spus aluj kä upravitelju čältešči šä räsäpä gäzdäšije alu gazda aluj.

<sup>2</sup> Aša lu čimat pä jäl šä ju zäs: 'Šje äj asta šje audä dä činji? Däm računu dä kutotu šje aj fäkut, kä tu maj mult nu poc fi upravitelj!'

<sup>3</sup> Upravitelju u zäs atunšje aluj sängur: 'Šje sä fak, aku känd gazda je ändärät lukru dä la minji? Nu am pučeri sä kapalesk? U fi rušanji sä mä duk sä kuldujesk.

<sup>4</sup> Ščuv šje uj fašji! Ju uj ärežji aša dä känd mur mäna däm lukrusta tot uj fi apukat äm benji la käšälje ominjstora.\*

<sup>5</sup> Aša jäl u mänat dä pä ominji šje as re dator alu gazda aluj, unu pä kici unu. Jäl u äntribat pä elši om: 'Kit ješč dator alu gazda amnjov?'

<sup>6</sup> Jäl u äntors vorba: 'Sto bačvur† dä uloj däm maslinur.' Upravitelju u zäs: 'Šäz žjos, jec računu šä pä friš skrija pedeset.'

<sup>7</sup> Šä jäl u äntribat pä altu om: 'Kit ješč tu dator?' 'Sto merur‡ dä pšenica.' Šä jäl ju zäs aluj: 'Jec računu šä skrija osamdeset.'

<sup>8</sup> Atunšje gospodaru u ämärät pä nu ädrept upravitelj kari äm oči aluj nu are bun upravitelj, kä u arätat dästafelä märduljijä kari nuj bunä. Asta aratä, kä ominji dä asta svet§ äs maj mudri äm stvarurlje alor dä kit dä ominji dä luminä.\*

<sup>9</sup> Šä ju vā zäk: 'Koristilec gäzdäšije šje fužji daje kä äj nepravednä ku aje vā fäšjec urtašj pä längä voj, aša känd nu maj u fi gäzdäšijä, atunšje voj vic fi apukac äm nor dä erikeš.†

<sup>10</sup> Ala kari äj vjeran äm maj mišj stvarur, äj isto aša vjeran äm stvarurlje mar; šä ala kari nuj vjeran äm stvarurlje mišj äj isto nu vjeran äm stvarurlje mar.

<sup>11</sup> Šä aša dakä nac fost vjerni äm svetovno gäzdäšijä šjinji vu änkredi ku pravä gäzdäšijä sä upravljalec?

<sup>12</sup> Šä dakä nu ščijec upravljali ku altora benjilje, šjinji vu da aje šje pripadalešči avovä?

<sup>13</sup> Njiš una sluga nu poči sä služulaskä pä doj gazdur däm turdatä, kä pä unu u zamrzäli a pä altu u plašji, ili u fi vjeran alu unu a pä halalänt nu u puče vide äm oč. Nu pučec služuli šä alu gäzdäšijä šä alu Dimizov istovremeno."

<sup>14</sup> Kutotu aje auze farizeji, kari asre lukumic dä banj, šä jej su apukat sä äš fakä šjuf.

<sup>15</sup> Atunšje Isus u zäs: "Voj vā fišjec pravedni äm oči alu lume, ali Dimizov ščijä sufljičilje avoštri. Šje lume tari cenilešči, skärbä äj äm nenče alu Dimizov."

*Zakonu alu Mojsije šä kraljevstvo alu Dimizov*

*(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)*

<sup>16</sup> Isus zäšji: "Zakonu alu Mojsije šä kenvijurlje alu proroci kari jej ur skris vridile pän šje no vinjit Ivan kari bučuza šä dä atunšje spunje Hir fälos dä kraljevstva alu Dimizov a noj träbujenj sä nagovorelenj sä mergä äm kraljevstva alu Dimizov.

<sup>17</sup> Nu značalešči kä zakonu alu Mojsije nuj bun. Majnti u trešji noru šä pämäntu, kitä sä propadalaskä zakonu ili sä kadä una slovä däm däm.

<sup>18</sup> Kari sä lasä dä la bäšäcaš sä sä änsori ku alta bäšäca fašji preljub. Šä tot omu kari u änsura pä mujeri kari äj läsatä dä la bärbat isto fašji preljub."

*Usporedbä dä om gäzduk šä dä Lazar*

<sup>19</sup> Isus zäšji: "Are om gäzduk kari sä ämbräka äm colji skumpi‡ šä äm totä zä mänska skumpä mänska.

<sup>20</sup> Akulo are isto aša om särak kari sä čima Lazar kari are astupat ku čievur pä jäl šä are pä košči la uša la ala gäzduk.

<sup>21</sup> Jäl äš kvinjenj sä fiyä ränjit ku mrvicurlje šje käđe dä pä masa alu omuluj gäzduk. Känji delj divljä čak vinje la jäl šä äj ljinže čievur.

\* **16:4** *uj fi apukat äm benji la käšälje ominjstora* Asta značalešči kä alci ominj cu dä lukru, šä alčilje stvarur šje ac träbä dä kust. † **16:6** *Sto bačvur* Äm original skrija: "Sto bata". Aje are oko 3.000 litara. ‡ **16:7** *Sto merur* Äm original skrija: "Sto körova". Aje are oko 20.000 kilograma. § **16:8** *ominji dä asta svet* Asta äj dä ominj kari äs ka nu ädrept upravitelj kari nu kunošči pä Dimizov. Ku alčilje vorbi: "Ominji dä asta svet ili svjetovni". \* **16:8** *ominji dä luminä* "Lumina" asta svitešči dä Dimizov ili dä ädrept ponašalälä. Ku alčilje vorbi "Ominji alu Dimizov" ili "ominji kari kustä äm svetlä".

† **16:9** *voj vic fi apukac äm nor dä erikeš*. Asta značalešči kä Dimizov äj zadovoljan kä koristilec banji sä ažutac alu ominj ili alu urtašj kari ažutac. Dimizov šä ändelji vu aščipta äm domu alor äm nor. ‡ **16:19** Äm original skrija: "kari sä ämbräka äm ljubičastä mändri colji". Ljubičastä farbä šä tkaninä däm mändru lan as re tari skumpi.

22 U vinjit vreme känd u murit kuldužu, šā andeji lor dus ām bracā la Abraham. Š Omu gāzduk isto u murit šā u fost āngrupat.

23 Ām mari mukā ām podzemlje,\* gāzduku su ujtat sus šā u vāzut pā Abraham dā dāparci šā pā Lazar kari are lāngā Abraham.

24 Šā jāl u plāns ām mužjalā: "Tata, Abraham fijāc milā dā minji! Mānāl pā Lazar la minji lasāl sā āntupaskā žježjitu ām apā šā sām rāšjaskā ljimba, kā mari mukur ās pā minji ām fokusta."

25 Abraham u āntors vorba: "Fišjoru amnjov, tu trābā sā čī āngāndešč dā aje känd arej pā pāmānt tu avej mulči bunji stvarur, känd Lazar ave mulči relji stvarur. Ali jāl āj aku ām utjehā, känd ješč tu ām mukā."

26 Šā dā kutotu asta, āntri noj šā āntri voj āj mari gropā fār dā kraj. Eje kari ar gāndi sā mergā dā ajišje la voj nu poči, šā njiš njime nu poči dā la voj sā vijā la noj."

27 Atunšje omu šje are gāzduk u zās: "Mā arog la činji sā āl māj pā Lazar la kasa alu tata amnjov."

28 Ju am šinšj frac kari akulo kustā. Lasā sā lji upozurulaskā sā nu vijā pā ista lok pljin dā mukā!

29 Abraham u āntors vorba: "Jej ari kenvijur kari Mojsije šā proroci ari skris dā jej sā lji opozurulaskā! Lasālji sā puajā ureči la jej!"

30 A jāl u zās: "O nu, Tata amnjov Abraham. Alor lji trābā sā lji vijā šjinjiva dām morc, šā jej sur ānkāji."

31 Abraham u āntors vorba: "Dakā no punji ureče la Mojsije šā la prorokur, nur ānkredi njiš sā sā skolji šjinjiva dām morc."

## 17

*Kum sā jārtenj šā sā fijenj vjerni sluga  
(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)*

1 Isus u zās alu učenci aluj: "Napadajur dā relji trābā sā vijā ali jao alu ala om pā kari vinji.

2 Aluj jar fi maj benji sā ajvi petrā dām mln ljigatā la gāt šā sā sā vārļjaskā ām apā, dā kīt sā puji pā grehur pā hej mišj.

3 Fijec ām samā! Dakā fračitu ac viteščī āmpurišeščil; atunšje dakā su ānkāji, jartāj.

4 Makar sā zgrešilaskā protiv dā činji šapči (7) rāndur ām una zā, dakā vinji la činji šapči (7) rāndur sā priznalaskā dā aje šje u fākut, jartāj."

5 Apostolu u zās alu Domnu: "Dānji maj mult ānkriđalā!"

6 Domnu anostru u āntors vorba: "Sā vi avut ānkriđalā makar aša dā mikā ka sāmānca dā goruščino zrno voj ac puče zāšji

alu ljemnusta: 'Skočiči dām vānj šā sāmānāči ām more!', šā voj vic punji ureči.

7 Šjinji dām voj zāšji alu sluga aluj, dā pā šje u lukra ām telek ili pāze pā biršj, sā ac zākā känd vinji dām lukru: 'Hajd jec lok?'

8 Mar ju zāšji am lok dā aje: 'Duči šā fā šjeva dā mānkāt, ščimbāc coljilje, šā aščaptāmā sā mānānk šā sā bjov, dā pā aje poc tu sā šās šā sā mānāšj!'

9 Šā ar kāpāta sluga šjeva ka posebnā zasluga dā aje dā šje u fākut? Ju gāndesk kā nu.

10 Šā voj isto fāšjec kutotu šje am zapovjedalit, trābā sā zāšjec: 'Noj ščenj numa obični slugur. Noj numa anj fākut lukru anostru!'"

*Ozdravalic ās zešji (10) ominj ku gubā, a numa Samaritanac su zahvalalit*

11 Aša pā kalje dā Jeruzalem, Isus u mers pā kalje kari sljedile granicurlje āntri Samarija šā Galileja.

12 Are aje sā tunji ām unu dām saturļjelje šā jāl u aflat pā drik zešji (10) ominj ku gubā. Jej ur stat pā dāparči

13 šā ur mužjit la jāl: "O Isuse Domnu! Fijāc milā dā noj!"

14 Känd u vāzut pā jej, Isus u zās: "Dušjec šā arātācāvā la pop sā vadā dakā ščec sānātoš." Jej lur pus ureči, šā pā kalji jej ur fost čistilic.

15 Atunšje unu dām jej känd u vāzut kā u fost čistilit su āntors ām napoj šā dām tot graju slavale pā Dimizov.

16 Jāl u kāzut žjos pā ubrazu la pišjorilje alu Isus šā ju zahvalalit. Ali omula are Samaritanac.

17 Isus u āntribat: "Nas re zešji (10) ominj kari are čistilic? Hundi ās heščelanc novā (9) ominj?"

18 Nu su āntors njime ām napoj sā đe slavalala alu Dimizov, čar strancusta?"

19 Atunšje jāl u zās: "Skolāči šā duči pā kaljec. Ānkriđala ata ču spasalit!"

*Kraljevstvo alu Dimizov āj dapropi  
(Mt 24,23-28, 37-41)*

20 Kum u fost āntribat dā la farizeji känd u vinji Kraljevstvo alu Dimizov, Isus u āntors vorba:

"Kraljevstvo alu Dimizov nu vinji, aša sā potā ominji sā promatralaskā dā pā znakovur.

21 Aša lume sā nu potā sā zākā: 'Ujtāci! Ajiše āj: Ili: 'Akulo āj!' Nu! Kraljevstvo alu Dimizov āj āntri voj!'"

*Isus spunji kā u vinji ām napoj*

22 Jāl u zās lu učenci aluj: "U vinji vremi känd vic kivinji sā videc una dām zāljljelje

Š 16:22 ām bracā la Abraham Ām original skrijā: "pā čeptu alu Abraham" ili "ām bracā alu Abraham". Asta sviteščī kā Abraham šā Lazar as re una lāngā alt pā aje feštā, pā grčki stil känd mānka pā feštā. Fālušājā ām nor are mulči rāndur ka vorba alu Dimizov ka slika kum āj feštā. \* 16:23 podzemlje Ām original skrijā: "Had". Numurļje "Had" šā "Šeol" k koristile ām Biblijā kum āj morče šā lok hundi duša alu ominj fužji känd jej mori.



känd ju, Fišjoru Omuluj, uj vladali ka kralju, ali kivinjala avostrā no fi ispunulitā.

<sup>23</sup> Orikic ur zāšji: 'Ujtāci akulo āj! Ajišje āj!' Nu fužjec ām nĳkere nu vā maknalec!

<sup>24</sup> Känd ju uj vinji Fišjoru alu Omuluj, ju uj vinji ka skripala pljin dā svetlā sviltlāzānt dām unu kap dā nor pān la altu kap dā nor. Aša u fi šā ku Fišjoru Omuluj ām zua aluj.

<sup>25</sup> Ali majnti dā aje, ju trābujesk sā pata-laskā mult šā ju uj fi odbacalit dā la asta generacijā.

<sup>26</sup> Kum are ām zāljlje känd Noa kusta, aša u fi ām zāljlje känd ju Fišjoru Omuluj uj vinji.

<sup>27</sup> Atunšje jej mānka šā bije, sā ānsura šā sā āmiritā pānā ām zuve känd Noa u tunat ām arkā. Šā poplava u vinjit šā u uništilit pā toc kari nas re ām arkā.

<sup>28</sup> Isto aša are ām zāljlje känd Lot kusta. Jej mānka šā bije, kumpāra šā vinde, šā sāmāna šā gradale.

<sup>29</sup> Ali pā zuva šje Lot u fužjit dām Sodoma u kázat fok šā sumpor dām nor šā u uništilit pā jej toc.

<sup>30</sup> Isto aša u fi dām turdatā pā zuve känd ju, Fišjoru alu Omuluj muj āntoršji.

<sup>31</sup> Dakā āj ām aje zuva omu pā krovuš dā kasa\* a stvarurlje aluj ās ām kasa, nu mergā žjos dā pā jeljī sā āš je ku jāl. Isto aša dakā āj om ām telek, nu mergā akasā.

<sup>32</sup> Āngāndecavā dā bāšāca alu Lot šje ju su dogodulit!†

<sup>33</sup> Šinji gođe ānšjarkā sā āš spalaskā kustuš ala lu perđi a kari lu perđi ala u ave kust.

<sup>34</sup> Ām aje nopci ju vā spuj ur fi doj ominj ām ista pat šā unu dām jej u fi lot, halalānt u fi lāsāt.

<sup>35</sup> Dovā mujer una ur meljali fān, šā una u fi lotā, hajelantā u rāmānje.”

<sup>36</sup> ‡

<sup>37</sup> Učenicu ur āntribat pā Isus: “Hunđi u fi aje Domnu.”

Jāl u odgovorulit: “Hunđi ās ominj morc akulo u vinji lešinari.”§

## 18

### *Usporedba dā sudac hamiš*

<sup>1</sup> Isus u spus usporedba sā areci alu učenicur kā om ar trābujī uvjek sā sā aroži šā nikad sā nu odustulaskā.

<sup>2</sup> Jāl u zās: “Ām unu varoš are unu sudac. Omusta nu ave frikā dā Dimizov, njiš nu sā brigale dā njime šje jej zāšji.

<sup>3</sup> Šā akulo are una vādojā ām varušula kari stalno vinje akulo la jāl, šā sā aruga: ‘Apārā mā dā dužmanu amnjov.’

<sup>4</sup> Una vremi nuj ažuta. Dā pā aje su apukat sā sā āngāndaskā:

‘Nu am njiš šefālĳ frikā dā Dimizov, ili brigā pā lāngā ominj.

<sup>5</sup> Kum gođe, ju uj ažuta alu asta udovicā kā mult mā dosadalešci. Uj apāra, inače mu dosadali ku vinjala šā ku āntribalurĳe alji.’”

<sup>6</sup> Atunšje Domnu Isus u zās: “Ac bāgat sama šje šu zās sāngur aluj sudacu hamiš?\*

<sup>7</sup> Šā atunšje nu da Dimizov điriptaci šā zaštitā alu lume akuljesā aluj kari plānži la jāl zuva šā nopce šā jāl are strpljiv ku jej.

<sup>8</sup> Ju vā zāk kā jāl u ažuta ku điriptaci šā ku zaštitā pā friš. Ali uj afla Fišjoru alu Omuluj dāstafelā ānkridalā ām ominj känd ju muj āntoršji pā pāmānt?”

### *Usporedba dā farizej šā dā poreznik*

<sup>9</sup> Isus u spus alta puvešci, alu orikic ominj kari asre tari uvjerilicā ām pravедnostu alor, a jej pā alci sā ujti ku māržnjā.

<sup>10</sup> Jāl u zās: “Doj ominj ur mers sus ām Hram sā sā aroži. Unu dām jej are farizej, šā altu om are carinik.

<sup>11</sup> Farizeju su skulat sus šā u zās asta aruguminici pāntru dā jāl: ‘O Dimizolje, ju dov hvalā cijā kā nu mes ju ka heščelanc ominj: pulkućic, hamiš, preljubnik, ili čak ka asta carinik.

<sup>12</sup> Ju postulesk dovā rāndur pā sāptāmānā; dov desetina cijā dā kutotu šje zaradalesk.’

<sup>13</sup> Cariniku pā haje parci, u rāmas dā parci, šā nu su āndura sā rādiši očiš ām nor; numa āš bāče čeptu dā žalji šā zāšje: ‘Dimizolje aj milā dā minji grešnik!’

<sup>14</sup> Ju āc zāk kā ala poreznik u mers akasā opravdan la Dimizov, a farizej nu. A tot omu kari sā rāđika sāngur u fi ponizilit, ali eje kari u fi ponizni u fi rāđikac.”

### *Isus blagoslovulešci pā kupij*

(Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)

<sup>15</sup> Jej ur adus isto aša šā pā mišj kupijiš, sā puja Isus mājilje pā jej sā lji blagoslovulaskā. Ali känd ur vāzut aje učenicu jej lĳur svātīt sā āj đe uđinā.

<sup>16</sup> Isus lĳu čimat atunšje la jāl šā u zās: “Lasālji pā kupiji sā vijā la minji šā nu lĳi branalec, kā kraljevstva alu Dimizov pripadalešci alu dastafel ka jej.

17:26 Stv 19,1-29 17:28 Stv 19,1-29 \* 17:31 Krovurĳe alor as re ravnā a ominji puće sā umblji sus ili sā šādā.

† 17:32 Je su ujtāt ām napoj la Sodoma a Dimizov u kaznalit una ku ominji dām Sodoma. 17:32 Stv 19,16 ‡ 17:36

Orikic rukopisur ari asta stih: “Doj ominj ur lukra ām telek šā unu u fi lot, halalānt u rāmānje.” 17:36 Mt 24,40 § 17:37 Känd ominji veđi pā lešinarur kum ās una, jej ščijā kā akulo ās ominj morc. Aša toc u šči känd u vinji sudu alu Dimizov.

17:37 Job 39,30 \* 18:6 Ku alćilje vorbi: “Asta sudac are nepavedan, ali ujtācāvā šje jāl u odlučilit!” † 18:17 Dimizov zahtjevalešci dā la ominj sā apuši vlast dā la Dimizov ku pouzdanje šā ku poniznost. Ku alćilje vorbi: “Šjinji god gāndešci sā tunji ām kraljevstvo alu Dimizov trābā sā apuši ku pouzdanje šā ku poniznost ka kupilu.”

<sup>17</sup> Anume, ju vā zāk: ‘Kā kari gođe no fi ka kupiji mišj ponizni nor puče sã tunji ăm kraljevstva alu Dimizov.’”†

*Teško aj alu gãzdašj sã tunji ăm kraljevstvo alu Dimizov*

(Mt 19,1-30; Mk 10,17-31)

<sup>18</sup> Are unu vladar akulo kari u ăntribat pã Isus: “Bun Učitelju, šje trãbã sã fak sã kapãt kust dã erikeš?”

<sup>19</sup> Ju zãs Isus aluj: “Adãšje mã cem pã minji bun?‡ Njime nuj bun čar unu Dimizov.

<sup>20</sup> Zapovjedurlje alu Dimizov šcijã: ‘Nu fã preljub’, ‘Nu amurã’, ‘Nu fura’, ‘Nu svedočuli ăm mišjunã’, ‘Poštivãleščic pã tatusu šã pã mumãta.’”

<sup>21</sup> Jãl zãs: “Da šã asta am pãzãt dãm tãnjireme ame.”

<sup>22</sup> Kãnd u auzãt Isus aje, jãl ju zãs: “Ali ac ibizešci una stvarã: dući šã vindic kutotu šje aj, ămparcã banji alu sãrašj, šã tu vi ave gãzdãšijã ăm nor. Atunšje hajd šã sljedileščimã pã minji.”

<sup>23</sup> Ali kãnd u auzãt aje, tari su ăntristat kã jãl are gãzduk šã nu gãnde kutotu sã vãndã.

<sup>24</sup> Kãnd u vãzut Isus kitã dã tari su razočaralit, jãl u zãs: “Kitã dã grov aj dã eje kari ăs gãzdašj sã tunji ăm kraljevstva alu Dimizov!”

<sup>25</sup> Maj ušuri aj alu devi sã tunji pãm urečilje dã ak, dã kitã alu gãzduk sã tunji ăm kraljevstva alu Dimizov.”

<sup>26</sup> Hej šje punje ureći ur zãs pã aje: “Šinji atunšje poći fi spasalit?”§

<sup>27</sup> Isus u ăntors vorba: “Šje aj nemoguće alu om, aj moguće alu Dimizov.”

<sup>28</sup> Atunšje Petar u zãs: “Benji noj anj lãsat kutotu, šã čanj sljedilit pã činji.”

<sup>29</sup> Isus u ăntors u alor vorba: “Anume, ju vã zãk, kã šinji gođe ăs lasã kasaš, ili pã bãšãcaš, ili pã fraciš, ili pã mumãsa šã pã tatusu, ili kupijiš pãntru kraljevstva alu Dimizov,

<sup>30</sup> a sã nu kapići dã aje maj mult ăm asta kust dã kit ave, a u kãpãta pã altu svet kari vinji kustu dã erikeš.”

*Isus jarã spunje dã morče aluj*

<sup>31</sup> Isus u čimat pã dvanaest apostolur la jãl, šã u zãs: “Punjec ureći, noj mãrženj ăm Jeruzalem šã kutotu akulo šje u fost skris dã la prorõš ăm kenvija svãntã dã minji, Fišjoru Omuluj a aje su dogoduli:

‡ **18:19** bun Isus postavale vorba sã vadã dakã omu are bunã razumijevanje dã identitetu alu Isus, dakã Isus aj Dimizov. Dakã omu ăl prihvatalešci ka pã Dimizov atunšje jãl u prihvatali pozivu alu Isus sã vãndã kutotu šje ari šã sã ăl sljedilaskã.

**18:20** Izl 20,12-16; Pnz 5,16-20 § **18:26** Židovi gãnde kã ala om are gãzduk daje kã Dimizov lu blagoslovilit daje kã ala om are pravedan. Jej gãnde kã ominj sãrašj nus pravedni. Atunšje kãnd ominji punje ureći la Isus, jej ur zãs kã aj nemoguće omu gãzduk sã tunji ăm kraljevstvo alu Dimizov, jej gãnde kã ominji sãrašj nu poći sã sã nadalaskã kã Dimizov lju spasali kãnd u fi sudu. \* **18:38** Ili “Isus are potomku alu David, kralju dã Izrael. Fišjoru alu David are numilje dã Mesija.”

\* **19:7** Židovi mrzãle pã poreznici šã jej gãnde kã njiš una osobã nu trãbã sã sã družulaskã una.

<sup>32</sup> Jej mu predali ăm mãnjilje alu ominj kari nus Židovi šã dãm minji šor fašji šuf, uj fi bãtut, jej mu skipa,

<sup>33</sup> šã dã pã šje uj fi bičevãlit šã uj fi amurãt, ali dã pã aje ju uj uskrsnuli treća zuva.”

<sup>34</sup> Učenicu nu šcije njimik dã asta. Elje vorbi ljur fost askunšã, šã jej nor prišjiput njimika šje sã ăngãnde Isus.

*Isus ozdravalit pã orb om dã apropi ăm Jerihon*

<sup>35</sup> Kum ăs re apropi ăm Jerihon, šjeva ka omu orb šãde pã drik ăs kulduže.

<sup>36</sup> Kãnd omu orb u auzãt kã gãrmadã trešji pã akulo, jãl su ăntribat šje aj aje.

<sup>37</sup> Aša jur spus kã Isus dãm Nazaret u trikut pã akulo.

<sup>38</sup> Pã aje u mužjit: “Isuse Fišjoru alu David,\* mã arog la činji aj milã dã minji!”

<sup>39</sup> Lume kari umblã ăm nenci aj zãšje sã takã, ali jãl su apukat šã maj tari sã mužjaskã la jãl: “O Fišjoru alu David aj milã dã minji!”

<sup>40</sup> Atunšje Isus u stat šã u dat zapovjed sã ăl adukã la jãl. Jãl lu ăntribat:

<sup>41</sup> “Šje gãndešc sã fak pãntru činji?”

Šã jãl u ăntors vorba: “O Domnu, ju gãndesk sã vãd!”

<sup>42</sup> Isus ju zãs: “Ujtãci! Ănkričala ata cu ozdravalitã.”

<sup>43</sup> Šã jãl odma u kãpãtat sã vadã. Šã lu sljedilit pã Isus, šã slavale pã Dimizov. Šã totã lume kari ur vãzut dãde slavã alu Dimizov.

## 19

*Zakej sã ănkãješci*

<sup>1</sup> Isus u vinjit ăm Jerihon šã u trikut ăm ala varuš.

<sup>2</sup> Šã akulo are om šje sã čima Zakej. Jãl are glavni poreznik, šã are gãzduk.

<sup>3</sup> Jãl ănšjãrka sã vadã pã Isus šã sã saz-nalaskã šjinji aj jãl. Ali nu ăl puče sã ăl vadã akulo asre mulc ominj daje kã jãl are niskã om.

<sup>4</sup> Dãm ala rãnd jãl u aljãrgat ăm nenci šã su urkat pã ljemn dã divlja smokvã ăm nadã kã lu viđe daje kã Isus vinje pã aje kalje.

<sup>5</sup> Kãnd u vinjit Isus pã lokula, jãl su ujtat sus šã lu vãzut pã jãl, šã ju zãs: “Zakej, pãfriš haj žjos, kã ju trãbã astãš sã vju la činji akasã.”

<sup>6</sup> Šã jãl su ăngribit sã vijã žjos šã lu apukat ku fãlušãjã.

7 Känd ur vāzut lume aje, jej toc gumunje: "Jāl u meržji la om kari āj grešnik!"\*

8 Zakej su skulat šā u zās: "Domnu, ujtāci! Ju dov žāmātači dām gāzdāšije ame alu sārašj. Šā dakā am ānšjālit pā šjinjiva, āntork patru rāndur majmult."

9 Isus ju zās aluj: "Astās spasenje u vinjit la asta kasa,† kā šā asta āj fišjoru alu Abraham.‡

10 Kā ju Fišjoru alu Omuluj am vinjit sā kotā šā sā spasalaskā pā ominj kari u fost pirdut."§

*Slugurlje alu Dimizov ar trābuji sā rāmāji vjerni*

(Mt 25,14-30)

11 Mulc ominj ur auzāt elje vorbi, kum are dapropi dā Jeruzalem, šā ominji sā gānde kā kraljevstva alu Dimizov odma su apuka.\* Isus daje su apukat sā lji spuji maj una usporedbā.

12 Jāl u zās: "Unu gāzduk om su gātat sā mergā ām dāparci pāmānt sā kapīci kraljevstva šā atunšje sā sā āntorkā.

13 Jāl u čimat pā zešji (10) slugur, šā lju dat pola kila dā aržjint†,‡ šā u zās: 'Fāšjec korist aje pān šje nu mā āntork.'

14 Ali ominji dām lokula aluj āl māržāle, šā u mānat pā predstavnišj dā pā jāl sā zākā: 'Noj nu gādenj asta om sā nji fijā kralj.'

15 Ali jāl su āntors ku autoritēt dā kralj šā u dat zapovjed sā āj adukā pā slugurljelje alu kari u dat banj sā vijā dādānenči sā de izvještaj šje ur fākut ku banjī.

16 Elši sluga kari u vinjit, u zās: 'Domnu, banjī atej mu adus dā zešji (10) majmult.'

17 Šā jāl u zās aluj: 'Māndru! Tu ješc bun sluga. Daje kā are vjeran ku mik, aku aj autoritēt pā zešji (10) varušur.'

18 Altu om u vinjit, šā u zās: 'Domnu, banjī atej su rādikat dā šinšj (5) rāndur.'

19 Šā jāl u zās isto astuje: 'Ju cuj da autoritēt pā šinšj (5) varušur.'

20 Šā treci (3) u zās: 'Domnu, ajišje āj banjī atej, ju am pāzāt pāntru činji, am pus ām maramicā.

21 Mijā mi are frikā dā činji daje ka ješc strog om: Tu jej šje naj ulagalit šā akuljež šje naj sāmānat.'

22 Šā u zās kralju ām ānturšjalā dā vorba: 'Dām gura ata cuj suduli, njiš korist sluga! Tu ščijej kā mes om strog, šā jov šje naj amnjov, šā akuljeg šje nam sāmānat.§

23 Atunšje adišje naj pus banjī ām bankā? Sā vi putut šjeri banjī ku kamaturlje kānd maš āntoršji.'

24 Atunšje kralju u zās alu hej šje stāce akulo: 'Loc banjī dā la jāl šā dādecāl alu ala kari ari zešji (10).'

25 Jej ur zās: 'Ali Domnu, jāl mar ari šinšj (5) kilā dā aržjint!'

26 Ju vā zāk: Kari ari u ave majmult, a heje kari nari čak šā haj pucān šje ari u fi lot dā la jāl.\*

27 A alu dužmanji amej kari nu gānde sā fjuv kralju alor, adušjecālji ajišje šā amurācālji ām oči amej!''

*Isus tunā ām Jeruzalem ka Kralju*

(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Iv 12,12-19)

28 Kānd Isus u spus usporedbe, u mers maj pā dāparci pā kalje dā Jeruzalem.

29 Kānd Isus vinje mar apropi dā lok ām Betfaga šā Betanija la planina dā maslinur, jāl u mānat pā doju učenicur aluj ām nenči.

30 Jāl u zās: "Dušjec ām sat ām nenči. Kum vinjec ām lok, voj vic afla pā magar pā kari njime no šāzut.† Dāzljigācāl šā adušjecāl la minji.

31 Dakā vu āntriba šjinjiva: 'Adišje āl dāzljež?', numa zāj: 'Alu Domnu āj trābā.'

32 Šā kari u fost mānatā ur aflat točno kum jāl u zās.

33 Čak šā kānd dāzljiga pā magar, gazdurlje u āntribat: "Adišje dāzljigāc?"

34 Šā ānturšjala dā vorba are: "Alu Domnu āj trābā."

35 Šā lu dus la Isus šā ur pus haljinurlje alor pā magar šā u pus pā Isus sus pā jāl sā šadā.

36 Kum māržje jāl ām nenči, lume punje haljinurlje alor pā driku hundi prušule sā de čast alu Isus.

37 Šā baš kum vinje jāl apropi dā varuš hundi planina dā maslinur sā slābođi žjos, toc učenicu aluj sur apukat sā kānci ām mari fālušājā, šā dām tot graju slavale pā Dimizov dā kutotu mari čudur šje ur vāzut.

† 19:9 spasenje u vinjit la asta kasa Ku alčilje vorbi: "Dimizov u spasalit pā ominj kari kustā ām asta kasā." ‡ 19:9

asta āj fišjoru alu Abraham Ku alčilje vorbi: "om kari ari vjerā ka kum ave Abraham." § 19:10 kari u fost pirdut Asta značalešči: "ominj kari u fužjit dā la Dimizov daje kā ur grešilit." \* 19:11 kraljevstva alu Dimizov odma su apuka Židovi ānkride kā Mesija u uspostavali kraljevstvo odmah kānd u vinji ām Jeruzalem. Ku alčilje vorbi: "Isus odmah su apuka sā vladalaskā ām kraljevstva alu Dimizov."

† 19:13 ‡ 19:13 pola kila dā aržjint "mina". Una mina are 600 grama, najvjerajatnije aržjint. Tota mina are ka plata dā 100 zālji, aje šje ominji as re pālic dā patru (4) lunj, daje 10 mina ar fi tri aj dā platā. § 19:22 šā jov šje naj amnjov, šā akuljeg šje nam sāmānat. Asta are numa izrekā. Osoba kari je dām bankā kutotu ili akulježji šje alci samānā āj metafora dā alci kari sā koristilešči ku benjilje alor šje alci tari u lukrat. \* 19:26

Ku alčilje vorbi: "Toc kari koristilešči benjilje šje ari, ju fu dat maj mult, šā dā la om kari nu koristilešči benjilje šje ari alor ju su lo šje ari." † 19:30 pā kari njime no šāzut Numa Životinjurlje kari nikad nu asre korištenā dā lukru ar fi benji alu Dimizov ili alu Kralj, (vejs Br 19,2; Pnz 21,3; 1 Sam 6,7).

38 Jej mužje:  
"Blagoslovulit sã fiãã  
kralj kari vinji ãm numilje alu Domnu!  
Putuljalã ãm nor,  
sã slava alu Dimizov!"

39 Orkic dã farizej ãm gãrmaãã jur zãs:  
"Uãitelju, zãlji alu uãenici atej sã nu svitaskã  
aje."

40 A Isus lju zãs: "Dakã jej ur tãšje, petrilje  
sur apuka sã mužjaskã ãm slavã."

### Isus plãnži pã Jeruzalem

41 Kãnd u vinjit Isus maj apropi la varuř su  
apukat sã plãngã pã jej dasupra.

42 Atunšje jãl u zãs: "Sã vi řcut numa äřtãř  
řje aduřji putuljala ata!<sup>1</sup> Aku äj askunsã dã  
la oãi atej."

43 Daje kã vinji vreme kãnd duřmanji atej  
ur riãika falur pãlãngã ãinji, jej ãur opkululi  
řã ãur ãnkuje dãm totã parãe.

44 řã jej ãur uniřtãli pã ãinji do kraja řã  
kutotu řje kustã akulo řã nu maj rãmãnje  
ãm ãinji njiř una petrã pã alta petrã, kutotu  
pãntu aje kã nu aj prepoznulit vreme kãnd  
Dimizov u vinjit la ãinji."<sup>ř</sup>

### Isus mãnã afarã dãm Hram pã ominj kari vinãi

(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)

45 Isus u mers ãm Hram, řã su apukat sã lji  
mãji afarã pã eje kari vinãe řã kumpãra ãm  
nontru.

46 Jãl u zãs alor: "Skris äj ãm svãntã ken-  
vija: 'Kasa ame u fi kasa dã aruguminc'i' ali  
voj ac fãkut 'řpiljã dã pljãckař!'"<sup>\*2</sup>

47 Dã zuva Isus ãnvãca ãm Hram, a mar  
popur řã uãitelji dã zakonu alu Mojsije řã  
alci voãur kari as re židovur planãrze sã ãl  
amori pã jãl.

48 Ali jej nor aflat njimika kum ar fařji aje,  
daje kã lume sã cãnje apropi dã jãl, řã punje  
tari ureãi la vorbilje aluj.

## 20

### Isus ari vlast dã la Dimizov (Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

1 Mar popur, uãitelji dã zakonu alu Mojsije  
řã alci voãur kari as re židovur u vinjit la  
Isus ãm una zã kãnd ãnvãca pã lumã ãm Hram  
řã propovjedale Hir fãlos.

2 Jej lor ãntribat pã jãl: "Pã alu řinji au-  
toritet fařj stvarurljeřãe? řinji cu dat asta  
autoritet?"

3 Jãl u zãs: "Lasãcãmã pã minji sã vã äntreb  
una stvar řã äj dã voj sã ãm änturřec vorba:

4 Anume Dimizov u zãs alu Ivan sã  
buãuzaskã pã ominj, ili ominji u zãs aje sã  
fakã?"

5 Jej ur svãtit una ku alt řã zãřje: "Dãkã  
anj zãřji 'dã la Dimizov', u äntriba: 'Adãřje  
atunšje nu ãnkriãec?"

6 Ali dãkã anj zãřji noj: 'Dã la ominj', totã  
lume u vãrlji petri pã noj sã nji amori. Kã jej  
ãř uvjerilic kã Ivan are prorok."

7 Ařa jej u äntors vorba kã jej nu řãije dã  
hundi u vinjit autoritet sã buãuzaskã.

8 řã Isus u zãs: "Njiř ju nu vuj spunji ku alu  
řinji autoritet fak stvarurljeřãe."

### Isus fařji usporedbã ku židovski voãur ku rej vinogradur

(Mt 21,33-46; Mk 12,1-12)

9 Isus su apukat sã spujã usporedbã alu  
lume: "Are unu om kari u sãmãnat vinograd  
řã u lãsat ãm najam vinogradu alu řjeva ka  
ominji, řã jãl atunšje u fužit dãm pãmãntula  
pã maj lungã vremi.

10 Kãnd u vinjit vreme, jãl u mãnat pã sluga  
la ominj ãm vinograd sã äj ãe parãe aluj dãm  
plodur kari jej duguvule aluj, ali ominji lor  
bãtut řã lor mãnat ku mãnjilje golji.

11 Atunšje u mãnat pã altu sluga ali řã pã  
jãl lor bãtut, vřeããlit řã lor mãnat ku mãnjilje  
golji.

12 Jãl u äñřjirkat sã mãji pã treãi sluga, ali  
řã pã jãl lor ranalit řã lor arukãnt.

13 Gazda dã vinograd u zãs pã aje: 'řje sã  
fak? Ju uj mãna pã fiřjoru amnoj plãkut.  
Dar kãnd lu viãe pã jãl, pãlãngã jãl ur ave  
respekt.'

14 Ali ominjije kãnd lor vãzut sur ligizit  
ãntri jej: 'Jãl äj nasljednik. Hajc sã ãl  
amurãnj ařa nasljedstva aluj sã nji rãmãji  
anovã.'

15 Atunšje lor dus afarã dãm vinograd řã  
lor amurãt.

Aku řje u fařji gazda dã vinograd?"

16 Jãl u vinji řã u uniřtãli pã ominjije. řã u  
da ãm najam vinogradu alu alci."

Kãnd u auzãt jej aje kum ominji urãt sã  
ponařaleřci, jej ur zãs: "Nu ãe Dimizov!"

17 Jãl su ujtat pã jej, řã u zãs: "Skris äj  
svãntã kenvija:

'Petrã kari graditelji u vãrljit ändãrãt  
u fost aku petrã zaglavnã?'

řje znaãaleřci asta?"

**19:38** Ps 118,25-26; 148,1    **ř** **19:42** Isus aratã tuga aluj daje kã ominji ãm Jeruzalem ur propustilit prilika alor sã fiãã pomireni ku Dimizov.    **ř** **19:44** Eřãe stihovur opisileřci opsadã hundi kãtãnjilje u opkolulit varuřu kari ar falur. Kãnd kãtãnjilje u opkoluli, ominji nu poãi sã mergã afarã řã njime nu poãi sã lji ažuãi. Isus řãije aje kã su dogoduli alu Jeruzalem ãm buduãnost. 70. god. dã pã Krist, kãtãnjilje dã Rim u opkolulit Jeruzalem řã akulo u amurãt pã mulc ominj    **19:46** Iz 56,7    **19:46** Jr 7,11    \* **19:46** Isus u fãkut dã njimik pã prodavaã daje kã jej ur uniřtãvalit svrha dã Hramu alu Dimizov. Dimizov gãnde ominji sã sã arogã ãm Hramu aluj, ali prodavaãi aje koristile ka pã plac. Jej varale pã ominj daje kã lji naplatale maj mult dã rãnd dã řrtvã    **20:17** Ps 118,22

18 Toc kari kađi pã petre u fi zdrubit pã dãrãbelji, šã toc pã kari kađi u fi zdrubic.”

19 Učitelji dã zakonu alu Mojsije šã mar popur ur ãnšjirkat sã pujã mãnjlje pã jãl ãm ala šas ali alor lji frikã dã lumi. Jej ur prišjiput kã jãl u spus dã asta usporedbã protiv dã jej.

*Popi ãnšjarkã sã prevaralaskã pã Isus kãnd ăl ãntriba dã porez (Mt 22,15-22; Mk 12,13-17)*

20 Popi šã alci vođur ăl pratale pã Isus šã or mãnãt pã špijunj, ominj kari trišje ka ominj đirepc kari ar trãbuji sã ăl optužulaskã pã Isus ãm šjeva šje ar zãšji krivo aša sã ăl adukã pã Isus ãm mãnjlje dã upravitelj alu Rim.

21 Aša lor ãntribat pã jãl: “Učitelju, noj ščijenj kã aje šje zãšj šã ãnvec aj točno, šã kã nu arec njiš šefãlj parci, ali tu ãnvacã anume kalje lu Dimizov.

22 Aku aj benji dã noj židovur sã plãčenj porez lu car ili nu?”\*

23 Isus u šhvatalit kum jej as re lukavi šã lju zãs alor:

24 “Arãtam banji ku kari plãčešc porezu.† Aku alu šjinji aj ubrazu šã numilje sus?”

Jej ur zãs: “Alu car.”

25 “Atunšje plãčec alu car šje aj pripadalešci lu car šã dãdec lu Dimizov šje pripadalešci alu Dimizov!”

26 Jej nu puće sã aflji njimika rov ãm svatu aluj ãntri toc lumi, šã jej asre ãmirac la ãntrušjala dã vorba aluj, šã u tãkut.

*Saducejji ãntrabã pã Isus dã uskrnuće*

*(Mt 22,23-33; Mk 12,18-27)*

27 Aku orikic saduceji‡ kari zãšji kã njime nu su skula dãm morc ur vinjit la jãl, ku trik ãntribalã:

28 Jej ur zãs: “Učitelju, Mojsije u pus žos zakon pãntru noj kã dakã fračisu omuluj ar muri šã lasã pã bãšãcaš fãr dã kupij, atunšje fračisu aluj trãbã sã u ãmirići šã sã rãđišji familija pãntru fračisu mort.Š

29 Undatã asre šãpci. Elši u lot bãšãcã šã u murit fãr dã kupij.

30 Šã drugi u lotu pã je, šã jãl u murit fãr dã kupij.

31 Šã treći u lotu pã je. Maj toc šãpci ur lotu šã ur murit, šã njiš unu no avut kupij ku je.

32 Pã zadnji šã mujere u murit.

\* **20:22** Jej sã nadale kã Isus u zãšje “da ili nu”. Dakã u zãšji “da”, atunšje Židovi ar fi mirgiš pã jãl kã lji zãšji sã plãčãškã porez la alci kari ãs pã vlast. Dakã zãšji “nu” atunšje vjerski vođur ar puće sã zãkã alu Rimljani kã Isus ãnvacã sã kršãlãškã zakonu alu Rim. † **20:24** Ƃm original skrijã: “denar”. ‡ **20:27** saduceji grupa dã Židov kari ãs vjernici šã političari jej numa prihvatalešci elši šinšj kenvijur dãm stari zavjet šã jej nur ãnkrizut ãm kust dã pã morci. **20:28** Pnz 25,5-6

Š **20:28** Ƃm original skrijã: “rãdika familijã pãntru fračisu aluj.” **20:37** Izl 3,6 \* **20:38** Daje kã ešce ominj ur murit fizički, jej trãbã sã fijã duhovno ãm kust. Ku alčilje vorbi: “Dimizov alu eje lu kari duhu alor kustã, makar kã tela alor ur murit daje kã duhu alor kustã ãm prisutnostu alu Dimizov.” **20:43** Ps 110,1 † **20:44** Daje kã David u čimat pã Mesija kã aj Domnu aluj, aje značãlešci kã Krist aj maj mari dã kit David šã nuj numa potomku alu David.

33 Aku lu šjinji u fi bãšãce kãnd or uskrsnuli morci? Ƃngãndešćici kã toc šãpci ur avutu dã bãšãcã.”

34 Isus u ãntors vorba alor: “Ƃm asta svet lume sã ãmiritã šã sã ãnSORã.

35 Ali eje kari ur fost smatralic vredni sã uskrsnulaskã dãm morc njiš nu su ãnSura, njiš nu sã ãmiritã.

36 Šã jej nu poći maj mult nikad sã mori, kã jej ãs kupiji alu Dimizov daje kã ãs riđikac dãm morc. Jej ãs ka andeji.

37 Atunšje dã uskrnuće šã Mojsije u arãtat aje ãm svedoçulala aluj dã grmu šje arde. Akulo jãl čamã pã Domnu alu Dimizovu lu Abraham, Dimizovu lu Izak, šã Dimizovu lu Jakov, multã dobã dã pã šje jej ur murit.

38 Anume, Dimizov nuj Dimizovu alu hej morc, mar alu hej kari kustã, kãnd toc kustã pãntru jãl.\*

39 Šjeva ka učitelji dã zakonu alu Mojsije u priznalit: “Učitelju, tu aj svitit benji!”

40 Dã pã aje jej nu sor maj ãnđurat sã ăl ãnšjeršji ku ãntribalur.

*Mesija aj maj mari dã kit Car David*

*(Mt 22,41-46; Mk 12,35-37)*

41 Isus u ãntribat: “Šje gãndešci jej kum svitešci dã Mesija kã aj numa Fišjoru lu Car David?

42 David dã jãl sãngur ãm kenvije dã Psalmur zãšji:

‘Domnu u zãs alu Domnu amnjov:

Šãz pã desna parçe ame.

43 Šã ju uj vãrlji pã dužmanji atej dãsuj pišjorilje ateljji.’

44 David jasno ăl čamã: ‘Domnu’, atunšje kum poći jãl sã aj fijã fišjor?’†

*Isus upozoravalešci pã učenici aluj sã sã pãzaskã dã učitelji dã zakonu alu Mojsije (Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)*

45 Isus svite lu učenici aluj a totã lume punje ureći.

46 Jãl u zãs: “Je sama dã učitelji dã zakon alu Mojsije. Jej uživalešci sã sã šetalaskã ãm haljinur lunž šã sã fijã pozdravalic ku poštovanje ãm varuš pã trgur šã jej plašji sã šadã lokurlje časni ãm sinagogur šã pã nuntur.

47 Jej pljačkalješci pã udovicur ãm kãšãlje alor, kãnd fašji lunž aruguminći dã predstavã. Ali jej ur kãpãta maj gre kaznã.”

## 21

*Udovica dă kutotu ŝje ari alu Dimizov  
(Mk 12,41-44)*

<sup>1</sup> Kum su ujtat ăm sus Isus u vâzut pã ominj gãzdaŝj kum bagã banj ăm ŝkatulã kari are ăm Hram.

<sup>2</sup> Jãl u vâzutu isto aŝa pã mujere vãdojã kum u pus ăm nontru doj miŝj banj dãm aržjint.

<sup>3</sup> Isus u zãs: "Ju vã zãk anume, kã asta sãrakã vãdojã anume u dat maj mult dãm toc jej.

<sup>4</sup> Adiŝje? Daje kã toc alci or dat dobrovoljni prilog lu Dimizov dãm aje ŝje ave mult kãnd mujere u dat dãm sãrãŝijã ŝã kutotu ŝje ave dã kust."

*Znakur dã ănturŝjala lu Krist  
(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)*

<sup>5</sup> Kãnd učenici svite dã Hram, ŝã zãŝje kã ave mândri mar petri, ŝã are ukrasalit ku ukrasur kari ur dat ominji alu Dimizov, Isus u zãs:

<sup>6</sup> "A dã eŝce stvarur la ŝje vã ujtãc aku, zuva u vinji, kãnd njiŝ una petrã no rãmãnje ajiŝe una pã alta. Jelji ur fi toçi vãrljiçi zos."

<sup>7</sup> Jej lor ăntribat pã jãl: "Učitelju kãnd u fi aje? Ŝã ŝefãlj znakuvur ur fi kari ur zãŝji kãnd u fi?"

<sup>8</sup> Jãl u zãs: "Ujtãcãvã sã nu fijec zãbunjic. Multã lumi ur vinji ăm numilje amnjov ŝã ur zãŝji: 'Ju mes Mesija', ŝã 'Vreme aj apropi.' Ali nu bãgãc sama la jej.

<sup>9</sup> Ŝã kãnd auzãc dã tabãrur ŝã dã nemirur nu fijec frikoŝ, kã eŝce dogadãjur trãbã sã fijã elŝi ali kraj no vinji aŝa pã friŝ."

<sup>10</sup> Jãl isto aŝa lju zãs: "Nacija sur boruli protiv dã nacija, ŝã kraljevstva protiv dã kraljevstva.

<sup>11</sup> Ŝã u fi potresur pã različitã lokur isto ka ŝã fome ŝã kugur. Ŝã pã nor ur fi frikoŝi stvarur dã vãzut ŝã urãci znakur.

<sup>12</sup> Ali majnti dã ŝje u fi kutotu asta, ŝã vor apuka. Jej vur aduŝji ăm sinagogur la sud ŝã vor bãga ăm čemicur. Jej vur trãje la kraljur ŝã la alci vladar daje kã ŝcec učenici ameji.

<sup>13</sup> Kutotu asta vu da ŝansã sã svedočulec.

<sup>14</sup> Ali nu vã brigalec ŝje ac zãŝji ăm nençi dã obranã.

<sup>15</sup> Kã ju voj da ăm vreme firi ŝã mãrduljijã ăm aje merã dã njime no puće sã ŝã obranalaskã dã aje, ili sã sã batã protiv dã aje.

<sup>16</sup> Ŝã voj vic fi izdalic, da čak ŝã dã la roditelji avoŝtri ŝã dã la frac ŝã dã la njam, urtaŝj, ŝã orikic dãm voj ur fi amurãc.

<sup>17</sup> Toc vor mãrzãli daje kã ŝcec učenici ameji.

<sup>18</sup> Tot njiŝ unu pãr\* dã pã kapičilje avoŝtri nu vu piri.

<sup>19</sup> Ŝã dãkã nu odustanalec vic kãpãta kust dã erikeŝ."

*Proroŝtvo dã uniŝtenje dã Jeruzalem  
(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)*

<sup>20</sup> Isus spunje: "Voj vic vide Jeruzalem opkolulit dã kãtãn, atunŝje voj ac ŝci kã u fi uniŝten.

<sup>21</sup> Atunŝje eje ăm regija Judeja trãbã sã skepi ăm planinur, eje kari kustã ăm varuŝ trãbã sã fugã dã akulo ŝã heje pãm satur sã nu mergã ăm varuŝ.

<sup>22</sup> Kã ăm elje zãlji dã oŝvetã kutotu stvarurlje dãm Kenvija svãntã sur umplje.

<sup>23</sup> Jao alu elje kari ăs gãrjonji ili rãnjeŝci pã cãcã kupij ăm zãljilje kã bjeda ŝã mirgu protiv dã eje ominj u fi mari!

<sup>24</sup> Orikic ur muri pã ŝpica dã mač ŝã ostali ur fi zarobulic ănrã mulçi nacijur. Jeruzalem u fi kãlkat dã la ominji kari nus židovi pãn ŝje nu lji treŝji vreme dã vladalalã."

*Isus sviteŝci kum su ăntorŝji napoj pã pãmãnt*

*(Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)*

<sup>25</sup> Isus spunje: "Akulo ur fi znakur, pã sori, lunã ŝã pã ŝcevilje, ŝã ominji pã pãmãnt ur fi ăm mari nevoljur, dã graju mari dã valovur.

<sup>26</sup> Suflijcilje ominjilor lu lãsa dã frikã dã ha ŝje tek u vinji pã svet kã silurlje dãm nor sur zdrãnŝjina.

<sup>27</sup> Ŝã atunŝje jej ur svedočuli kã ju am vinjit Fiŝjoru Omuluj pã oblak ku mari pučeri ŝã ku slavã.

<sup>28</sup> Kãnd u fi asta ujtãcãvã sus ŝã rãdikac kapičilje kã Dimizov vinji sã vã oslobudulaskã."

*Usporedbã dã ljemnu dã smokvã  
(Mt 24,32; Mk 13,28)*

<sup>29</sup> Isus lju spus usporedbã: "Bãgãc sama la ljemnu dã smokvã, ŝã alcilje ljemnji!

<sup>30</sup> Kip sã punji listur, voj viđec kã vara aj apropi.

<sup>31</sup> Isto aŝa kãnd vi vide asta kã u fi voj ac ŝci kã kraljevstva lu Dimizov aj apropi.

\* 21:18 unu pãr Isus sviteŝci dã maj mik dio la aje osobã. Jãl sviteŝci kã ăntragã osoba nu u propadali. Isus mar spunje kã orikic ur fi amurãc, a ŝjinjiva priŝjepi kã duhovno alor nu lju fi njimika. 21:24 Iz 63,18; Dn 8,13 21:27 Dn 7,13

<sup>32</sup> Anume, ju pot zăşji: asta ominj kari kustă no fuţji ândărât majnti dă ŝje kutotu asta no fi.<sup>†</sup>

<sup>33</sup> Norurlje ŝă pământu u treşji ândărât, ali vorbilje amelji nikad nor treşji.”

*Fijec spremni dă Isusov dolazak*  
(Mt 24,36-51; Mk 13,32-37)

<sup>34</sup> Isus u zăs: “Nu lâsa brigur âm sufljitic dă mănkar, buturâ ŝă brigur dă asta kust, sâ nu vâ dukă dă la Dimizov kă zuve poći sâ vijă

<sup>35</sup> dâm turdată. Kă u vinji pă toc bez obzira hundi kustăc pă pământ.

<sup>36</sup> Păzăc dâm ala rând pă toći vremilje. Ŝă arugăcăvâ sâ fijec spremni sâ skăpăc dă kutotu asta ŝje u fi, ŝă sâ pučec sâ fijec âm nenče ame la Fişjoru Omuluj făr dă frikă.”

<sup>37</sup> Âm totă ză Isus ânvăca âm Hram, ali nopče jăl fuţje afară ŝă aş făşje lok la planina dă maslinur.

<sup>38</sup> Ali dă điminjaca răkori, totă lume vinje sâ puşă ureći la jăl âm Hram.

## 22

*Juda su ligizit sâ izdălaskă pă Isus*

(Mt 26,1-5, 14-16; Mk 14,1-2, 10-11; Iv 11,45-53)

<sup>1</sup> Are apropi Pasha, kari are elşi ză dă blagdan dă pita făr dă kvas.

<sup>2</sup> Mar popur ŝă učitelji dă zakonu alu Mojsije planărze kum ar puče sâ amori pă Isus ali alor lji are frikă dă lumi.

<sup>3</sup> Atunşje Sotona u tunat âm Juda Iskariot, kari are unu dâm dvanaest (12) apostola.

<sup>4</sup> Jăl u mers ŝă su ligizit ku mar popur ŝă ku straţari dă Hram kum ar puče sâ âl izdălaskă pă Isus.

<sup>5</sup> Jej asre făloş dă aje ŝă sor ligizit ku Juda sâ âj đe banj.

<sup>6</sup> Juda su ligizit ŝă atunşje su uţtat dă pri-likă sâ âl izdălaskă pă jăl afară pă askuns făr dă lumi.

*Priprema dă Pasha*

(Mt 26,17-19; Mk 14,12-16)

<sup>7</sup> Zuva dă Pita făr dă kvas, u vinjit pă kalji birkuca pă Pashă a aje trăbuje sâ fijă žrtvovalită.

<sup>8</sup> Aşa Isus u mănăt pă Petar ŝă pă Ivan ŝă lju zăs: “Duşjec ŝă pripremilec večera dă Pashă pântru noj sâ mănăkj.”

<sup>9</sup> Jej lor ântribat pă jăl: “Hundi gândeşc sâ pripremlenj?”

<sup>10</sup> Jăl lju zăs alor: “Punjec ureći, kum vinjec âm varuş, voj ac afla pă om kari duşji mari bukal dă apă. Sljedilecăl pân la kasa hundi merţji.

<sup>11</sup> Atunşje zăşjec lu kapu dă kasă: ‘Učitelju ântrabă, Hundi âj soba âm kari pot mănka večera dă Pashă ku učenicici amej?’

<sup>12</sup> Jăl cu arăta atunşje soba sus pă kat mari ŝă opremilită ku kutotu. Făşjec pripremlenje akulo.”

<sup>13</sup> Aşa jej ur mers ŝă ur aflat stvarurlje kum Isus lJOR zăs, ŝă jej ur făkut priprema dă večera pă Pashă.

*Zadnja večera lu Domn*

(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Iv 13,21-30; I Kor 11,23-25)

<sup>14</sup> Kând u vinjit vreme sâ mănăşji una, Isus ŝu lot lok la masă, ŝă ku jăl asre dvanaest (12) apostolur.

<sup>15</sup> Jăl u zăs: “Ju am avut mari vojă sâ am večera dă Pashă ku voj majnti dă ŝje uj patali ku morče.

<sup>16</sup> Ju vâ zăk kă nikad maj mult nu uj mănka večera dă Pasha majnti dă ŝje nu su ispunuli âm kraljevstva lu Dimizov.”\*

<sup>17</sup> Atunşje u lot kljiştaru ku vin ŝă u dat hvală alu Dimizov, ŝă u zăs: “Loc asta ŝă âmpărcăc ântri voj.

<sup>18</sup> Âm napoj, ju vâ zăk, ju noj be dă plodu dă strugur pân ŝje nu vinji kraljevstva lu Dimizov.”

<sup>19</sup> Isus u lot pita, ŝă u dat hvală alu Dimizov, u rupt âm dovă ŝă u dat la učenicici aluj ŝă u zăs: “Asta âj tela ame, kari u fost dată pântru voj. Făşjec asta âm ângândală dă minji.”

<sup>20</sup> Ŝă isto aşa dă pă mănkar, jăl u lot kljiştaru dâm kari toc ur be ŝă u zăs: “Asta kljiştar âj novi zavjet âm sânzilje amnjov, kari âj vârsat pântru voj.

<sup>21</sup> Uţtăcăvă kă izdajica ame âj la masă apropi dă minji!

<sup>†</sup> **21:32** asta ominj kari kustăÂm original skrijà: “asta generacijă”. Postojuleşci različitur načinur kum sâ prişjipenj asta redak: 1. asta generacija značaleşci pă heje kari kusta âm vreme kând Isus svite a aje značaleşci kă u fi uništenje dă Jeruzalem ŝă alci znakovur kari u aduşji la povratku alu Krist su apukat kând jej u kusta; 2. asta generacijă značaleşci alta vrstă dă ominj kari âs rej şă sâ suprotstavljaleşci lu Isus, a aje značaleşci kă uvjek u fi nevjernici kari sâ suprotstavljaleşci lu Isus pân la trenutak kând jăl su vratali pă pământ; 3. asta generacijă značaleşci “asta rasă” odnosuleşi pă židovur, ŝje značaleşci kă židovska rasa nu u prošuli majnti dă ŝje Isus su ântorşji pă pământ, ili 4. asta generacija značaleşci kă ominji u kusta pân do kraja a aje značaleşci kând su dogoduli događajur su spomenuli âm stihovur 25–26, Isus u ântorşji pă pământ kând aje generacijă u kusta. \* **22:16** Pasha u podsjetilit pă izraelski narod kum Dimizov lju izbavalit dâm ropstvo dâm Egipat kând u žrtvovalit birkă a jej u pus sânzji pă uşa alu kasa alor. Pă sličan načın, Isus u mănăt pă birka alu Dimizov ŝă ku sânzilje alu Isus sâ oslobodulaskă pă narodu alor dâm grehurlje alor. Isus âm napoj u vinji u vladali ka kralju, a atunşje vjernici ur ave mari feştă, jej ur slavali kă Dimizov lju izbavali.

22 Ju Fišjoru Omuluj uj muri kã aša are skris ãm nenci ali jao lu omula kari mu izdalit!”

23 Pã aje jej sor apukat sã sã ãntrebi una pã alt kari ar fašji aje.

*Ponizni ãs maj mari ãm kraljevstva alu Dimizov*

(Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)

24 Isto aša su apukat apostoli unu svat ãntri jej, ka šjinji ar trãbuji sã fijã maj mari ãntrã jej.

25 Aša Isus u zãs: “Kraljevi dã asta svet vladalešci ku narodu pã koristu alor sã ari pučeri pã jej, šã jej sãngur zãšji kã fašji benji.

26 Ali nu ãj aša ku voj! Lasãc pã maj mari dãm voj sã fijã hãl maj ponizni, a hãl maj bãtãrn ka sluga.

27 Aku šjinji ãj maj mari, gostu la masã ili poslužitelju kari ãj sluga? Hãl kari ãj la masã da nu? Ali ujtãci, ju mes ajišje ku voj ali ka sluga avostru.

28 Voj ac rãmas ku minji pãm ãnšjirkalurlje amelji.

29 Kum mu dat Tata amnjov kraljevstva mijã, aša isto, ju voj da avovã,

30 pravo sã mãnkãc šã sã bijec la masa ame ãm kraljevstva ame, šã sã šãdec pã prijestolje, sã sudulec pã dvanaest plemurlje dã Izrael.”

*Isus spunji alu apostolur dã kušnjur šã dã pretnjur šje vinji*

(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Iv 13,36-38)

31 Isus u zãs: “Šã tu Šimun, Šimun, punji ureci! Sotona u šjirur dopuštenje sã vã iskušulaskã ka pã pšenicã ãm sito.†

32 Ali ju mam arugat pãntru činji, dã ãnkriđala ata sã nu kadã. Šã tu trãbã sã ãmbãlurec ãm vjerã pã fraci atej kãnd vij ãm napoj la minji.”

33 Petar u zãs: “Domnje ju mes spreman sã mã duk ãm čemicã šã sã mor ku činji!”

34 Isus u ãntors vorba: “Lasã mã sã ac zãk kã kukošu no kukuruzu astãs majnti dã šje tu mi tãgãdi ãm tri rãndur kã nu mã kunošc.”

35 Isus jarã lju ãntribat: “Kãnd vam mãnat afarã fãr dã ãibularuš šã fãr dã tãšč, ili cipiliš, arec ãm šjeva ka potreba?”

Jej u zãs: “Nu.”

36 Ali jãl u svãtit: “Maj mejnkulo, dakã avec ãibularuš jec ku voj, šã isto aša šã taška šã dakã nu aj mač vindì šubac šã kumpãrã mač.‡

37 Kã sigurno trãbã sã sã ispunulaskã šje are skris dã minji, anume: “Jãl are smatralit dã zločinac”-isto šje u zãs proroci dã minji trãbã sã sã ispunulaskã.”

38 Atunšje jej ur zãs: “Ujtãci Domnje, noj avenj doj mačur.”

Jãl u ãntors vorba: “Aku ãj dãstul ku asta svat.”§

*Muka alu Isus ãm gardu dã Getsemanija*  
(Mt 26,36-46; Mk 14,32-42)

39 Isus u mers aku la Planina dã maslinur, kum ave jãl običaj sã fakã, šã učenici aluj ur vinjit ku jãl.

40 Kãnd u vinjit jãl pã lok, jãl u zãs alor: “Arugãcãvã dã aje sã nu kãdec ãm kušnjãl!”

41 Jãl su maknult ãndãrãt dã la jej aša dã parci ka kum aj vãrlji petrã, šã u kãzut pã đinuc, šã sã aruga.

42 Jãl u zãs: “Tata, dakã tu gãndešc je kljištãrusta dã patnjã dã la minji! Jarã nu fijã ame vojã mar ata fijã fãkutã!”

43 Atunšje ãndãlu dãm nor u vinjit šã lu ãmbãlurit pã jãl.

44 Kum are ãm mari mukur jãl šã maj tari sã aruga. Šã znoj u aluj su fãkut ãm kapljicur, dã sãnzi kura pã pãmãnt.\*

45 Atunšje Isus su skulat dãm aruguminci šã u mers ãm napoj la apostoli aluj. Jãl lju aflat kum sã kulka činjic dã žalji.

46 Aša jãl lju zãs: “Adãšje vã kulkãc? Skulãcãvã šã arugãcãvã sã nu kãdec ãm kušnjãl!”

*Isus ãj apukat*

(Mt 26,47-56; Mk 14,43-50; Iv 18,3-11)

47 Isus inka svite kãnd ur vinjit mulc om-inj. Jej ur vinjit dã pã jãl. Unu dãm jej are šã Juda unu dãm dvanaest (12) apostolur. Jãl u vinjit dã apropi la Isus šã lu surutat ãm ubraz.

48 Ali Isus ju zãs aluj: “Juda, izdalešc pã minji, Fišjoru alu Omuluj, ku surutala?”

49 Apostoli kãnd u vãzut šje su dogodulit jej ur ãntribat: “Domnu, sã nji bãcenj ku mačurlje?”

50 Šã ãnu dãm jej u luvit ku maču pã sluga lu popa mari, šã ju tijet urece.

51 Isus u zãs: “Dãstul, nu maj vã bãcecl!” Jãl u pus mãna pã ureci šã lu iscjelilit.

52 Atunšje Isus u zãs lu mar popur šã lu straža dã Hram, šã lu bãtãrnji kari ur vinjit afarã protiv dã jãl: “Ac vinjit ku mačur šã ku palicur ka pã buntovnik?”

† 22:31 Đavao gãnde sã lji odvojuľaskã dã la Isus ka kum seljak odvajãlešci pšenicã dã la ľjuskã. ‡ 22:36 Kãnd učenici majnti ur krenulit sã propovjedãľaskã, Isus are tari popularan a ominji ur arãtat gostoprimstvo lu heje kari propovjedale poruka alu Isus. Stvarurľje sã promjenule aku a mulc ominj su suprotstavali lu Isus a učenici trãbã sã sã pãzaskã sã fijã spremni sã sã osigurulaskã šã sã zaštitilaskã. § 22:37 Iz 53,12 ¶ 22:38 *Aku ãj dãstul ku asta svat* Asta ar puče sã fijã: 1. jej ari dovoljno mačur, ku alčilje vorbi: “aku avenj dovoljno mačur” ili 2. Isus gãndešci jej sã šce sã svitaskã dã aje kã ari mačevur: “Dãstul ãj asta svat dã mačevur”. Kãnd Isus svite kã ar trbuji sã kumpiri mačevur, jãl lji svite dã opasnost ku kari su afla. Jãl anume nu gãnde sã kumpiri jej mačevur šã sã borulaskã. \*

22:44 ãm orikic starogrčki rukopisur nu ari 43. i 44. redak.



<sup>53</sup> Nikad nac rãdikat njiš žježijtu protiv dã minji kãnd arem ku voj ãm totã kã ãm Hram. Ali aku ãj vreme avostrã šã sã vladalaskã tama.”†

*Petar tãgãdešci pã Isus*

(Mt 26,67-75; Mk 14,66-72; Iv 18,15-18, 25-27)

<sup>54</sup> Atunšje jej lor apukat pã Isus, lor dus ãndãrãt šã lor dus la kasa la maj mari popã. Petar sljedile pã dãparci.

<sup>55</sup> Fok ur fãkut ãm sredina dã udvar, šã kum šãde lume akulo, Petar u vinjit ãntri jej.

<sup>56</sup> Una tãnãrã sluškinja lu vãzut kã šãdi ãm lumina dã fok, u mucãt pã jãl tari šã u zãs dã pã aje: “Omusta are ku jãl isto.”

<sup>57</sup> Ali jãl u tãgãdit šã u zãs: “Nu, ju nu mes. Ju nu ãl kunosk pã jãl!”

<sup>58</sup> Nu mult dã pã aje altu om lu vãzut šã u zãs: “Spunji! Tu ješc unu dãm jej!”

Ali Petar u ãntors vorba: “Ju nu mes!”

<sup>59</sup> Hundiva unu šas dã pã aje altu om uporno tvrdãle: “Sigurno, asta om are ku jãl, kã jãl ãj Galilejac!”

<sup>60</sup> Ali Petar u zãs: “Ju nu šcuv dã šje svitešci!” Šã točno atunšje kãnd inka svite, kukošu u kukuruzãt.

<sup>61</sup> Domnu su ãntors šã u ujtat pã Petar. Šã vorbilje lu Domnuluj ur vinjit ãm napoj la Petar, kum u zãs jãl: “Majnti dã šje kukošu u kukuruzã astãs tu mi tãgãdi pã minji ãm tri rãndur.”

<sup>62</sup> Šã Petar u mers afarã šã plãngãnt tari.

<sup>63</sup> Ominji kari ãl pãze pã Isus ãš fãšje šjunf dãm jãl šã ãl bãce.

<sup>64</sup> Jej ur pus fljancã pã oã, ãl luve ãm ubraz šã sã akãca dã jãl: “Ajde prorokulešci! Spunji nji šjinji ãu luvit ãm ubraz?”

<sup>65</sup> Šã jej alu Isus ur zãs maj mulci urãci vorbi.

*Isus ãj la maj mari sud*

(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Iv 18,19-24)

<sup>66</sup> Dã rãkori ãm alta zã, bãtãrnji, una ku mar popur šã uãitelji dã zakonu alu Mojsije, ur adus pã Isus ãm nenãce dã sudu alor.

<sup>67</sup> Jej ur zãs: “Spunjinji dakã ješc tu Krist.”

Jãl u ãntors vorba: “Sã vã spuj nu mac ãnkreði,

<sup>68</sup> šã sã vã ãntreb pã voj dã Krist, voj nu ac ãntoršji vorba.

<sup>69</sup> Aku maj menkulo ju, Fišjoru alu Omuluj, uj fi ãm puãeri pã desna parci dã mãna lu Dimizov.”

<sup>70</sup> Šã jej toc ur zãs, “Atunšje tu ješc Fišjoru alu Dimizov?”

Šã jãl u ãntors vorba: “Da baš kum zãšjec! Ju mes!”

<sup>71</sup> Atunšje jej or zãs: “Šefãlj dokazur maj mult nji trãbujã? Noj sãngur anj auzãt dãm gura aluj!”

## 23

*Isus la Pilat kari are upravitelj šã rimljanin*

(Mt 27,11-14; Mk 15,1-5; Iv 18,28-37)

<sup>1</sup> Toc kari as re dio dã sud sor skulat šã lor adus pã Isus la Pilat.

<sup>2</sup> Šã jej sor apukat sã adukã optužbur protiv dã jãl: “Noj anj aflat kum strikã pã lumi. Jãl u zabranalit sã sã plãcãškã porezu lu Caru dã Rim. Jãl tvrdãlešci kã jãl ãj Krist Car.”

<sup>3</sup> Pilat lu ãntribat: “Ješc tu Car dã Židov?”

Isus u ãntors vorba: “Da kum aj zãs tu.”

<sup>4</sup> Pilat u zãs atunšje lu mar popur šã lu gãrmadã dã lumi, “Ju nam aflat njimika dã šje laš optužuli šã suduli.”

<sup>5</sup> Ali jej šã maj tari navalale: “Jãl bunulešci pã toc pã pãmãntu anostru.\* Su apukat šã ãnveci ãm Galileja šã u vinjit ãm Jeruzalem.”

*Isus ãm nenãce lu Car Herod*

<sup>6</sup> Kãnd u auzãt Pilat kã sã svitešci dã Galileja, jãl u ãntribat: “Aj omusta dãm loku Galileja?”

<sup>7</sup> Kum are informiran Isus pripadale alu autoritetu lu Herod, Pilat lu mãnat la Herod kari are ãm Jeruzalem atunšje.

<sup>8</sup> Herod are fãlos kã vedi pã Isus. Kã dã mult gãnde sã ãl vadã pã jãl daje kã u auzãt mult dã jãl, šã Herod sã nadale kã lu vide sã fakã ãdudur.

<sup>9</sup> Herod svite mult, ãntriba mulci, ali nu ju fost ãntorsã njiš una vorba.

<sup>10</sup> Mar popur šã uãitelji dã zakonu alu Mojsije asre isto akulo šã jej ur zãs tari mar optužbur protiv dã Isus.

<sup>11</sup> Atunšje Herod šã stražurlje aluj ãš fãšje šodã dãm Isus šã ãl fãšje bulãnd. Jej lor ãmbrãkat pã jãl ãm haljinur dã Car šã lor mãnat la Pilat.

<sup>12</sup> Šã ãm aje zã Pilat šã Herod kari asre dužmanj aku asre urtaš.

*Isus ãm napoj la Pilat*

(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Iv 18,39-19,16)

<sup>13</sup> Atunšje Pilat u ãimat una pã mar popur šã pã alci voður kari as re židovi šã pã gãrmadã dã lumi.

<sup>14</sup> Jãl lju zãs: “Voj ac adus pã omusta kã bunule pã lumi ali ju vã uvjerãlesk kã kãnd ãl ispiãem nam aflat njiš šefãlj krivicã am jãl. Jãl nu ãj duvinã njiš dã una krivicã dã šje ac optužulit.

† 22:53 vladalaskã tama Aje ãj vreme kãnd Sotona lukrã. 22:69 Ps 110,1 \* 23:5 toc pã pãmãntu anostru ãm original skrĩjã: “pãm ãntragã Judeja”. Ali ajišje sã odnosulešci pã rimska provincija “Judeja”, pã cijela domovina alu Židov.

<sup>15</sup> Njiš Herod nu aflat njimik am jål, kapu lu mánat am napoj la noj. Jål no fákut njimika sá zavredilaská kazná dá morči.

<sup>16</sup> Ju uj da sá al bičalaská benji benj šá luj slábuzá.

*Da li Pilat u slábuzá pã Isus ili pã Baraba?*

<sup>17</sup> †

<sup>18</sup> Al jej ur mužjit am grupur tari, “Ändärät ku omusta! Noj gändenj sá al slábož pã Baraba!”

<sup>19</sup> (Baraba are am čemica kã bunule pã lumi am Jeruzalem šá u amurät.)

<sup>20</sup> Pilat daje gände sá sláboda pã Isus šá aša lju svätit alor am napoj,

<sup>21</sup> Al jej tot ur mužjit maj tari: “Punjecäl pã krušji! Punjecäl pã krušji!”

<sup>22</sup> Atunšje po treći ränd, jål lju svätit alor: “Adišje? Spunjecäm šje rov u fákut omusta? Ju nu pot afla njimik rov sá zaslužulaská morči. Aša luj dá sá al bičalaská šá atunšje läsa sá fugá.”

<sup>23</sup> Al jej mužje šá maj tari, šá zahtjevale sá al puja pã krušji. Šá napokon jej ur kápätat šje gände.

<sup>24</sup> Pilat u dat zapovjed sá sá faká kazna šje ur zahtjevalit jej.

<sup>25</sup> Aša am tokmä ku zahtjevula, jål u slábuzät däm čemica pã om šje u rädikat buná šá u amurät ali jål u äntors pã Isus la jej sá al puja pã krušji.

*Pã Isus al punji pã krušji*

(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Iv 19,17-27)

<sup>26</sup> Šá kum lor dus ändärät pã Isus, jej ur apukat pã om šje sá čima Šimun, däm varušu Cirena, kari vinje akasá däm sat. Jej ur pus krušje pã jål sá duká am loku lu Isus.

<sup>27</sup> Multá lumi al sljedile pã Isus šá mujer kari plänžje šá žalale pã jål.

<sup>28</sup> Isus su äntors la jej šá lju zäs: “Mujerilje däm Jeruzalem, nu plänžjec päntru minji, mar plänžjec päntru voj šá päntru kupiji avoštri.

<sup>29</sup> Kã anume u vinji vremi<sup>‡</sup> känd ur zãšji lume, ‘Blagoslovulici äs elje kari nikad no ar avut šá injimilje kari nikad nor purtat kupij šá cãcãlje kari nikad nor avut lapci am jelji!’<sup>§</sup>

<sup>30</sup> Lume sor apuka atunšje sá zãkã lu planinur: ‘Kãdec žos pã noj!’ šá lu dalur: ‘As-tupãcãnjil!’

<sup>31</sup> Kã dakã fašji dastafelji stvarur lu ljem-nijlje verž, šje nar puče sá peci uskat?”\*

<sup>32</sup> Akulo asre isto doj alci, amãndoj kriminalci kari trãbã sã fijã pus pã krušji sã mori ku Isus una.

<sup>33</sup> Känd ur vinjit pã loku šje sã čima osu dá kap, jej lor apukat šá lor pus pã krušji, una ku doj kriminalci, unu pã desna, unu pã ljeva parče aluj.

<sup>34</sup> Šá Isus u zäs: “Tata Dimizovu amnjov, jartãlji kã jej nu šcijã šje fašji.”<sup>†</sup> Šá vojníci ur skos cockã sã sã ämperci dãm coljilje aluj äntri jej.

<sup>35</sup> Lume stãče šá sã ujta; šá vladarur asre akulo šá al rãde: “Jål u spasalit pã alci. Aku dakã äj Krist, akuljes dá la Dimizov, lasã sã sã spasalaskã sängur!”

<sup>36</sup> Kãtãnjilje isto äš fãšje šjuf dãm jål. Šá jej ur vinjit šá u ämbijet aluj ucãt.<sup>‡</sup>

<sup>37</sup> Jej ur zäs: “Dakã ješc tu Caru dá Židov, spasalešćici pã činji sängur!”

<sup>38</sup> Sus la kap are skris: “Asta äj Caru dá Židov.”

*Doj kriminalc una pã krušji ku Isus*

<sup>39</sup> Unu dãm eje kriminalc kari äs re puš pã krušji ku Isus al vredile šá jål u zäs: “Dakã ješc tu Krist, atunšje spasalešćici, šá pã noj isto!”

<sup>40</sup> Altu kriminalac lu mužjit pã elši šá u zäs: “Nu ci frikã dá Dimizov? Tãrpãlešc ista kazna ka jål.

<sup>41</sup> Tu šá ju šcenj ista pravedno kaznalci. Noj anj kápätat kazná dá lukrurlje relji, ali omusta no fákut njimika.”

<sup>42</sup> Atunšje ju zäs lu Isus: “Isuse, ängãndešćici tu dá minji känd vi vinji am kraljevstva ata.”

<sup>43</sup> Isus ju zäs am änturšjalã dá vorba: “Anume, ju äc zãk: astãš vi fi ku minji am Raj!”

*Morče lu Isus*

(Mt 27,45-56; Mk 15,33-41; Iv 19,28-30)

<sup>44</sup> Känd are hundiva dãmnjaza, are äntunjerik äntreg pãmãntu pãn am tri (3) šasur.

<sup>45</sup> Sorilje are äntunjerik, šá feringa am HramŠ su tijet pã pola.

† **23:17** Äm bãtãrnji grčki rukopisur äj: <sup>17</sup> “Jej ave obiçaj pã festival kã are obavezalit pã unu dãm zavtorenish sã slãboda afarã.” Vejs Mt 27,15; Mk 15,6. ‡ **23:29** Asta vremi u vinjit 70 aj dá pã Krist. Kãtãnjilje dá Rim u opkolulit šá uništãit Jeruzalem šá u murit pã mulc Židovur. § **23:29** Äm aje vremi kupiji am Jeruzalem ur trpãli tari urät. Atunšje ominji ur gãndi kã äj maj benji dá ominj sã nu ajvi kupij. Nuj tugã maj mari känd vejs kum kupiji alor patalešci ili mori. **23:30** Hoš 10,8

\* **23:31** Uskat ljemnu maj tari ardi dá kit verdi ljemnu. Arđala znaçalešci patalalã ili kazná. Isus are pã krušji ka verdi ljemnu daje kã jål nu zaslužulit sã ardã (sã trpãlaskã). Ominji kari u odbacalit pã Isus as re ka uskat ljemnu. Zaslužulit sã ardã (sã patalaskã) dá grehurlje alor. † **23:34** Šã Isus u zäs: “Tata Dimizovu amnjov, jartãlji kã jej nu šcijã šje fašji.” Äm orikic grčki rukopisur nuj asta skris. **23:34** Ps 22,18 ‡ **23:36** Ocãt are jeftinã buturã kari obiçni ominj bije. Vojníci fãšje šjuf dãm Isus šá äj dãde jeftinã buturã alu šjinjiva kari äj kralj. **23:36** Ps 69,21 § **23:45** feringa am Hram Asta feringã are 25 metara dá nalt šã odvajale svãnt loku dá la Hram.

<sup>46</sup> Atunšje Isus u plāns ām graj tari šā zāšje: “Tata ām mājilje atelji ju puļ duhu amnjov.” Kānd u zās Isus asta, jāl u murit.

<sup>47</sup> Kānd u vāzut asta kapetanu šje u fost, jāl u slavalit pā Dimizov kum u zās: “Omusta are sigurno pravedan!”

<sup>48</sup> Šā totā lume kari sor akuljes sā vadā kum lor punji pā krušji, kānd ur vāzut šje u fost, ur mers akasā šā āš bāče dā žalji čepturlje.

<sup>49</sup> Ali toc kari āl kunušče pā jāl una ku mujerilje kari ur vinjit ku Isus dām Galileja stāče šā sā ujta dā dāparči.

*Josip punji ām gropā pā Isus  
(Mt 27,57-61; Mk 15,42-47; Iv 19,38-42)*

<sup>50</sup> Are om šje sā čima Josip. Jāl are član dā mari sud dā židov. Bun om šā pravedan

<sup>51</sup> kari no dat pā prav la odlukurlje šje ur fākut ku Isus. Jāl are dām Arimateja, unu varuš la Judeja šā are dām unu kari aščipta sā vijā kraljevstvo lu Dimizov.

<sup>52</sup> Omusta u mers la Pilat šā lu āntribat dakā poči kāpāta tela lu Isus.

<sup>53</sup> Josip u lot žos pā Isus dā pā krušji šā lu ānvālit ām plahtā. Šā lu pus ām gropā šje are sklesalit dām petrā ām kari inka njime no fost āngrupatā.

<sup>54</sup> Zuva dā pripre mā are šā zuva dā sāmbāta vinje.

<sup>55</sup> Mujerilje kari ur vinjit ku Isus dām Galileja isto āl sljedile. Jelji ur vāzut grupa, šā kum are tela aluj postavalitā.

<sup>56</sup> Aša ur mers ām napoj šā ur pripremit uloj šā parfemur sā ungā tela alu Isus, ali pā zuva dā sāmbāta jej sā odmarale dā pā zapovjed alu Mojsije.

## 24

*Isus nuļ maj mult ām gropā  
(Mt 28,1-10; Mk 16,1-8; Iv 20,1-9)*

<sup>1</sup> Elši zuva dā sāptāmānā, are duminjika, tari dā điminjaca mujerilje ur mers la gropā, šā adušje uloj ku miros šje ur pripremit.

<sup>2</sup> Jej ur aflat petrā\* kā u fost āntorsā āndārāt dā la gropā.

<sup>3</sup> Kānd ur tunat jej nor aflat tela lu Domnu Isus.

<sup>4</sup> Šā atunšje, kānd inka stāče akulo ām šok, ujtāci! Doj ominj stāče lāngā jelji ām colji šje svitlāze.

<sup>5</sup> Mujerilje sur ānfrikušat tari, kapu sur poklonulit pān la pāmānt ku ubrazu šā ominji lgor zās: “Adišje kutāc pā om ām kust āntrā ominj morc?”

<sup>6</sup> Jāl nuļ ajiše. Jāl u uskrsnulit! Āngāndecāvā šje vu zās jāl kānd are inka ām Galileja:

<sup>7</sup> “Trābā ju Fišjoru Omuluj sā fjuv dat ām mājilje lu ominji rej šā sā mā puji pā krušji daje sā uskrsnulaskā pā treća (3) zā.”

<sup>8</sup> Atunšje jej sor āngāndit dā vorbilje aluj.

<sup>9</sup> Kānd sor āntors dā la gropā kutotu asta ur spus alu jedanaest (11) apostolur šā alu toc.

<sup>10</sup> Jelji as re Marija dām varušu Magdala, Ivana šā Marija, mumāsa lu Jakov, kari u adus hiru la apostolur.

<sup>11</sup> Ali puvešče alu mujeriljelje lju su vāzut alu apostolur kā svite bulunzemi, dā aša nu ljur ānkrizut.

<sup>12</sup> Ali Petar su skulat šā u aljirgat la gropā. Akulo u stat šā sā ujci ām nontru, šā u vāzut numa plahtā. Atunšje u mers ām napoj hundi are šā sā āntriba šje u fost aje.

*Isus sā aratā la učenikur pā kalje ām Emaus*

<sup>13</sup> Ām aje ista zuva doj (2) učenikur māržje ām lok Emaus, jedanaest (11) kilometara dām Jeruzalem.

<sup>14</sup> Jej svite una ku alt šje u fost.

<sup>15</sup> Atunšje kānd svite šā kānd sā āntriba dā kutotu aje, Isus sāngur u vinjit šā umbla ku jej.

<sup>16</sup> Ali alu oči alor are uskratalit sā nu āl kunoskā pā Isus.

<sup>17</sup> Isus lju āntribat pā jej: “Šā šje raspravljalec aša iskreno kānd umblāc?” Šā jej or stat trišč.

<sup>18</sup> Unu dām jej, unu kari sā čima Kleofa, ju āntors vorba: “Ješč tu jedini stranac ām Jeruzalem kari nu šćijā šje u fost ajiše ām zadnji par zālji?”

<sup>19</sup> Isus u āntribat: “Šje u fost?”

Jej ur āntors vorba: “Dā kutotu šje su dogodulit ku Isus dām Nazaret. Jāl are Prorok, om bālour ām djelur, šā ām vorbi ām njenče lu Dimizov, šā la lumi.

<sup>20</sup> Mar popur šā anoštri poglavarur lor dat sā sudulaskā pā Isus pā morci, šā jej lur pus pā krušji!

<sup>21</sup> Noj nji nadalenj kā āj jāl ala unu kari u otkupili Izrael. Šā astās āj treća (3) zuva dā atunšje.

<sup>22</sup> Ali pā aje kutotu orikići mujer dām grupa anostrā nju iznenadalit benji benj. Dā rākori dā điminjacasta jelji ur mers la gropā.

<sup>23</sup> Jelji nu ur aflat tela aluj, mar ur vinjit ām napoj sā nji zākā kā ur vāzut vizijā dā andelj dā kari ur zās kā Isus āj ām kust.

<sup>24</sup> Orikic dām grupa anostrā ur mers la gropā sā vadā šā ur aflat kum ur spus mujerilje ali nu lor vāzut pā jāl.”

<sup>25</sup> Šā Isus lju zās: “O voj ominj bulānž šā ām suflićilje avoštri nu šćec spremni sā ānkridec šje ur zās proroci!

\* **24:2** petrā Asta are mar, isklesan okruglā petrā dovoljno mari sā askundā ulaz dā mārmanči. Trābuje maj mulc ominj sā maknalaskā petrā. **24:7** Lk 9,22

<sup>26</sup> Nar trābuji Krist sǎ patalaskǎ dǎ toći stvarurlješe šǎ atunše Dimizov sǎ ǎl proslavalaskǎ?<sup>††</sup>

<sup>27</sup> Jǎl u spus maj menkulo šje are zǎs dǎ jǎl, ǎm toći svǎnti kenvijur; su apukat ku Mojsije šǎ pǎm toc Proroci.

<sup>28</sup> Kǎnd ur vinjit dapropi ǎm lok hundi mǎrže, Isus su arǎtat ǎm namjerǎ sǎ mergǎ maj menkulo.

<sup>29</sup> Ali jej lor nagovorulit sǎ rǎmǎji. "Rǎmǎnji ku noj; mar ǎj kasno. Zuva ǎj mar gata." Atunše jǎl u mers ǎm nontru sǎ rǎmǎji ku jej.

<sup>30</sup> Atunše kǎnd are ku jej la masǎ, Isus u lot pitǎ, u blagoslovulitu šǎ u rupt ǎm dovǎ šǎ lju dat alor.

<sup>31</sup> Aku oći alor puće sǎ vadǎ, šǎ jej lor kunuskut, šǎ dǎ pǎ aje Isus u nestalit.

<sup>32</sup> Šǎ jej ur zǎs una la alt: "Nu nji arǎe sufljičilje anoštři kǎnd svite jǎl ku noj pǎ kalji, šǎ kǎnd nji objasnale jǎl svǎntǎ kenvijǎ?"

<sup>33</sup> Atunše jej sor skulat šǎ ur mers ǎm napoj ǎm Jeruzalem. Akulo ur aflat pǎ jedanaest (11) apostolur una pǎ kupǎ, šǎ pǎ orikic alci ku jej.

<sup>34</sup> Eše lǎor spus: "Domnu anume u uskrsnulit, šǎ su arǎtat la Šimun."

<sup>35</sup> Doj (2) ućenikur ur spus šje ur pǎcǎt pǎ kalji, šǎ kum lor kunuskut kǎnd u rupt pita.

*Isus sǎ aratǎ la ućenikur  
(Iv 20,19-23)*

<sup>36</sup> Čak šǎ kǎnd svite dǎ aje šje ur pǎcǎt, Isus stǎće akulo ǎntrǎ jej šǎ jǎl lju zǎs: "Putuljalǎ fǎjǎ ku voj!"

<sup>37</sup> Jej as re zubunjic šǎ ǎnfrikušac kǎ jej gǎnde kǎ vedi duh.

<sup>38</sup> Ali Isus u zǎs: "Adiše vi frikǎ? Šǎ adǎšje vinji sumnjur ǎm sufljičilje avoštři?"

<sup>39</sup> Ujtǎcǎvǎ la pišjorilje amelji šǎ la mǎnjilje amelji! Ujtǎcǎvǎ ju mes! Punjec mǎnjilje šǎ

uvjerilecǎvǎ, kǎ duh nari karnji šǎ osǎ kum videc kum ju am."

<sup>40</sup> Kǎnd u zǎs asta jǎl lju arǎtat mǎnjilje šǎ pišjorilje.

<sup>41</sup> Ali dǎ fǎlušuja mari, jej inka nu ǎnkriđe, šǎ sǎ čudule. Jǎl lju zǎs: "Avec ajiše šjeva dǎ mǎnkat?"

<sup>42</sup> Jej jur dat aluj dǎrab dǎ pešci fript.

<sup>43</sup> Isus u lot šǎ u mǎnkat ǎm nenće alor.<sup>‡</sup>

<sup>44</sup> Isus lju zǎs: "Asta ǎj aje šje ju vǎ svitem avovǎ kǎnd arem inka ku voj: kuto tu stvarurlje kari dǎ minji as re skrišǎ ǎm zakonu lu Mojsije, šǎ ǎm kenvijurlje dǎ prorokur šǎ ǎm Psalmur trǎbuje sǎ sǎ ispunulaskǎ."

<sup>45</sup> Atunše jǎl lju dǎsvǎkut gǎndurlje alor sǎ potǎ sǎ prišjepi svǎntǎ kenvija.

<sup>46</sup> Jej u zǎs: "Asta ǎj skris ǎm svǎntǎ kenvijǎ: kǎ Krist trǎbǎ sǎ patalaskǎ šǎ sǎ uskrsnulaskǎ dǎm morc pǎ treća (3) zǎ.

<sup>47</sup> Isto aša ǎnkǎjalǎ šǎ jirtala dǎ grehur ar trǎbuji sǎ fǎjǎ propovjedalići ǎm numilje aluj alu toći nacijurlje aša Dimizov lju jirta grehurlje alor; šǎ sǎ sǎ apušji elši ku propovjed ǎm Jeruzalem.

<sup>48</sup> Voj ščec svedoci dǎ stvarurlješe.

<sup>49</sup> Šǎ ju uj mǎnǎ žos pǎ voj Duh svǎnt šje Tata amnjov u igirit. Ali rǎmǎnjec ajiše ǎm varuš pǎn šje nu vic fi ǎmbrǎkac ku pućeri dǎ sus!"<sup>§</sup>

*Isus sǎ ǎntoršji ǎm nor  
(Mk 16,19-20; Dj 1,9-11)*

<sup>50</sup> Isus lju dus dǎ apropi ǎm lok Betanija. Jǎl u rǎđikat mǎnjilje ǎm sus šǎ lju blagoslovulit pǎ jej.

<sup>51</sup> Šǎ kǎnd lji blagoslovule pǎ jej, jǎl u fost rǎđikat šǎ dus sus ǎm nor.

<sup>52</sup> Jej sǎ klanjale la jǎl, šǎ ku fulušuje mari sur ǎntors ǎm Jeruzalem,

<sup>53</sup> šǎ ǎm Hram cijelo vreme ǎl blagoslovule pǎ Dimizov.

<sup>†</sup> 24:26 Asta svitešći dǎ vremi kǎnd Isus u kǎpǎta čast šǎ slava kǎnd jǎl u fi car. <sup>‡</sup> 24:43 Asta u fǎkut sǎ lji areći kǎ nuj duh, kǎ duhovur nu mǎnǎnkǎ. <sup>§</sup> 24:49 ǎmbrǎkac ku pućeri dǎ sus Sila alu Dimizov u astupa isto ka kum colilje astupǎ pǎ osobǎ, ku aje u kǎpǎta sila dǎ Svǎnt duhu sǎ svjedočulaskǎ lu alci dǎ Isus.